

55

SCIENCE FICTION FANTASY HORROR

SOMMER
2018

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

HIMMELSKIBET – MAGASINET FOR FANTASTIK

Nummer 55, Efterår 2018

HIMMELSKIBET beskæftiger sig med de fantastiske genrer. Bladet bringer artikler, noveller, kunst, anmeldelser, nyheder m.v., der på den ene eller den anden måde har med fantastik at gøre. Se mere på www.himmelskibet.dk.

HIMMELSKIBET er et non-profit forehavende, der udelukkende bliver produceret af ulønnet arbejdskraft. Alle indlæg er © indlæggenes ophavsmænd.

HIMMELSKIBET udgives af foreningen **Fantastik** og udkommer ca. fire gange om året. Medlemmer kan få bladet tilsendt via e-mail. Læs om Fantastik på www.fantastik.dk.
Kontakt: kasserer@fantastik.dk

Ansvarshavende redaktør: Klaus Æ. Mogensen
Tlf. 30 65 11 22, himmelskibet@fantastik.dk
Dette nummers redaktør: Klaus Æ. Mogensen

Layout & montage: Klaus Æ. Mogensen
Forsidegrafik: Michael Bernth

ISSN-NR: 2596-7134

Deadline for #56: 1/11 2018

Korrektur: Klaus Æ. Mogensen

INDHOLD

Forside: “Koschei is” af Martin Pedersen	
Indhold.....	3
Redaktionelt.....	4
Hvad fa’n er steampunk?.....	5
Steampunk Batman: Gotham By Gaslight.....	17
Space: 1889.....	21
Løftet til den døde.....	26
Anmeldelser.....	35
Portræt af en sirene.....	56
Anmeldelser.....	70
Den fantastiske Virkelighed.....	133
Harlan Ellison 1934-2018.....	139
Den snublende klovn, den følgende nar.....	149
Steve Ditko 1927-2018.....	154
Hugo Award 2018.....	161
Gardner Dozois 1947-2018.....	164
Locus Award 2018.....	166
Nebula Award 2018.....	168
Bogliste.....	170

REDAKTIONELT

Velkommen til dette første nummer i den rent digitale udgave af *Himmelskibet*. Bladet er ellers udkommet i næsten 15 år i papirformat med knap fire numre om året, men udgifterne til forsendelse af bladet er i takt med jævnlige portoforhøjelser blevet så høje at udgiveren, foreningen Fantastik, har besluttet at gå over til et rent digitalt blad, der udsendes til medlemmerne og senere kan downloades fra [bladets hjemmeside](#).

Dette er ikke alene en dårlig nyhed. Det digitale format giver en mængde muligheder, blandt andet farvebilleder hele vejen igennem og aktive links til indhold på internettet (prøv fx linket ovenfor). Det bliver for eksempel brugt ved filmanmeldelser for at linke til filmens trailer og IMDb-side.

For at gøre den digitale udgave så bredt anvendelig som muligt har vi valgt af lave en PDF i A5-format. PDF-filer kan læses på alle computere, tablets og e-boglæsere uanset mærke og operativsystem, og A5-formatet er et kompromis mellem de mange forskellige skærmstørrelser, man ser på tablets og e-boglæsere. Formatet gør det også nemt for de læsere, der gerne vil printe bladet ud på papir.

Jeg håber at I bliver tilfredse med det nye blad. God fornøjelse!

Klaus Æ. Mogensen, redaktør

HVAD FA'N ER STEAMPUNK?

Af Klaus Æ. Mogensen

I artikelserien "Hvad fa'n er..." skriver jeg om forskellige undergenrer af de fantastiske genrer. I anledning af temaet for dette års Fantasticon handler det denne gang om steam-punk.

Billede: Dean Hsieh

Hvad er steampunk?

Steampunk adskiller sig fra de fleste andre fantastiskgenrer ved både at være en fiktionsgenre og en æstetik, der udmønter sig i kostumer og accessories båret af fans af genren – eller fans bare af æstetikken. Der afholdes kloden over festivaler hvor hundrede- eller tusindvis af fans kommer klædt i passende mundering, ofte hjemmelavet eller stykket sammen af enkeltdeler fundet hos marskandiserer eller på internettet.

Steampunk er som litterær genre kendetegnet ved at foregå i en version af sen-1800-tallet, hvor dampmekanik, urværksmaskiner, luftskibe og andre teknologier, der kendetegner denne periode – eller i noget der ligner, for eksempel en alternativ nutid hvor den digitale revolution aldrig fandt sted og hvor arkitektur, mode og den sociale orden stadig ligner victoriatidens. Der er en løbende debat om den præcise afgrænsning, hvor puristerne mener at det skal foregå i victoriatiden med lidt mere avanceret teknologi à la Jules Verne, mens andre mener at det bare skal ligne, men godt må foregå til andre tider eller ligefrem andre verdener. Mange har heller ikke nogen problemer med at der findes magi, når det blot er en type magi, der passer ind i miljøet – som for eksempel i tv-serien *Penny Dreadful*, hvor der er vampyrer, varulve, hekse, Frankensteinmonstre og alskens anden magi. Jeg vil i denne artikel benytte en ret vidt favnede definition, hvor man dog kan skelne mellem 'ren' steampunk og de lidt friere afarter.

Betegnelsen steampunk er forholdsvis ny, kun tredive år gammel, selvom meget af det der regnes som genrens

hovedværker er ældre. Det er der som sådan ikke noget mærkeligt i, da der trods alt typisk skal eksistere et vist antal værker før det giver mening at tale om en genre. Det var forfatteren K.W. Jeter (der blandt andet er kendt for sine autoriserede romanfortsættelser af *Blade Runner*) der ønskede en betegnelse for de victorianske fantastiskromaner, han selv og kollegerne Tim Powers og James P. Blaylock skrev. Selve navnet var en humoristisk

henvisning til cyberpunkgenren, der var meget populær i tiden. Siden er endelsen *-punk* flere gange blevet brugt til at beskrive diverse mere eller mindre relaterede undergenrer, for eksempel *dieselpunk* og *biopunk*.

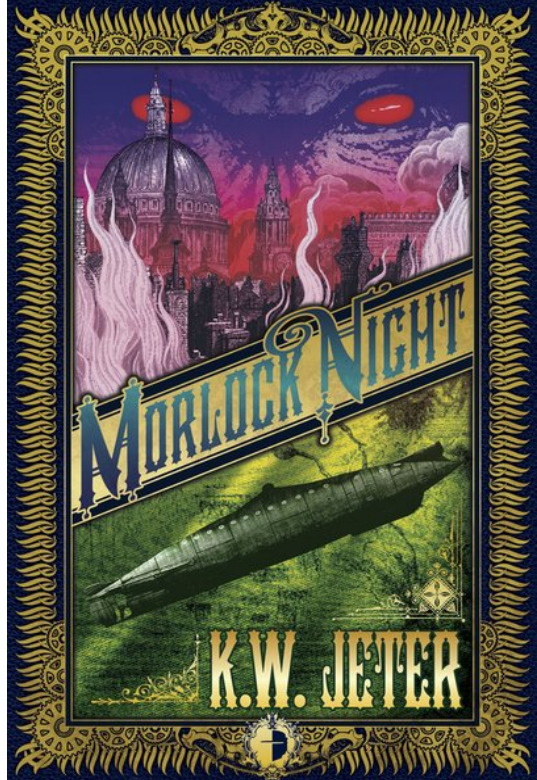
Æstetikken steampunk er kendetegnet ved pseudovictoriansk klædedragt, gerne i arbejderklasse- eller pionerstil med slidt læder, seler og store messingknapper, krydret med teknologiske gadgets holdt i victoriansk stil, typisk messingindrammede beskyttelsesbriller og gammeldags lommeure, gerne med fantastiske dekorationer af blæksprutter eller drager. Ikke sjældent ser man også strålepistoler af messing med underlige dingener og dele af farvet glas. For at understrege temaet har tøjet ofte tryk

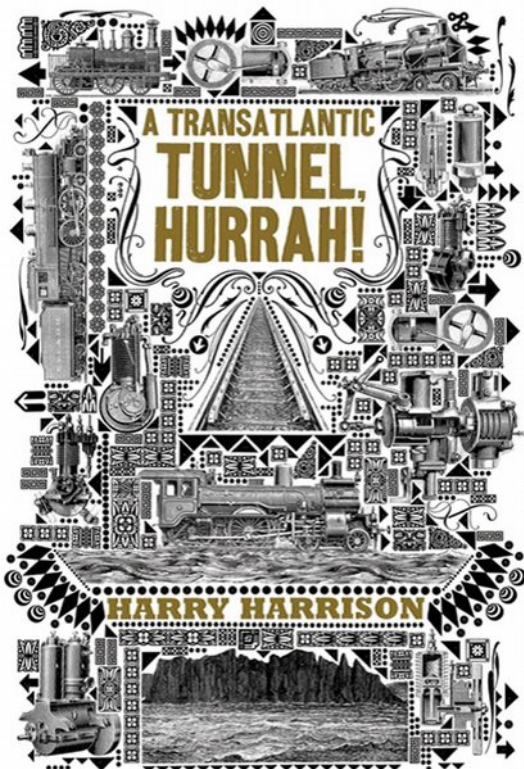
eller mønstre med tandhjul og lignende. Det hænder også at man ser kybernetiske arm-proteser i steampunk-stil.

Tidlige værker

Det kan være svært at afgrænse hvornår steampunk-genren egentlig startede. Genren er stærkt inspireret af 1800-tallets science fiction eller 'scientific romances' som H.G. Wells selv kaldte sine værker. Wells og den lidt tidligere Jules Verne med sine fantastiske ubåde og flyvende maskiner kan nok bedst kaldes proto-steampunk, da deres værker alle foregår i forfatterens samtid og derfor mangler den bevidste retrostil der kendetegner egentlig steampunk. Især Verne betragtede sine ideer som realistiske, hvor moderne steampunk-forfattere er meget bevidste om at det, de beskriver, sjældent er specielt realistisk.

K.W. Jeter nævnte selv sin egen roman *Morlock Nights* (1979) som et bud på den første steampunk-roman, med Tim Powers' victorianske fantasy-tidsrejseroman *The Anubis Gates* (1982) og James P. Blaylocks *Homunculus* (1986) som andre definerende værker. Der findes imidlertid andre og tidligere værker med klare steampunk-træk. Blandt disse kan nævnes Michael Moorcocks trilogi om Oswald

Bastable, der i tre romaner bliver ført til parallelle verdener, hvor verdenshistorien og den teknologiske udvikling er gået anderledes end i virkeligheden. Især den første af disse romaner, *The Warlord of the Air* (1971), hvor luftskibe er den dominerende transportform, rammer godt steampunk-tematikken selvom den foregår i en alternativ udgave af 1973 i stedet for i 1800-tallet. Efterfølgeren, *The Land Leviathan* fra 1974, har også træk

af steampunk, men er mere bemærkelsesværdig ved at være et tidligt eksempel på afrofuturisme. Blandt andre tidlige værker er Harry Harrisons *A Transatlantic Tunnel, Hurrah!* (1972), der foregår i et alternativt 1973 hvor den amerikanske revolution mislykkedes og det britiske imperium er den dominerende supermagt. Romanen har ganske vist decideret u-steampunkede elementer såsom atomdrevne tog, men til gengæld stærke steampunk-motiver såsom kuldrevne flyvemaskiner, ornamenterede ubåde og victoriansk tøj- og talestil.

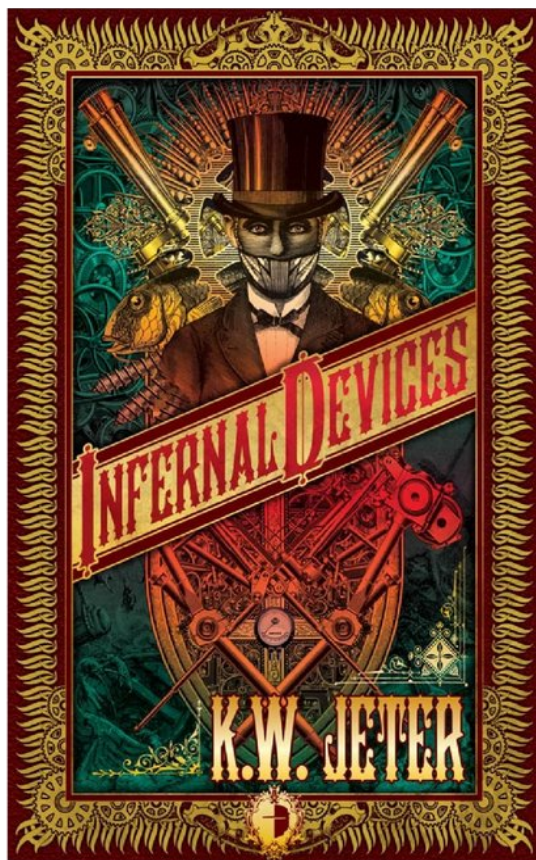
Nogle genreforskere anser Mervyn Peakes *Titus Alone* fra 1959 som værende den første egentlige steampunk-roman. Romanen, som er en ufuldendt fortsættelse til Pea-

kes hovedværker *Titus Groan* og *Gormenghast* (som BBC har lavet en udmærket miniserie over), har ganske vist en del ret mærkelig og ofte gammeldags teknologi, men den virker mere surrealistisk end egentlig pseudovictoriansk, og jeg synes genrens definition skal strækkes vidt for at inkludere dette ellers interessante værk. Det er dog snart fyrre år siden jeg læste bogen, og jeg kan ikke udelukke at jeg ved en genlæsning med nye øjne vil finde den mere steampunkagtig.

Hovedværker

Flere af de ovennævnte bøger kan godt regnes blandt genrens hovedværker, måske særligt K.W. Jeters *Morlock Nights* og *Infernal Devices* (1987). Sidstnævnte byder blandt andet på en violinspilende urværksrobot, Lovecraft-agtige fiskemennesker og en maskine, man kan bruge til at se ud i fremtiden. Romanen byder desuden på satire over victoriatidens sexforskrækkede moral og sociale kultur.

Et andet hovedværk er skrevet af cyberpunk-genrens to frontfigurer, William Gibson og Bruce Sterling. Det drejer sig om *The Difference Engine* fra 1990. Her er vi

WILLIAM GIBSON

AUTHOR OF MONA LISA OVERDRIVE

BRUCE STERLING

AUTHOR OF ISLANDS IN THE NET

THE DIFFERENCE ENGINE

"BREATHTAKING." —THE NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

SPECTRA SPECIAL EDITIONS

som så ofte i steampunk tilbage i det nittende århundrede, nærmere bestemt 1855. Udgangspunktet er at opfinderen Charles Babbage faktisk fik færdiggjort sin mekaniske computer The Analytical Engine (hvortil titlens Difference Engine var en forløber). Det bliver begyndelsen på en digital revolution baseret på mekaniske snarere end elektroniske computere. Der er mange paralleller til vores digitale alder, inklusive hackere, der her hedder *clackers*, fordi programmer bliver programmeret på hulkort lavet af ben

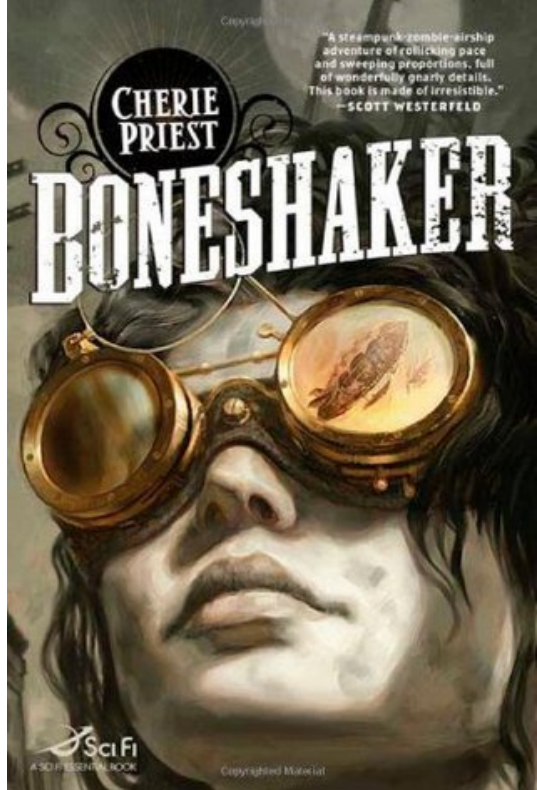
eller metal. Bogen byder desuden på steampunk-troper såsom luftskibe og dampdrevne køretøjer, og mange historiske personer optræder i andre sammenhænge end de rent historiske – for eksempel er den historiske premierminister Benjamin Disraeli tabloid-journalist og forfatter af underlødige litteratur.

Blandt nyere steampunk fremhæver flere kritikere Cherie Priests roman *Bonshaker* (2009) og dens fortsættelser. Her er vi i et Nordamerika, der stadig er plaget af borgerkrig i 1880'erne, og her er sædvanlige steampunk-

elementer såsom luftskibe, tunnelgravende dampmaskiner og udværksrobotter, men også en zombier, der bliver til på grund af en underlig gas som siver op fra undergrunden i Seattle, som er centrum for bøgernes univers. *Boneshaker* blev nomineret til både Hugo og Nebula og vandt Locus Award for bedste science fiction-roman. Bogen er mere litterært anlagt end meget andet steampunk, med komplekse, kvindelige hovedpersoner, der ikke bare er actionhelte i krinolinekjoler. Hammer Film Productions har købt filmrettighederne, og der er skrevet et manuskript, men det er uvist om filmen vil blive lavet.

Man kan også nævne antologien *Steampunk* (2008), redigeret af Ann og Jeff Vandermeer, men historier af blandt andre James P. Blaylock, Ian R. McDonald, Mary Gentle, Paul Di Filippo, Joe R. Lansdale og Ted Chiang.

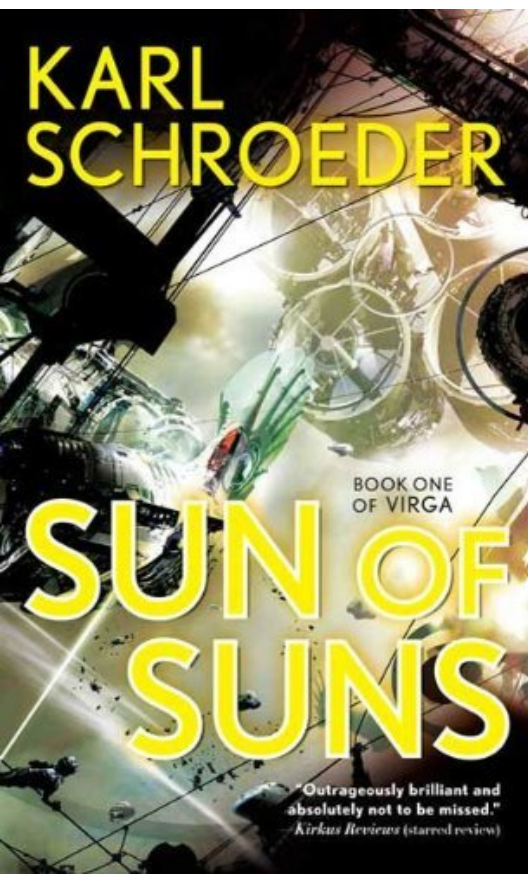
Mere fjernt fra mainstream-steampunk bliver China Mieville's *new weird*-roman *Perdido Street Station* (2000) også kaldt steampunk, selvom romanen foregår i sit helt eget fantasyunivers. Der er da også stærke victorianske elemen-

ter i byen New Crobuzon, som bogen og dens fortsættelser udspiller sig i og omkring, men også alle mulige mærkelige væsener og steder, der minder mere om fantasy eller *new wave*. Mere fantasy end science fiction er også Philip Pullmanns trilogi *His Dark Materials* (1995-2001) selvom steampunkelementerne også her er tydelige.

Steampunk kan også være hård science fiction. Et eksempel er Karl Schroeders *Virga*-serie, der begynder med *Sun of Suns* fra 2007. Her er miljøet stærkt victoriansk med en enkelt væsentlig forskel, nemlig at folk bor i roterende byer af sten og træ i en vægtløs, luftfyldt kugle på størrelse med planeten Jorden. I midten er en kunstig, fusionsdrevet sol, og flere af de roterende byer har også

deres egne små sole. Det viser sig at kuglen, *Virga*, er skabt af folk der gerne ville væk fra den alt for højteknologiske menneskelige civilisation og derfor skabte deres egen verden, hvor et særligt kraftfelt forhindrer avanceret teknologi (bortset fra de kunstige sole). Der findes ingen radio eller elektronik, og rejser mellem foregår i luftskibe eller raketdrevne 'motorcykler'. I løbet af seriens fem bøger lærer både læserne og bøgernes hovedper-

soner mere og mere om hvordan Virgas verden hænger sammen, og personerne bliver hvirvlet ind i et kompliceret plot, der truer Virgas og måske menneskehedens eksistens.

Genrens betydning

Der er gennem tiden lavet en del steampunk-film og tegneserier, om end der ligesom med bøgerne er flydende grænse mellem steampunk og mere eller mindre direkte filmatiseringer af historier af Jules Verne og H.G. Wells.

Den muligvis første steampunktegneserie er Bryan Talbots *The Adventures of Luther Arkwright*, der oprindeligt blev bragt i forskellige britiske magasiner i 1970'erne og 1980'erne. Hovedpersonen er i stand til at rejse mellem parallelle verdener, og den verden som det meste af historien udspiller sig i, er en steam-punk-udgave af 1970'erne. Den oprindelige serie er i sort/hvid, men i 1999 skrev og tegnede Talbot en fortsættelse, *Heart of Empire*, der må regnes som et hovedværk inden for steampunk-tegneserier.

Også fra Storbritannien har vi Alan Moores og Kevin O'Neills legendariske *The League of Extraordinary Gentlemen*, som samler

fiktionsfigurer fra slutningen af 1800-tallet til en slags superheltegruppe.

Den nok længste og muligvis mest populære steam-punk-tegneserie er *Girl Genius* af Phil & Kaja Phoglio. Serien blev først udgivet som hæfter, men er siden 2005 udkommet som en webcomic med tre sider om ugen. Det er blevet til 2-3.000 sider tegneserier, som også kan læses i indtil videre 17 trade paperbacks. Serien har vundet ikke mindre end tre Hugo-priser for bedste grafiske værk.

Blandt europæiske tegneserier kan fremhæves Tardis stærk Jules Verne-inspirerede *Isens Dæmon* fra 1974 og hovedværket *Adeles ekstraordinære eventyr* fra 1977 og frem (som blev grundlaget for en film af Luc Besson), og fra Japan har vi Hiromu Arakawas fantasy-steam-punk-serie *Full Metal Alchemist*, der er lavet til animeret tv-serie ikke bare én, men to gange.

Blandt steam-punk-film har vi adskillige filmatiseringer af tegneserier og bøger, men få originale værker. Man bør dog nævne *Wild Wild West* fra 1999, som er steam-punk i et westernmiljø, og *Van Helsing* fra 2004, der blander klassiske monstre med steam-punk-teknologi. Fra Japan kommer flere animerede steam-punk-film, hvoraf de mest kendte nok er Hayao Miyazakis *Laputa – Slottet i himlen* fra 1986 og Katsuhiro Ôtomos *Steamboy* fra 2004.

Billede: Klaus Æ. Mogensen

STEAMPUNK BATMAN: GOTHAM BY GASLIGHT

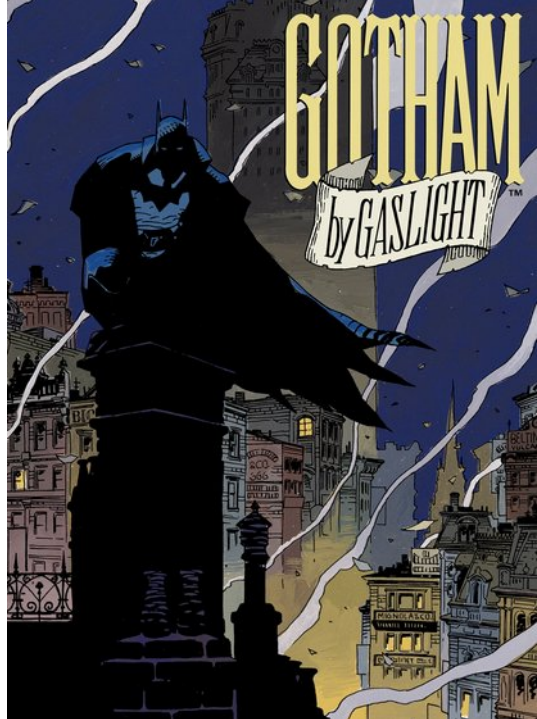
Af Klaus Æ. Mogensen

Batman findes også i en steampunk-udgave. Tegneserien Gotham by Gaslight (1989) af Brian Augustyn og Mike Mignola blev startskuddet på en hel række tegneserier om kendte superhelte i anderledes virkeligheder.

Billede: Mike Mignola

Superhelten Batman er karakteriseret ved at bruge avancerede teknologiske fartøjer og apparater, kombineret med kampkunst, i stedet for at have med egentlige superevner. Selvom Batman ikke er helt så afhængig af teknologi som for eksempel Iron Man eller Mr. Fantastic, er teknologien stadig et centralt element af hans identitet. Derfor kan det virke som en lidt søgt idé at lave en udgave af Batman, der foregår i

1800-tallet, hvor han benytter den tids mest avancerede teknologi i stedet for vor tids. Det var ikke desto mindre ideen bag oneshot-tegneserien *Gotham by Gaslight* fra 1989, skrevet af Brian Augustyn og tegnet af Mike Mignola før denne fik sit helt store gennembrud med *Hellboy*. Tegneserien blev udgivet som et enkeltstående album med flad ryg på 52 sider, et format der på nær den mindre størrelse minder om europæiske albumudgivelser.

Bruce Wayne er lige vendt tilbage fra Europa, hvor han har konsulteret Sigmund Freud om sine mareridt om sine forældres død. Nogenlunde samtidig med hans tilbagevenden sker der en række bestialske mord på kvinder, og det går hurtigt op for Bruce at det er Jack the Ripper, der er kommet til Gotham City. Iført en steampunk-udgave af

Batman-kostumet sætter Bruce sig for at fange Jack og bekæmpe andre af de forbrydere, der hærger byen (hvoraf flere er baseret på Batmans klassiske modstandere). Bruce Wayne bliver selv beskyldt for Jack the Rippers mord (en blodig kniv bliver plantet under hans seng), og han må undslippe fængslet for at rense sit navn.

Tegneserien blev et stort hit, ikke mindst på grund af Mignolas atmosfærefyldte tegninger, og *Gotham by Gaslight* blev startskuddet til en serie oneshots

hvor de kendte superhelte blev anbragt i andre tider eller steder end man var vant til, under fællestitlen *Elseworlds*. Eksempler er en Wild West-udgave af Batman og udgaver af Superman baseret på at rumskibet med den lille Kal-El landede i Nazityskland eller Sovjet i stedet for i Kansas. Genoptryk af *Gotham by Gaslight* har da også været forsynet med *Elseworlds*-logoet.

To år efter *Gotham by Gaslight*, i 1991, kom en fortsættelse med titlen *Master of the Future*, igen med historie af Brian Augustyn, men denne gang med tegninger af Eduardo Baretto, en meget dygtig tegner, men med en meget

anderledes streg end Mignola. Denne historie er centreret om en slags verdensudstilling i Gotham City, der skal markedsføre byen som 'Fremtidens by'. Udstillingen bliver angrebet af en mystisk galning kaldet LeRoi, som vil have at borgmesteren erklærer han for byens herre; ellers vil han brænde byen ned. Bruce Wayne må igen iføre sig Batmans kappe for at bekæmpe denne nye trussel.

I år kom så den anime-rede film *Batman: Gotham by Gaslight*, som blander historierne fra de to tegneserier og har en overraskende anderledes identitet for Jack the Ripper end den oprindelige historie. Det er ikke nogen fantastisk tegnefilm, der mest udmærker sig ved at man kan genkende en mængde figurer fra Batmans fortid i 1800-tals udgaver, heriblandt især Selina "Catwoman" Kyle og Pamela "Poison Ivy" Isley. Tegnefilmen kan p.t. ses på Netflix.

SPACE: 1889

Af Klaus Æ. Mogensen

I forbindelse med steampunk-temaet for dette års Fantasticon fortæller jeg om det populære steampunk-rollespil SPACE: 1889. Artiklen har tidligere været bragt i en lidt anderledes form i en 'progress report' for Fantasticon 2018.

Billede: Flavio Bolla

Næsten før der var noget der hed steampunk (betegnelsen blev introduceret i 1987), var der steampunk-rollespillet *Space: 1889*, der først udkom i 1988 på forlaget Game Designer's Workshop (GDW) og senere er blevet genudgivet af Heliograph Incorporated. Spillet, der er skrevet af Frank Chadwick, som også har skrevet de klassiske science fiction-rollespil *Traveller* og *Twilight: 2000*, foregår i et univers som på alle måder er steampunk. Titlen er et oplagt spoof på den populære britiske science fiction-serie fra 1970'erne, *Space: 1999* (kendt på dansk som *Månebase Alpha*).

Rollespillet udspiller sig i en alternativ udgave af Victoriatiden, nærmere bestemt 1889 og de følgende år. Udgangspunktet er at de teorier, man havde dengang om en 'æter' der gennemsyrede verdensrummet og var det medie, som lys rejste igennem på samme måde som lyd rejser gennem luft, viser sig at være rigtige. Thomas Edison opfinder i 1870 en 'æterpropel', der gør det muligt for luftskibe at rejse mellem planeterne. Han besøger Mars, hvor han finder et dekadent folkeslag, der lever blandt ruinerne af enorme byer forbundet af kanaler. Planeten bliver straks genstand for kolonisering af de europæiske stormagter. Også Venus - en planet hvor øglefolk lever i dampende jungler - bliver

koloniseret, selvom kun bjergtoppene har klima der er behageligt for mennesker. Merkur er kun beboeligt i et smalt bånd mellem solsiden og skyggesiden og huser kun en britisk forskningsstation. Her er altså tale om den klassiske, populære forestilling om solsystemets planeter.

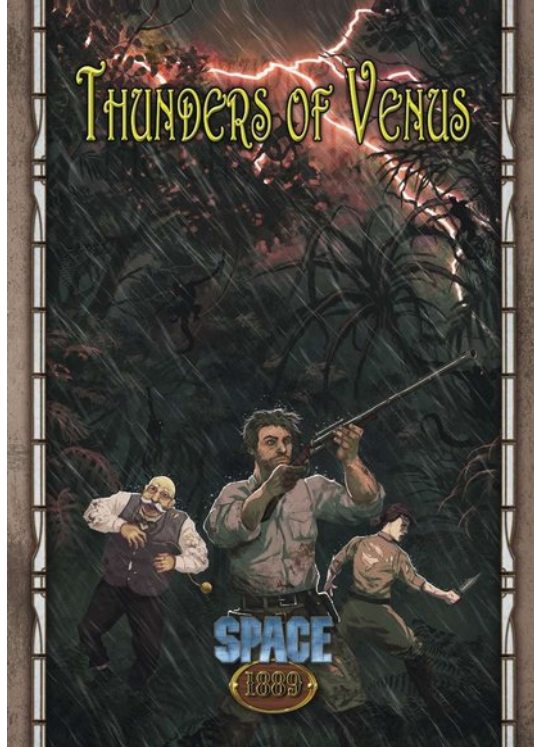
Bortset fra æterpropellen er teknologien begrænset til hvad man faktisk kendte i 1889. Det var før radiotele-

grafien blev opfundet, så kommunikation mellem planeterne foregår via heliografer i kredsløb, og der er ingen dampdrevne robotter eller avancerede strålevåben. Til gengæld er diverse Mars-teknologi blevet populært. Det gælder især *driftwood*, en marsisk træsort med antityngdeegenskaber, der gør det muligt at lave store, flyvende træskibe som alternativ til zeppeliner-agtige luftskibe. Hemmeligheden bag meget Mars-teknologi er desværre gået tabt, blandt andet den energikilde som driver de pumper, der bringer vand fra polerne ned i kanalerne, og det superstærke materiale som marsboernes højhuse og broer er lavet af. Nogle af de eventyr, som rollespilsheltene kan komme på, handler om at finde noget teknologi, der kan bruges af mennesker.

De fleste udgivne eventyr til *Space: 1889* foregår på Mars, som også er det mest interessante sted i det kendte solsystem. Der er klare paralleller til det Indien, som briterne besatte og koloniserede i virkelighedens kolonitid, og man kan blive indblandet i borgerkrige, røve gamle skatkamre, gå på jagt efter farlige marsdyr, kæmpe mod luftpirater og meget andet. Der er med tiden udgivet en stor del eventyr til spillet,

rangerende fra korte historier, der kan gennemspilles på en dag, til længere kampagner med titler som *Beastmen of Mars* og *Canal Priests of Mars*. Der er også udgivet flere regeltillæg om hvordan man håndterer søslag, luftslag og kampe mellem hære.

Spillets regler er på én og samme tid enkle og kluntede. Reglerne for fx kamp er ikke voldsomt komplicerede, men nærkamp og kamp med skydevåben foregår på vidt forskellige måder, og det kan godt forvirre. Hvis man ikke kan lide de oprindelige regler, er der dog alternativer. I 2010 udgav Pinnacle Entertainment en bog, *Space 1889: Red Sands* med regler for hvordan man kan bruge forlagets populære rollespilssystem *Savage Worlds* til *Space 1889*-universet, med samt en længere kampagne sat på Mars.

Endelig har det tyske forlag Uhrwerk Verlag i 2012 udgivet en udgave af *Space: 1889* med helt andre regler, baseret på et rollespil fra 2006 kaldet *Hollow Earth Expedition*, der er baseret på pulp-eventyr. Denne udgave af spillet er senere udgivet på engelsk.

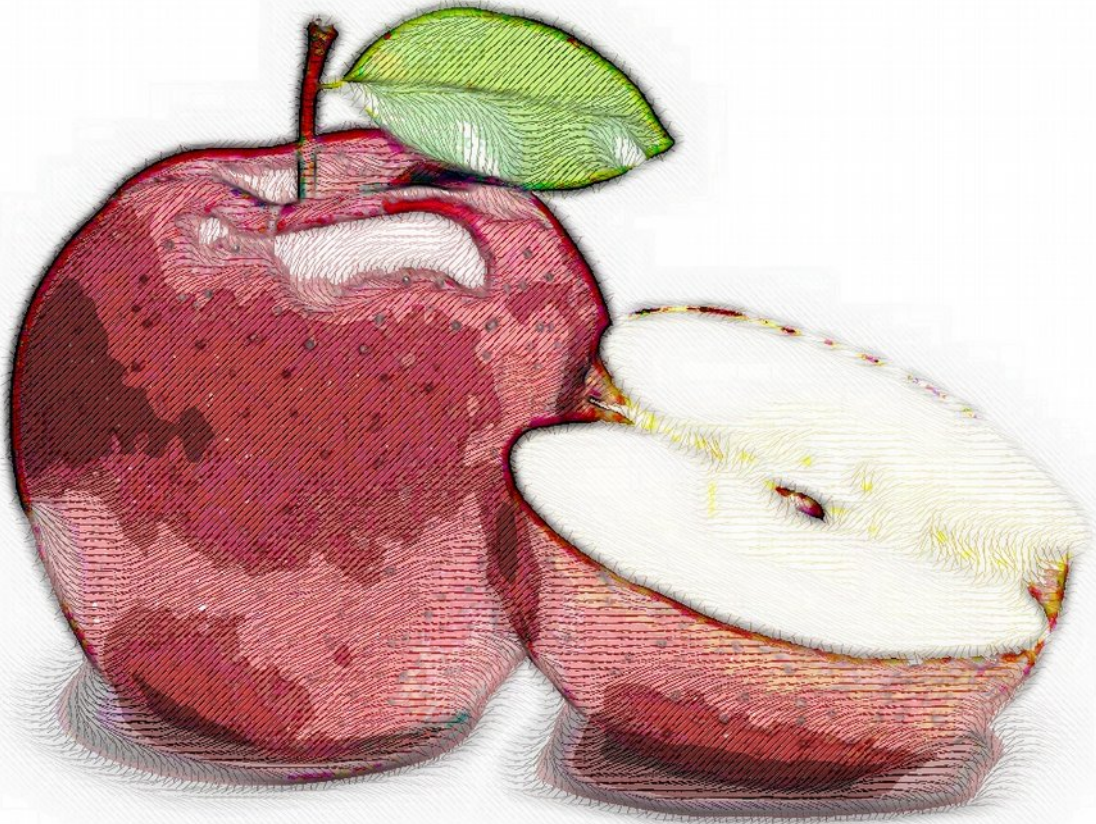
Space: 1889 er dog meget mere end et rollespil. Det begyndte faktisk med brætspillet *Sky Galleons of Mars* (1988), om luftkampe over Mars' overflade, som hurtigt blev opfulgt af rollespillet. Året efter kom endnu et brætspil, *Temple of the Beastmen*, hvor modige kolonister skal bekæmpe en ond, marsisk konge, befri slaver og (naturligvis) plyndre rigdomme. I 1990 blev det endda til et computerspil til Amiga, Atari og PC'ere. Måske mere interessant er, at der lavet ikke mindre end fire hørespil af hver omkring 70 minutters varighed, udgivet 2005-06 af Noise Monster Productions. Siden 2012 er der desuden udgivet en række lydbøger i rollespillets univers under den samlede titel *Space: 1889 & Beyond*. I 2014 kom en roman, *The Forever Machine*, skrevet af Frank Chadwick selv. Denne roman fungerer som prequel til *Space: 1889 & Beyond*, men introducerer nogle forskelle i universet i forhold til rollespillet og kan derfor med en vis ret kaldes en alternate history til en alternate history.

LØFTET TIL DEN DØDE

Af Aage Ægidius

Aage Ægidius (1883-1958) var morfar til Himmelskibets redaktør, Klaus Æ. Mogensen, men døde før denne blev født. For nylig fandt Aages yngste datter dette eventyr fra hans hånd i sine gemmer. Det er uvist hvornår det er skrevet, men dette er givetvis første gang det bliver udgivet. Sproget er tilrettet moderne retskrivning, men ellers fremstår historien som da Aage skrev den.

Vignetter af Klaus Æ. Mogensen.

Der var engang et brudepar, som rejste ud i den vide verden, de to alene. Til deres bryllup havde de fået så mange gaver og lykønskninger, som vi allesammen ville have været forfærdelig glade ved at få, men de var slet ikke ret glade ved det, for de var et rigtigt brudepar, og et rigtigt brudepar holder så eget af hinanden, at de vil allerhelst bort fra deres gode venner og være helt alene. Sådanne to er det ikke let for på bryllupsdagen; da kommer der stadig slægtninge og venner for at ønske tillykke, og da må de frem, om de har gemt sig aldrig så godt.

Dagen efter brylluppet rejste de. “Nu begynder eventyret,” sagde han.

De gik lange ture over bjerge og dale; det var herligt, men de bedste ved det var dog, at de var alene to og at de elskede hinanden så uendelig meget, åh, hvor de elskede hinanden. Han sagde til hende, “Jeg havde aldrig troet, at man kunde komme til at elske nogen så højt,” og hun sagde, at man vist aldrig kunde komme til rigtig at elske mere end én gang.

På ture i de vilde bjerge skal man have en fører med for at vise vej og hjælpe over de farlige Steder, men han er jo fremmed og altid i vejen, når man vil tale lidt sammen, derfor tog de sjældent en fører med, og så en dag styrtede hun ned. Hun gav et svagt skrig og bredte armene ud. Han stod ubevægelig og så på det, indtil hun slog mod afgrundens Bund, så løb han nedad, sprang og faldt, rullede og gled, flængede klæderne og huden. “Mon hun er død,” tænkte han, men hun var ikke død, da han kom derned.

“Dør du fra mig?” sagde han. Hun løftede Hovedet lidt.

“Åh, ja! jeg vil alligevel aldrig elske nogen anden,” sagde han og løftede hendes hoved. Øjnene faldt til, og hovedet hvilede tungere i hans arm. Så åbnede hun øjnene og sagde, “Tak min ven, så vil jeg også tænke på dig og følge dig altid, eftersom de døde kan følge de levende.”

Så døde hun. Han kyssede hende og lagde hende varmt tilrette. “Jeg lover det endnu en gang,” sagde han og blev hos hende til det blev mørkt. Så bar han hende hjem.

Der sad en lille fugl på hendes kiste den dag han begravede hende. “Nu er eventyret forbi,” sagde han og rejste langt bort for at dø eller glemme sin sorg.

Men nu er det først eventyret at begynder, for den lille fugl fulgte med og sang så kønt for ham, at han hver gang lyttede til den og sagde, “syng mere,” skønt han godt mærkede, at hans sorg blev stærkere for hver gang.

En dag fandt han en død fugl ude i skoven. “Det er sådan en som synger for mig,” sagde han, “Stakkels dyr, måske den har unger, der nu må sulte ihjel, eller den har en mage, som i aften kalder forgæves i skoven. jeg vil dog begrave den.”

Han plantede et lille træ på fuglens grav og lagde sig til at sove, for han var træt og frygtede ingen røvere. Der var ikke noget, de kunde tage fra ham. Det meste han havde tilbage, var et stykke tørt brød.

Da han vågnede næste dag, var træet vokset op og bar de dejligste æbler. Nogle var skinnende gule og andre helt røde. Oppe i toppen af træet sad en lille fugl og sang, “Pluk dem tag dem med dig.” han fyldte sin ransel med de røde og gule æbler og gav sig igen på vandring. Da han havde

gået lidt, sprang der en røver frem imod ham med en pistol i hånden og råbte, "Pengene eller livet!"

"Jeg har kun nogle æbler", sagde manden, "Og dem kan du så gerne få."

"Lad mig få dem, så kan jeg slagte dig bagefter," sagde røveren og spiste et af de røde æbler. Da blev han pludselig helt venlig i sindet og bød manden hjem til sin hule for at få mad og klæder. Det kunde manden slet ikke forstå, men han fulgte alligevel med, og han blev netop klogere ved denne lejlighed.

Røverens moder var en klog, gammel heks; hun kunde straks se, at der var noget mærkeligt ved æblerne og spiste et af de gule, men hun havde næppe sunket den sidste bid, før hun udbrød, "Det er sjældne æbler, du har; den som spiser et af de røde æbler glemmer straks sin sidste tanke og tænker lige det modsatte, derimod den som spiser et af de gule æbler, han kommer straks i tanker om noget vigtigt, som han havde glemt. Lad mig nu få æblerne, for de er egentlig mine, for jeg har kendt dem som barn, men havde nu helt glemt dem."

Det ville røveren slet ikke tillade og sagde, "Han er en gæst og min ven og skal beholde sin skat og rejse afsted."

Røverkællingen skældte og bandede og var lige ved at græde af raseri.

"Hold mund, du gamle", sagde røveren og holdt hende en pistol for brystet."

"Ak ja, sådan en søn jeg har," klagede hun.

"Nå så, lille mor, jeg er jo som du selv har lært mig," sagde røveren og kyssede hende lige midt på hendes

grimme mund, for de holdt alligevel meget af hinanden, selvom de var røvere begge to. Der var jo heller ikke andre mennesker de kunde holde af, for alle vilde slå dem ihjel.

Så fik manden da lov til at beholde sine æbler, og røveren gav ham store gaver. Da de skiltes, tog røveren et lille frø op af en lille æske og sagde, "Tag det og pas godt på det; for når du lægger det på en grav og vander det med tårer hver nat i tredive dage, så vil det spire og slå rod, og når roden vokser ned til den døde, da vil hun vågne, og du kan tale med hende i tredive minutter."

Så sagde han farvel og tak til røveren og rejste videre, men fuglen kom endnu hver dag og sang så vemodigt for ham. og hans sorg blev stærkere ved hver sang. Tilsidst blev han så bedrøvet og tung i sind, at han besluttede at rejse til verdens ende for at komme bort fra det hele, men vejen var lang, og tilsidst slap hans forråd op undtagen æblerne, som han slet ikke havde agtet på. Da satte han sig ned for at spise dem og så døde af sult og sorg. Han spiste et af de røde, og blev straks så vel til mode, at han sprang op og sang højere end fuglen. Men fuglen var da også borte med det samme.

Nu ville han ind til hovedstaden for at søge sin lykke.

På slottet var der en forfærdelig skrigen og støj. Da manden havde stået lidt og hørt på det, blev der en minister kastet ud af vinduet, og alle hoffolkene flygtede i huj og hast ned ad trapperne.

"Av, hjælp, hvad skal vi da gøre?" skreg ministeren og vred sig.

“Hvad er der da i vejen,” spurgte manden.

“Åh, Kongen er så vred og prygler hele hoffet med sit scepter, fordi Prinsessen er blevet forelsket i en ækel skorstensfejer, og Kongen har lukket dem inde sammen og låst for dem med en trylleslås, men han har glemt det ord der skal til for at få låsen op igen, og nu sidder de derinde og kysser hinanden, så det kan høres helt ned i Kongens sovekammer. Kongen har truet ham, og Dronningen har grædt og bedt dem om at give efter, men skorstensfejeren siger at han ikke giver sig om de så skal leve af bare kærlighed en hel måned, og så kysser han hende igen, den søde lille Prinsesse, hun er bare så egensindig. Uf, det er simpelt af ham, at han ikke kan forstå, hvor han laver skandale.”

“Lad mig komme til Kongen,” sagde manden og gik op ad trappen.

“Han prygler dig ihjel,” sagde alle hoffolkene.

Men manden gik til med frisk mod og trampede lige igennem alle salene.

“Hvad vil du landstryger her!” råbte kongen og ville lige til at prygle løs på ham også.

“Se her er dejlige æbler,” sagde manden og rakte kongen et af de røde.

“Hvad skal jeg med det,” sagde kongen,” men han spiste det alligevel, for det var så lækkert at se til. “Du er en rigtig svend,” sagde han, da han havde spist æblet. “Du kan vist hjælpe mig ud af kniben,” og så fortalte han hele historien om Prinsessen og skorstensfejeren. “Dersom du kan det, så skal du få Prinsessen og blive kronprins straks og arve hele kongeriget efter min død.”

“Det kan jeg nok. Prøv nu først et til af mine æbler, så kan vi tænke over det.”

Kongen fik nu et af de gule æbler og så snart som han havde spist det, råbte han, “Ruskir!” og løb ud. Nu fik han låsen op, og skorstensfejeren blev hugget i hundrede stykker, og Prinsessen blev vasket om munden med syv hold sæbevand. Så kom hun ind, så sød og uskyldig, at man slet ikke skulle tænke, hun nylig havde kysset en skorstensfejrer. Men da Kongen viste hende, hvem han havde bestemt til hendes mand, blev hun vred og græd og skreg, at sådan en stymper ville hun ikke giftes med, og hans æbler ville hun slet ikke smage, førend man fandt på at lave et af de røde til æblegrød. Så spiste hun det og kom straks til at holde så meget af den fremmede mand. Nu skulle brylluppet fejres straks.

På bryllupsdagen var der stor glæde over hele landet. Om aftenen dansede hoffolkene med silkebind om arme og ben, for de var endnu ikke kommet sig efter pryglene. Al den bedste mad var sat frem, og så havde hoffolkene endda en overraskelse. Det var nogle skinnende gule og røde æbler, som kom ind på en sølvskål. Brudgommen, som jo nu var blevet kronprins, tog straks et af de gule æbler og spiste det. Da sprang han pludselig op med et forfærdeligt klageskrig, “Åh, mine æbler!”

Han greb skålen med alle æblerne og kastede dem på ilden og løb ud over markerne indtil han styrtede og var næsten død. Gæsterne troede at æblerne var forgiftet, eller at manden var blevet gal. De løb ud og fik ham bragt hjem.

Lægen rystede på hovedet af det og gav ham indsprøjtninger, men ingen af delene hjalp. Omsider blev han dog så rask, at han kunde fortælle Prinsessen sin historie. Hun forstod da, at han havde spist et af de gule æbler fra træet i skoven, og at han var derved kommet til at mindes løftet til sin afdøde hustru. Hun forsøgte at trøste ham, men hver nat kom der en ugle og tudede så uhyggeligt for ham, at han ikke kunde falde i søvn.

“Hør,” sagde han, “Nu skriger den. jeg vil følge den, dersom de døde kan følge de levende. Det var det, min hustru sagde til mig lige før hun døde. Jeg lovede hende, at jeg aldrig ville elske nogen anden. Tror du, at de døde kan følge os – hører du ikke, hvor uglen tuder?”

“Nej, jeg hører ikke noget. Jag den da bort, hvis du tror der er en.”

Han stod op og forfulgte uglen indtil de kom ind på kirkegården. Dér forsvandt den i noget højt græs. Han bøjede græsset til side. Dér lå en gravsten. Det var hans hustrus grav. Nu måtte han hver nat følge med uglen ud til graven.

En nat han sad meget længe derude, havde han fået et frø op af sin lomme. Han vendte og trillede det mellem fingrene ligesom man kan sidde og lege med en lommekniv eller en anden lille ting. Til sidst tabte han det i græsset, men han tænkte slet ikke på det.

Tredive dage efter spirede frøet og blev til et smuk plante. Som han en nat sad derude, mærkede han en liflig duft og så at planten blomstrede. i det samme hørte han en der kaldte ham ved navn og så sin første hustru stå ved si-

den af sig. Hun plukkede en af blomsterne til ham og talte om deres lykkelige dage.

Næste dag fandt man ham død på graven. Han sad med en underlig, fin og fremmed blomst i hånden. Folk sagde, at han havde været småtosset siden brylluppet, men Prinsessen sagde at han var død af sorg, og hun begravede ham ved siden af den gamle grav, hvor man havde fundet ham. Blomsten fik han med i graven.

“Nu er historien da ude,” siger folk, men det er bare fordi jeg ikke har fortalt dem mere af den.

ANMELDELSER

Film og tv

*Se flere anmeldelser på Himmelskibets anmelderblog,
Himmelskibet.dk/anmelderblog*

Billede: Robert McGinnis
"Barbarella"

De utrolige 2

Originaltitel: *Incredibles 2*

Film, Disney/Pixar 2018

Instruktion og manus:

Brad Bird

Stemmer: Craig T. Nelson,

Holly Hunter, Samuel L.

Jackson, Bob Odenkirk m.fl.

[IMDb](#)

[Trailer](#)

Så kom den langt om længe, fortsættelsen til Disney/Pixar-filmen *De utrolige* fra 2004. Spørgsmålet bliver så: Var den ventetiden værd?

Svaret må i det store og hele være ja, selvom filmen ikke er helt pletfri. Det vender jeg tilbage til.

Selvom børn, der var for små til at se filmen dengang, er voksne i dag, er der ikke gået ret meget tid i filmens univers, at dømme efter familien Parr, aka The Incredibles. Datteren Violet er stadig en neurotisk teenager, den ældste søn Dash er stadig den irriterende lillebror med krudt i røven, og den yngste, Jack-Jack, går stadig med ble. Selvom det kunne have været interessant at lade børnene være vokset op, gør den lille tidsforskydning situationen hurtigt genkendelig for de, der har set den første film (og det har

nok de fleste, der ser denne film), så man slipper for at bruge alt for meget tid på introduktion.

I slutningen af den første film reddede Incredible-familien og deres ven Frozone (Samuel L. Jackson) verden fra skurken Syndrome, men det har ikke ændret på deres status i begyndelsen af toeren. Superhelte er stadig ulovlige og tvunget til at leve anonymt – en situation som især Mr. Incredible har det svært ved. Så da muligheden for at trække i kostumerne igen (uden kapper, selvfølgelig) viser sig, da superskurken The Underminer (en skurkagtig opfiner med en gigantisk gravemaskine) angriber byen. Det lykkedes dog ikke heltene at stoppe skurken, kun at mindske de ødelæggelser, som Underminers løbske gravemaskine ellers ville have forårsaget. Myndighederne er ikke tilfredse og er af den opfattelse at heltenes indblanding blot gjorde situationen værre. Så ikke alene må familien ikke være superhelte; de mister også den smule støtte de ellers har fået for at holde sig skjult.

Her kommer rigmanden Winston Deavour (Bob Odenkirk) så ind i billedet. Hans far var stor fan af superhelte, og nu vil han selv bruge sine ressourcer til at slå et slag for superheltens rettigheder, så de igen kan træde ud af skyggerne, blandt andet ved via avanceret videoteknologi at dokumentere at heltene gør mere gavn end skade. I første omgang er det Elastigirl, der skal vise sit værd (hun laver ikke så meget collateral damage som Mr. Incredible).

Det er så det (lidt langsomme) oplæg til en masse hæsblæsende action og en del dramatiske forviklinger, lige

efter Superheltenes Håndbog. Der bliver introduceret nye helte og en ny superskurk, Screenslaver, der kan hypnotisere folk gennem tv-, computer- og telefonskærme og udnytter dette til at skabe katastrofale situationer, som heltene må prøve at afhjælpe – en kattens leg med musen, som vi kender fra gamle superhelte tegneserier, hvor fx Jokeren leger kispus med Batman.

Der er ikke så meget i historien, der vil overraske folk som kender superheltegenren, og filmens store twist kan ses på flere kilometers afstand. Det gør dog ikke så meget, for filmens tema er ikke overordnet set heltes kamp mod skurke, men snarere hvordan man balancerer familie og superheltekarriere og hvad det egentlig er, der definerer en helt. Alting er heller ikke skåret ud i sort og hvidt. Helten har deres menneskelige fejl og mangler, og superskurken Screenslaver har faktisk en pointe i sin kritik af den grad, vi er blevet afhængige af oplevelser via skærmen i stedet for virkelige, nære oplevelser (en noget ironisk pointe når den kommer fra Disney, men lidt selvkritik er aldrig af vejen).

Hvis jeg skal komme med et kritikpunkt ud over plotets forudsigelighed, er det noget mere subtilt, der også fører tilbage til den første film. I begge film er skurkene – Syndrome, The Underminer og Screenslaver – nemlig opfindere, der har måttet skabe deres egne superevner via intelligens og hårdt arbejde, mens heltene er født med deres evner uden at skulle arbejde for dem (noget der også gjaldt fx *Superman Returns* fra 2006). Det virker som om budskabet er at helte, der er født til magt og ære, er bedre

og renere end de, der har måttet knokle for at opnå det samme. Det minder lidt for meget om tidligere tiders hyldest af en nobel adel, som er født til at være bedre mennesker og dermed til retten til magt og rigdom, eller mange nutidige politikere og mediers hyldest af den økonomiske elites fortræffeligheder og ret til at nedarve samme magt og rigdom. Opkomlinge, der har kæmpet sig frem, må nærmest per definition have skumle motiver.

Jeg tror ikke at Brad Bird, der har skrevet og instrueret begge film, bevidst har valgt dette tema med indfødt magt som bedre end tilkæmpet magt. Det er nok bare noget der ligger dybt i folkesjælen – især den amerikanske. Vi ser det som sagt også i *Superman Returns*, hvor Superman, som egoistisk holder kryptoniansk teknologi tilbage fra menneskeheden, er helten, og den selvskabte Lex Luthor er skurken, selvom han som en anden Prometheus vil dele denne teknologi med hele menneskeheden. Batman har nedarvet rigdom, mens Jokeren kommer fra samfundets skyggeside og har måttet kæmpe for at blive til noget. Disneyprinsesserne er (med få undtagelser) heltinder fordi de er født til magt, mens skurkene er hekse, der selv har tilkæmpet sig magten gennem studier og slid. De er skurke fordi de udfordrer arveeliten. Ifølge disse historier kan man ikke tilkæmpe sig magt uden at forbryde sig mod lov og moral – men historierne nævner ikke at lov og moral langt hen ad vejen er sociale konstruktioner skabt af eliten for at fastholde sin magt. Hvor er den anarkistiske helt der bekæmper den onde, nedarvede elite? Bortset fra *V for*

Vendetta kan jeg ikke lige komme i tanke om nogen særligt populære af slagsen.

Nå, men nok med socialkritik for nu. Inden jeg afslutter anmeldelsen, er det værd at omtale den grafiske side af *De utrolige 2*. Ligesom den første film er animationen i top med passende tegneserieagtigt karikerede personer, og bygninger og fartøjer er flot designet i let retrostil. Jeg så filmen i 2D og savnede ikke 3D-effekter, selvom der er scener, som tydeligt er designet til 3D. Om man skal se den i 2D eller 3D, må komme an på ens præferencer hvad den slags angår. Filmens musik glimrer ved at understøtte scenerne uden at mase sig ind og overtage dem (med andre ord, man bemærker faktisk ikke musikken når kameraet ruller). Stemmeskuespillerne gør arbejdet rigtig godt i den engelsksprogede udgave (jeg kan ikke udtale mig om den danske), men der er enkelte småkiks i de oversatte undertekster. Blandt andet bliver bifiguren Rick Dicker (med stemme af Jonathan Banks, der var 'oprydderen' Mike Ehrmantraut i *Breaking Bad*) i starten kaldet Dick Ricker. Alt i alt en solid og professionelt lavet, underholdende film, der dog gerne måtte have haft en smule mere kant. Men det er nok for meget forlangt fra Disney.

Klaus Æ. Mogensen

Stranger Things 2

Tv-serie, Netflix 2018

Skabt af The Duffer

Brothers

Medvirkende: Winona Ryder, David Harbour, Sean Astin, Finn Wolfhard, Millie Bobby Brown m.fl.

I denne anden sæson af Netflix' retro-horrorserie *Stranger Things* (som har fået titlen *Stranger Things 2*) begynder vi et års tid efter at sæson 1 sluttede. Vi er nu i 1984, og ting virker normale i den lille by Hawkins, Indiana. Sådan da.

Drengen Will Byers, der i det meste af første sæson var forsvundet i the Upside Down, en uhyggelig vrangside af Hawkins, og blev erklæret død, er begyndt i skolen igen, men bliver undgået af de fleste og kaldt 'zombie boy'. Hans mor Joyce (Winona Ryder) har fået en ny kæreste, spillet af Sean Astin (Sam fra Ringenes herre-filmene), og en ny, sej, rødhåret pige, Max, er startet i klassen. Den mystiske pige Eleven bor skjult ude i skoven sammen med politimanden Jim Hopper, uden at nogen andre ved det. Mikes kønne storesøster Nancy er tilbage med kæresten Steve selvom der

var begyndende amoriner mellem hende og Wills storebror Jonathan i slutningen af første sæson.

Will er ikke helt fri af the Upside Down. Han får livagtige, uhyggelige syner af vrangsidens, hvor et gigantisk, edderkoppeagtigt skyggevæsen tårner op over byen. Måske er det bare en form for posttraumatisk stress, men måske er det noget mere? For samtidig begynder marker med afgrøder uforklarligt at rådne uden for byen.

Det bliver begyndelsen på en række uhyggelige hændelser, men selvom der ikke bliver sparet på effekterne, er denne anden sæson ikke helt så uhyggelig som den første. De første afsnit er faktisk mere humoristiske end skræmmende. Selvom uhyggen tager mere fart efterhånden, er fokus mere på action end på den knugende uhygge. Forholdet mellem første og anden sæson kan godt sammenlignes med forholdet med den første *Alien*-film fra 1979 og den mere actionprægede fortsættelse *Aliens* fra 1986. Ligesom med de to film gør det ikke nødvendigvis den ene sæson dårligere end den anden.

Ligesom i første sæson fornemmer man inspirationen fra Steven Speilbergs klassiske 80'er-film såsom *E.T.* og *The Goonies* – med en god bid *Poltergeist* iblandet. Hovedtemaet er sammenholdet mellem børn mod alt fra mobning til Lovecraft-agtig horror. De unge skuespillere gør det rigtig godt, og jeg regner med at flere af dem får gode karrierer, også når de bliver voksne.

Der er blevet annonceret en tredje sæson. Den ser jeg frem til.

Klaus Æ. Mogensen

Iron Fist sæson 2

Tv-serie, 2018, 10 episoder

Medv.: Finn Jones, Jessica Henwick, Simone Missick, Alice Eve, Tom Pelphrey og Jessica Stroup

[IMDb](#)

[Trailer](#)

Advarsel: Denne anmeldelse indeholder spoilers!

Marvels Netflix-serier kører stadig i højt gear. De lader dog til at tage lang tid at producere; det er ikke dem alle der kommer en gang om

året ligesom de fleste andre serier. *Jessica Jones* startede i 2015, men anden sæson kom først i 2018. *Luke Cage* startede i '16, og kom også med 2. sæson i '18. *Daredevil* startede i '15, med anden sæson i '16, sprang '17 over (hvor *Defenders*-serien dog kom), og kommer med tredje sæson i efteråret '18 (vi glæder os!). Første sæson af *The Punisher* kom i '17, og serien springer '18 over. Første sæson af *Iron Fist* er dog fra 2017 (se min anmeldelse i *Himmelskibet* nr. 52), og den er nu allerede i år på banen med sæson 2 (dog kun 10 episoder i stedet for første sæsons 13; en smule nedskæring kunne den åbenbart ikke undgå).

Iron Fist sæson 1 var den suverænt mest udskældte af Netflixs Marvel-serier; den ramte de små hjem netop på et tidspunkt hvor alting pinedød skulle være helt vildt politisk korrekt (og ja, dét kulturmoment er vi stadig inde i, på godt og ondt, men det er måske stilnet en smule af i det sidste års tid?), og *Iron Fist* fik mange hug fordi helten er en blond, hvid, privilegeret rigmandssøn som i en mytisk tibetansk eventyrby vinder over alle andre i kampsportstræning, og opnår byens højeste æresbevisning: at modtage den magiske 'jernnæve' fra byen beskyttende drage!

Den amerikanske tegneserie er fra 1970erne, med et ben i både pulp fiction-lejren og kung fu-manien fra den tid, og som lavet af og for vesterlændinge – en specifikt vestlig versionering af kung fu-eventyret – ville det næppe have givet den store mening hvis helten blot havde været en indfødt asiat i sit eget kulturelle element; historien handler jo om hvordan Danny Rand kommer hjem til sin gamle tilværelse igen og i lang tid slet ikke vil vide af sin monetære arv, men hellere vil rende rundt på gaden i det amerikanske byliv og bruge sin jernnæve og heroiske kung fu-filosofi til at være superhelt. Ikke desto mindre var et af de mest højlydte klagepunkter fra kritikerne af sæson 1 (kritikere som næppe havde læst tegneserierne) at tv-serien var racistisk fordi hovedpersonen ikke var asiatisk. At en hvid mand kunne vinde den tibetanske 'jernnæve' var kulturel appropriation! Ligesom når den hvide Tarzan er dyrenes konge og i egenskab af sin aristokratiske natur på alle måder er overlegen i forhold til afrikanerne. Og, ja, der er da noget sandhed i dette. Men historien er som den

er; hvis man ændrer hovedpersonens etnicitet og baggrund, så er man gået i gang med en helt anden historie, hvor man ikke længere versionerer den originale. Der må være en grænse for hvor langt den politiske korrekthed kan gå; hvis man aldrig kan agere eller prætere andet end hvad man i virkeligheden er, er skuespil og fiktion i yderste konsekvens jo ikke længere muligt.

Det smerter mig derfor at erfare at hele anden sæson af *Iron Fist* stort set kun går ud på at adressere netop ovenstående kritik. Jernnæven har nu i ganske bogstaveligste forstand fået lyserød neglelak, for den er blevet overført til Danny Rands partner, Colleen Wing. Historien forsøger måske at handle lidt om at være heroisk, men fordi den samtidig udhænger vold som noget der ikke løser nogle problemer, bliver den aldrig til klassisk heroisk fiktion af superhelte-tilsnit. Den omhandler i meget høj grad bløde værdier som samtale, mægling og diplomati, og det er også fint nok i virkeligheden, men det passer ikke godt ind i et koncept der specifikt handler om stilistiske, symbolske repræsentationer af godt og ondt; helte og skurke, street justice og vild action. Men disse bløde værdier bruges til at understrege at Colleen er en mere ægte heroisk figur end Danny, og da skurken Davos stjæler jernnæven fra Danny i et magisk ritual, beslutter Danny derfor at, når han og hans allierede vinder næven tilbage, så skal den overføres til Colleen (som er halvt kinesisk af afstamning) i stedet for ham. Således at det nu alligevel er en asiatisk figur der har jernnæven. Fra den mytiske tibetanske by. Men kommer Colleen fra den by...? Oh, jamen det viser sig naturlig-

vis i allersidste øjeblik at hun er efterkommer af netop en kvinde der kom fra K'un Lun! Der måtte jeg altså rulle med øjnene. Det er så tydeligt og gennemsigtigt at hele story-arc'en i 2. sæson er ad hoc skræddersyet til at give de politisk korrekte kritikere ret og lave Iron Fist om til en asiatisk figur (og en kvinde – even better!). Men når de én gang har introduceret og etableret Danny som the Iron Fist, så fungerer det jo ikke. De ændrer det basale koncept *on the fly*; de underminerer og ændrer fundamentet for konceptet – og gør selve denne ændring til historiens substans. Producenterne siger derfor med høj stemme: det originale koncept som vi fra begyndelsen har filmatiseret historien for at ære og bevare, var i virkeligheden dumt og dårligt og fortjener at blive lavet om. Ups!

Jeg er meget imod dén type ændringer, for det leder yderst sjældent til noget bedre end det originale. Det er ikke nemt for en mere eller mindre tilfældig ny idé at trumfe en hævdvunden klassisk uden at konteksten øde-

lægges, præcis som den er blevet her. Colleen har jo ikke fået overdraget jernnæven fra K'un Luns drage eller vundet retten til det gennem mange års kvalificering under opsyn af byens spirituelle ledere. Denne sæson handler i høj grad om at Danny ikke har jernnæven mere og forsøger at genskabe det ritual der kan returnere den igen. Det basale plot drejer sig altså om hans kræfter, der ikke makker ret, og dermed skaber problemer for alle. Som garvet superhelte-læser har jeg for længst gennemskuet at historier der fokuserer på kræfterne selv, i stedet for hvad de bør bruges til og hvad de symboliserer, stammer fra at de givne forfattere simpelthen ikke har nogle ordentlige ideer til gode historier. Nå, hvad skal vi nu gøre med denne helt...? Jo, lad os lave noget om at han/hun har problemer med sine kræfter! Der er altid en fire-fem nemme plotmuligheder i dét, som over årtierne selvfølgelig er blevet til superhelte-klichéer: helten kan miste sine kræfter, få sine kræfter forminsket, få sine kræfter forstærket, kræfterne kan pludselig ændre sig, eller kræfterne kan ende hos en helt anden figur! Det er set alt for meget, og det kan ikke længere kaldes for ordentlige historier. Udover at være nemme clichéer er det også noget forfattere laver fordi mange af dem desværre mener at historien næsten kun kan og skal handle om figurerne selv; historiene skal være *character-driven* – jo mere, jo bedre!! Ja, det er noget jeg kan harcelere endeløst omkring. Hvordan så mange folk, både forfattere, anmeldere og læsere, ikke forstår at historier i de fantastiske genrer primært skal være idé-drevne, eller i hvert fald delvist idé-drevne. Ellers er det ikke længere

genrefiktion, men nærmere socialrealisme. Jeg vil faktisk vove at påstå at næsten alle historie-elementer der fokuserer på personer og deres menneskelige problemer er klicheer. Krimigenren som helhed er en kliché. Romantik som helhed er en kliché. Selv realisme som helhed er en kliché. Vi har set alle varianterne alt for mange gange. Vi kender allerede alle måderne folk kan reagere og føle på. Der er ganske enkelt ikke længere noget virkeligt overraskende i den type historier (selvom, bevares, alle slags historier kan være gode hvis de er tilstrækkelig godt fortalt).

Og netop derfor mener jeg faktisk, i en overordnet historisk sammenhæng, at fiktion i det hele taget uundgåeligt må udvikle sig i retning af de fantastiske genrer; de eneste som kan byde på noget grundlæggende nyt og fremmedartet. De eneste som kan chokere os til at tage hele vores forestillingsverden og samfund op til genovervejelse. Men lige nu lever vi desværre i tilbagegangstider, hvor borgerlige og andre middelklasse-orienterede tankesæt er meget stærkt dominerende, hvilket altid leder tilbage til klicheer og konservative ideer, såsom at 'character!!' skal være det eneste og altdominerende i en historie – også i en superhelte-historie! Vi ser det også i den nye tv-serie *Cloak and Dagger*, hvor historien og figurerne kræfter også bare handler 100 % om dem selv og deres baggrund, uden at der er nogen form for eksternt eventyr eller plot inde over. Selvfølgelig skal der gerne være noget personskildring involveret i næsten enhver historie, men det skal i mine øjne altid kombineres med en eller anden ekstern plot-idé som har relevans for den pågældende figurs verden og udvik-

ling. Og her fejler anden sæson af *Iron Fist*. Den har tunnelsyn og kigger kun indad på figurerne og kræfterne. Det er mere skuffende for mig end den i forvejen lidt lunkne første sæson, som i det mindste mindede en lille smule om en variant af en Iron Fist-historie.

Men, men, men. Det er jo nemt nok at være kritisk. Anden sæson er i sidste ende ganske underholdende for hvad den er. Jeg nød at se det meste af den; jeg synes at figurerne er gode, og dramaet er OK. Jeg er uenig med forfatterens dybe grundlag og motivation hvad angår historien overordnede udvikling og klimaks, men skuespillerne og den umiddelbare og visuelle underholdning er der ikke i sig selv det store galt med. I denne sæson får vi f.eks. også figuren Mary Walker, som startede i tegneserierne som den meget klassiske Daredevil-skurkinde Typhoid Mary, hvis karakteristiske varemærke er personlighedsspaltning. I tv-serien, hvor hun spilles ganske upåklageligt af Alice Eve, er hun (bl.a.) en meget veltrænet lejesoldat som passer fint ind i historien – også fordi vi hele tiden håber at hun udvikler sig videre til noget der tilnærmer sig hendes tegneserieform. Jeg bliver ret skuffet hvis hun ikke også er med i den snarligt kommende *Daredevil* sæson 3! Eller *The Punisher* sæson 2, hvor hun også ville være en meget fin skurk. Således er der såmænd en del fin underholdning at komme efter i sæson 2 af *Iron Fist*, og jeg lander derfor alligevel på samme karakter som jeg gav første sæson: 7 stjerner ud af 10.

Tue Sørensen

The Predator

Film, USA 2018, 107 min.

Instr./forfatter: Shane Black

Medv.: Boyd Holbrook, Olivia Munn, Yvonne Strahovski, m.fl.

[IMDb](#)

[Trailer](#)

Advarsel: Denne anmeldelse indeholder spoilers!

Så kom der næsten ud af det blå endnu en *Predator*-film: *The Predator* – den første

siden 2010s lidet imponerende *Predators*. Disse rovrumvæsner er jo gået ind i popkulturen som klassiske figurer, men reelt var kun den første film god. De efterfølgende film har forsøgt at udvide Predator-universet, men uden meget held, og det samme er tilfældet for den nyeste films vedkommende. Den er en omgang rod, som forsøger at være en komedie, en sci-fi/action-film og en horror-film på én gang, med en del løse plottråde der aldrig bindes op, og masser af spildt potentiale. Den basale idé er udmærket: En venligtsindet (!) predator vil give Jorden et våben imod de andre predators og deres planer om måske at erobre Jorden (pga. drivhuseffekten, som gør Jordens klima mere gunstigt for dem!). Denne predator viser sig også at have noget menneskeligt DNA, hvilket indikerer at the predators

styrer deres egen evolution ved at inkorporere andre væsner DNA i deres eget. En tre meter høj (!) 'dusørjæger'-predator dukker dog op og henretter den første og bliver den store trussel, det menneskelige hold skal bekæmpe – og skaber samtidig tvivl om hvilken af de to predators der er 'the' predator i filmens lidt irriterende simplistiske titel.

Men filmen er sumpet til i historiemæssigt kaos længe inden da. Vores 'helte' er en samling soldater som alle sammen er under evaluering for dårlig opførsel eller forskellige former for traumer, og de må tidligt bryde med militæret, som åbenbart er korrumpert og forsøger at dræbe sine egne folk til højre og venstre (for at holde predator'en hemmelig, må man gå ud fra), inkl. deres egen beskikkede biolog (Olivia Munn), uden forklaring.

Hovedhelten er Quinn McKenna (Boyd Holbrook), som er en action-man med en autistisk søn, der bor hos den fraskilte kone (Yvonne Strahovski). McKenna er den første der finder et nedstyrtet predator-rumskib og snupper sig en hjelm og et arm-våben, som ad omveje ender hos hans 10-årige søn, der ikke bare lærer sig predator-sproget på nul komma fem (han er jo autist og derfor åbenbart det næste skridt i menneskets evolution!), men også bruger masken til at klæde sig ud til Halloween. Det sidste er i sig selv sejt nok, men han efterlader bare masken (som er et frygteligt våben) på gaden, og så hører man ikke mere til hvor den er blevet af i resten af filmen! Dette er bare en af mange løse plot-ender, som tyder på mange omskrivninger af manuskriptet. Den morderiske militærfyr, Traeger, bliver ikke draget til ansvar for sine handlinger; til gengæld bliver

den lovløse McKenna til sidst forfremmet off-screen, selvom alt hvad han lavede i filmen var imod militærets ordrer. Og hans lidt seje kone ser man alt for lidt til. Og der er ingen snert af romantik, hverken med konen eller den

smukke biolog. Filmen er til gengæld fuld af vulgært sprog; den virker som om den er lavet til 12-årige der synes at den slags er enormt sejt.

Gaven som den venligtsindede predator giver menneskeheden, er et exo-skelet – eller rettere en transformer – som mennesker kan bruge imod predators. Super-teknologi? Mjah, når der kun er én, tror jeg ikke ligefrem det kan beskytte planeten mod en invasionsstyrke. Men det virker sikkert meget sejt på en 12-årig. Så ... utrolig meget af filmen var meget antiklimatisk for denne anmelder. Den virkede rimeligt underholdende mens man så den, men på basis af efterfølgende analyse var den et tomt trafikuheld af dårligt forfatterskab – på enhver måde en unødvendig film, som ganske vist desperat forsøgte at fange samme ånd som i den første (og anden) film, men uden at besidde ægte passion for hverken historien eller konceptet.

Karakter: 5 stjerner ud af 10.

Tue Sørensen

Kommentar: The Last Jedi

Flemming R.P. Rasch kommenterer Tue Sørensens anmeldelse i sidste nummer af *The Last Jedi*

Da jeg som redaktør af *Himmelskibet* 54 modtog Tues anmeldelse af *The Last Jedi*, bemærkede jeg at der var en del ting jeg var uenig i, men da jeg ikke er tilhænger af censur, lod jeg den stå som Tue skrev den. Men jeg synes jeg vil kommentere den nu, om ikke andet for at skabe lidt debat.

Blandt andet mener jeg der manglede lidt info om selve filmen, så jeg vil meget kort opsummeret: Den nye unge helt Rey har opsøgt den gamle helt Luke Skywalker for at få ham til at hjælpe oprørsbevægelsen og/eller for at blive en jedi som ham. Det viser sig at Luke er blevet desillusioneret over Jedi-ordenen og ikke vil hjælpe. Rey opsøger da Lukes nevø Kylo Ren, i håb om at få ham vendt til oprørernes side. Samtidig er de to andre nye helte Finn og Poe sammen med Lukes søster Leia, der er leder af oprørerne, i kamp mod det nye imperium. Det hele ender på en planet hvor Kylo Ren, nu leder af The New Order, forsøger at gøre det af med oprørerne, da Luke pludselig dukker op.

Mere vil jeg ikke afsløre, hvis der skulle være enkelte som ikke har set filmen endnu.

Som jeg forstår Tues kritik af filmen, så kan han ikke lide at Disney har gjort Rey til en 'grå jedi'. Grå jedier er (i det righoldige *Star Wars expanded universe*) en betegnelse for jedier som ikke følger jediernes traditioner og ikke er underlagt jediernes råd. Siden der ikke har været noget jedi-råd i mange årtier da vi møder Rey, finder jeg det lidt underligt at kalde Rey grå jedi. Og grunden til at hun opsøger Luke er netop for at lære om jediernes traditioner.

Men hvis vi lader det med grå jedier ligge, så kritiserer Tue filmen for ikke at være heroisk nok – der er ikke nok "de gode mod de onde". Det kan jeg ikke forstå. Filmen handler mere eller mindre om en gruppe oprørere som risikerer deres liv for at bekæmpe det onde imperium. Rey prøver at vinde en af de onde over på oprørernes side. Præcis som Luke gjorde i den gamle trilogi.

Jeg vil også gerne hive den virkelige synder frem i lyset: Prequel-filmene (dvs. *The Phantom Menace* og efterfølgerne). Hvor den gamle trilogi havde en enkel tilgang til moral, med de gode jedier og de gode oprørere mod det onde Imperium, blev der rodet grundigt op i det i prequel-filmene. I stedet for at jedierne generelt var gode og i harmoni med the Force, blev de til bare til en blandt flere grupper som kunne bruge the Force til deres formål. Den vise, gamle Yoda, som var ét med the Force, blev til en inkompetent og arrogant lille hidsigprop, der brugte the Force til sine politiske formål. Skurken var blot en smule mere magtgal og samvittighedsløs end jedierne.

The Last Jedi prøver netop at reetablere Star Wars-universet som det var i den gamle trilogi. Rey afspejler temmelig godt den unge Luke i sit forsøg på at finde magien i verden, kæmpe for det godes sag og forsøge at omvende de onde. Det vi har hørt til Kylo Rens forhistorie, gør ham til en meget mere troværdig jedi der vender sig til den mørke side, end Anakin Skywalker var det i prequel-filmene. Helten er generelt modige mennesker som sætter livet på spil for at bekæmpe ondskaben, der er klart og tydeligt repræsenteret af det nazi-agtige nye imperium. Så selv om jeg også synes Disney på mange måder minder om et ondt imperium, vil jeg da selvfølgelig stadig følge med i hvad de finder på at lave med Star Wars-universet. Indtil de måske løber tør for gode ideer.

Flemming R.P. Rasch

PORTRÆT AF EN SIRENE

Af Rune Meikle

Vi mødte første gang Rune Meikle i Himmelskibet i nr. 53 med novellen "Sirenens sang". Her kommer en fortsættelse, og igen har Rune Meikle selv illustreret.

Rune Meikle er forfatter og tegner. Han har blandt andet skrevet Disney-historier for Egmont og tegnet historier med den svenske tegneseriefigur Bamse. I 1980'erne var han aktiv i det danske undergrundstegneseriemiljø.

Solen var på vej ned i horisonten. Som en orange lyskugle sank den stille i havet. En øde sandstrand bugtede sig, kilometer efter kilometer, så langt øjet kunne række. Meterhøje klitter overgroet med tørt siv lå i skyggen af massive klippeskråninger. I læ af klippernes sorte skygger lå en ung pige udstrakt i det våde sand. Hendes hår var rødt og huden lys som elfenben. Fra lysken og nedefter strakte sig en lang fiskehale, grønlig i farven og med perlemorsglinsende skæl. Halen var tvedelt i enden og plaskede dovent i vandkanten. Sirenen sang stiltfærdigt for sig selv, fordybet i leg. Hun byggede en sandborg med tårn og voldgrav. Hun borede et hul i tårnets mur med pegefingern og lagde en klump rav ind i hullet. Ravet havde en flammende og lysende glans.

“Her bor Kongen; Hans Majestæt,” sang hun og klappe på borgens mur.

Et par meter fra sandborgen udformede hun et sandhus på størrelse med en tekop og stak en vissen gren ned i sandet foran huset. “Og her bor kunstneren; tegneren,” kvindrede hun. Hun prikkede til den visne gren. “Han husker mig ikke, og alt er glemt,” sukkede hun vemodigt. “Sådan står det skrevet i livets store historiebog.”

Hun stak pegefingern ned i sandet og tegnede et hjerte. “Men historien er ikke slut endnu ... måske han vil male et portræt af mig?” funderede hun med et fromt smil på læberne og kiggede på grenen. “Hvad mon han laver lige nu...?”

Hendes ord brændte et hul i luften. “Sommersolen siger ikke noget, og Vor Herre er tavs.” Hun foldede sine

hænder i bøn. Lufthullet voksede til en stor cirkel omgivet af en flammende lyskrans. Inde i hullet sås en tunnel. Sirenen glimtede med øjnene. For enden af tunnelen kunne hun skimte hippien indhyllet i en tågedis. Han sad på en taburet foran et klaver med ryggen vendt mod hende.

“Han spiller klaver,” hviskede hun, fjern i blikket og lyttede med spidse ører. Simple melodier fra en uøvet hånd flød gennem tunnelen. “Orv, han ser ældre ud,” tænkte hun og trak sig tilbage fra den brændende cirkel, hvorefter hullet opløstes i en sværm af atomer og lysglimt.

Den gamle hippie Richard havde været flad og på røven i månedsvis. Han havde levet af lån, nas og ingenting. Fjernsynet var brudt sammen, og den gamle videomaskine var kaput. Men lykkens gudinde havde tilsmilet ham, og der var fede tider igen. Han havde solgt en stribe malerier med grønne rummænd til en skole i Brønshøj og modtaget et honorar. Han havde spottet et gammelt klaver i *Den Blå Avis*, sat til salg af en falleret ungarsk musiker oppe i Nordsjælland. Klaveret var købt og betalt, og det var et helvede at få op af trapperne og ind i lejligheden på Nørrebro. Klaveret var bygget i mahognitræ. Tungt og solidt stod det i soveværelset ved fodenden af hans seng. Han tændte en stor cigar og pustede røgen langsomt ud, imens han trykkede på de hvide tangenter.

Fuldmånen badede klipperne i et blåligt lys. Kolde vand-sprøjt fra nattens blæksorte bølger piskede op af de sorte sten. Fyrtårnet stod med to brede mørkerøde striber malet

på tværs af dets cylinderformede krop. Lanternen var død, uden lys. Sirenen snoede sig op på et klipperev og strakte sin våde arm ud i luften. I hendes hånd skinnede en gylden klump rav. Stenen glødede og glimtede som om den var levende. Hun tegnede en cirkel i luften. Små gnister dansede i luften og blev til en flammende cirkel. Tunnelen sås inde i cirkelens mørke hul. For enden af tunnelen åbnede et nyt hul sig. Hun skuede ind i en dagligstue. Sirenen sænkede hovedet og lå stille. Et hvidt omrids vandrede ud af hendes krop. Spøgelsesagtigt gled skikkelsen ind i tunnelen, hvorpå cirklen opløstes og forsvandt ind til ingenting. Hun svømmede ned gennem tunnelen mod det åbne hul.

Stuen var tom og alle lys slukket. Over fjernsynets sorte skærm hang fyrtårnet oppe på et søm. Maleriets farver begyndte at ulme af liv. Et kraftigt blink fra lanternen gav et knald i mørket. Sirenen skyggekrop gled gennem stuen. Små, svagt lysende stjerner udgjorde hendes øjne, der observerede møblerne og malerierne på væggene. Kvinden i hende gispede ved synet af det gamle klaver i soveværelset. Stille svævede hun ind i værelset. Klaverets hvide, blanke tangenter lyste i natten. Hendes hænder følte på træet. Derefter begyndte hun at spille på tangenterne, men intet skete.

“Jeg presser godt til,” tænkte hun. En lys tone brød stilheden, efterfulgt af endnu en tone flere oktaver dybere. Et grynt lød fra sengen. Ud af mørket tonede omridset af sirenen ansigt frem. “Han sover,” tænkte hun.

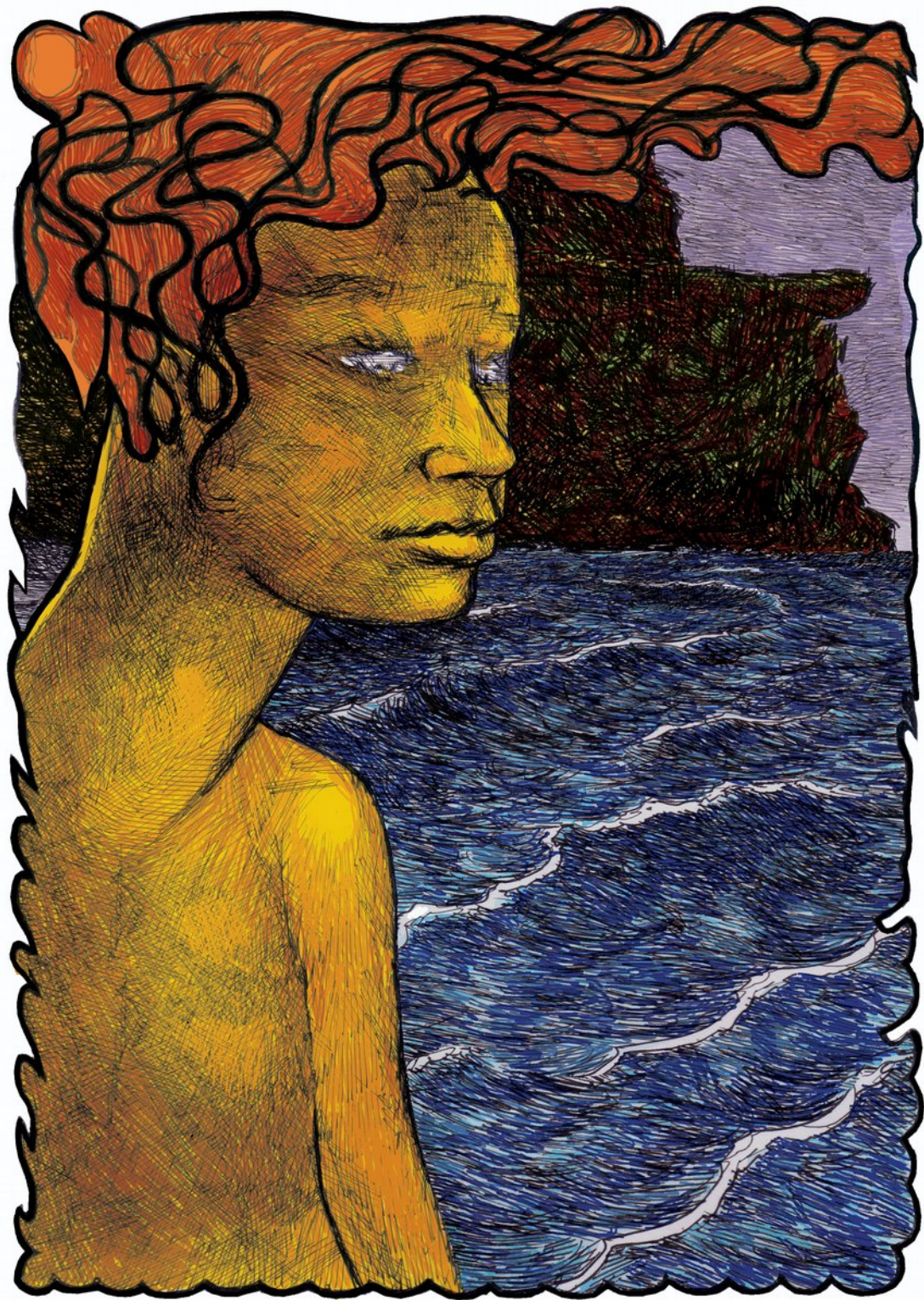
Den gamle hippie vendte sig om og vågnede af sin søvn. Han åbnede øjnene. Sirenen stak sit ansigt frem og trykkede ham på næsetippen med sin fingerspids. Han satte sig op i sengen og kiggede over på klaveret med søvnige øjne.

“Hvor mærkeligt. Jeg så et ansigt kigge på mig,” tænkte han døsig. Han undrede sig over det hele dagen. Ansigtet virkede ham bekendt. Han havde set det før.

“Jeg prøver at tegne hendes ansigt,” tænkte han,

Forsigtige grå streger fandt deres vej ned på papiret, og et ansigts hovedform trådte frem. Han skitserede løs med to blyanter. Mandelformede øjne, en fin buet næse, kindben og hage blev skulptureret op af blyantstreger. Han gnubede på papiret og lagde skraveringer på hendes hud. Langsomt tonede et pigeansigt frem. Hun havde rødt hår, huskede han. Langt og vådt. Bag hendes venstre øre stregede han horisonten op. Vandrette streger, der fortsatte bag hendes højre øre. Han undrede sig over øjnenes farve. Deres iris og pupil. Et lille smil blev tilføjet på læberne og sorte skygger i håret.

Han skiftede blyant og tegnede videre, fordybet i portrættet. Han viskede med viskelæderet på næsetippen. Nu skinnede solen på næsetippen. Øjnene fik små pletter af lys, så de funkede fulde af liv. Havets bølger fik form og kulør. En hvid havmåge fløj forbi bag ansigtet. Han blinkede med øjnene. “Hva' var det?” grublede han. Havmågen skreg og dykkede ned i bølgerne. Den baskede med vingerne og fløj væk i horisonten med en makrel i næbbet.

Han tegnede videre og udformede bølger rundt om hendes hals. Hun smilede til ham og blinkede med øjnene. Hun strakte armen ud og pegede mod højre. Hun var længere væk end han havde regnet med, langt ude i vandmasserne.

Bølgerne skyllede ind over det flade sand. Han stod på stranden. Sirenen kastede sig tilbage i bølgerne og forsvandt ned i dybet.

“Hun ville vise mig noget,” tænkte han og gik ned ad stranden.

En let brise rejste sig. Kysten lå badet i den synkende sols gyldne stråler. Farvede skymasser drev forbi i flammerødt, orange og alle toner af gyldne farver. På klippetoppene lå havmågernes reder, bygget af tørre grene og blade. Mågerne sad på den sorte granit og pippede. Store flokke cirklede rundt oppe over klippetoppene. De skreg og skræppede med deres skarpe næb.

Fem hundrede meter op af stranden fandt han en dyb grotte. En sprække i klippevæggen ledte ind til en spejlblank sø. Richard trak i læ langs grottens væg. Grottens luft var varm. Der var ikke en krusning at se på vandets overflade.

“Stormen bragte os sammen, og nu mødes vi igen.” Sirenens stemme brød stilheden. Hendes ansigt stak op af søens dybe vand. Hun svømmede nærmere, ind mod vandkanten, og rakte sin højre arm op mod ham. Den gamle hippie satte sig på hug, og greb hendes hånd i sin. Hånden var kold.

“Sirene,” sagde han, og kiggede hende dybt i øjnene. “Din hånd er kold som is,” fortsatte han.

“Der er koldt på havets bund,” sang sirenen og følte på hans varme kind med sin fine hånd. “Søens grønne vand er varmt og dejligt. Kommer du ikke ned til mig?” pippede hun. Hippieen kravlede langsomt ned i vandet. Sirenen svøbte sin lange fiskehale rundt om hans krop og omfavnede ham med sine bare arme. Fiskehalen gled op af det grønne vand, hang i luften og dryppede. Sirenen sænkede sin stemme: “Se min flotte hale,”

Hun gispede og kiggede med store bange øjne mod grottens åbning. “Pas på – Hvis den gamle fyrpasser ser dig, så kommer han efter dig.”

Hun pressede hans hoved ind mod sit bare bryst. “Kors, hvor jeg gøs, da han skubbede dig ud fra adgangsbroen,” hviskede hun i hans øre. “Jeg greb dig i mine arme og førte dig ned i det gamle tempel.”

“Rigtigt nok,” lød det fra Richards mund.

“Kom med,” sang hun i hans øre og trak ham længere ud i søens dybe vand.

“Hvem er han?” spurgte han nysgerrigt.

“Det er gamle fyrpasser J. C. Bang, eller det der er tilbage af ham.” hviskede sirenen. “Kost og fejebakke er hans redskaber. Om natten fejer han tårnets trappe. Hans hoved ser forfærdeligt ud. Et skulende dødningehoved.” Hun gøs ved tanken om, at skulle se ham igen. “For firs år siden gik han levende omkring herude.”

Udenfor var det blevet mørkt. Hun lå med ham, forenet på et klippefremspring. Han vågnede ved hendes hånd, der blidt strøg mod hans kind. Han havde smidt sit våde tøj efter en svømmetur i søens grønne vand.

“Hvor herligt,” sagde den gamle hippie og kiggede sig sultent omkring.

“Spøgelset fejer oppe i tårnet nu,” hviskede Sirenen med ivrig stemme. “Det plejer at feje i en stiv klokke time.”

“Ja så,” sagde Richard og rejste sig op fra sandet. “Det er et spøgelse,” sagde han, sikker i sin sag.

“Ja. Det bor oppe i det gamle murstenshus,” kvidrede sirenen.

“Aha, så spøgelse har en bolig,” udbrød han og skuttede sig. Luften var blevet kold, og hans mave knurrede af sult.

“Hvis jeg kan få manet spøgelse i jorden, så flytter jeg ind i hans hus,” sagde han og kløede sig på kinden. “Et spøgelse skal stedes til hvile, vil jeg mene.”

Sirenen gled ned i søens grønne vand. “Det lyder som en god plan. Jeg svømmer ud til tårnets klippeø og holder udkig.”

Richard gik ud på stranden og besteg klipperne. Han kravlede op og nåede en øde græsslette, overgroet med vissent elefantgræs og vildtvoksende buskads. Sletten lå indhyllet i en blålig tågedis. Han skuede ud over havet. Kystlinjen bestod af en kilometerlang sandstrand og massive klippeformationer. Han gik på det tørre græs. En smal sti løb gennem det ujævne terræn, op til huset. Han kiggede ud på

fyrstårnet. Kost og fejobakke, firs år gammel, raslede inde bag tårnets mur. Gammel rutine blev udført. Han trådte op til husets hoveddør, åbnede forsigtigt døren og trådte indenfor i fyrpasserens gamle murstenshus.

Alt så gammelt ud. En stor pejs var bygget ind i husets mur. Foran pejsen stod en tom mørkegrøn sofa dækket med et uldent tæppe. En spand med brænde og fyrstøj stod i hjørnet. Et stort træbord med en lanterne fyldte op langs muren. I et tilstødende rum stod en køjeseng. Et tredje rum var fyrpasserens kontor. Et kort over kysten hang på væggen over et skrivebord. Richard fandt værktøj, brædder, og en rød gulvspand med en tør vaskeklud.

“Spøgelset skal sendes tilbage hvor det kommer fra.” tænkte han og greb en dunk med benzin. Han øste den stinkende væske ned i spanden. Han lagde brændeknuder i pejsen og satte ild til en gammel avis. Flammerne fik fat i det tørre træ, og en heftig ild blussede op. Han fandt et langt stålrør. Han gennemvædede vaskekluden med benzin og bandt den fast til rørets spids. “Min lanse,” sagde han.

Fyrstårnets tunge trædør åbnedes, og gespenstet trådte ud af tårnet, hvorpå det forsvandt i de sorte skygger fra klipperne. Mekanisk traskede spøgelset tilbage til sin bolig. Sirenen svøbte sin hale op af de glatte sten. Hun formede korsets tegn i luften med sin ene finger og gispede af frygt. Skelettet travede op af klippesiden og nåede frem til husets hoveddør. Det ruskede i døren, men den var låst. Derefter gik det ned langs husets ydermur, hvileløst stavrende af sted, og hen til et vindue. Skelettet skrattede på rudens be-

skidte glas med sin ene klo; opsat på at komme ind i huset igen.

Den gamle hippie stak sit spyd ind i pejsens buldrende ild, der hurtigt spredte sig til vaskekluden. Han åbnede hoveddøren og sprang ud. Som en rusten robot stod skelettet urokkelig foran ruden, tomt og dødt. Dets slidte sorte regnfrakke blafrede i vinden. Det drejede hovedet og skulede på ham. Hippien jog spyddet frem og ramte skelettet med den brændende klud. Igen og igen slog han på gespenstet. Ilden fængede dets slidte frakke, og flammerne omsluttede dets kranium. Som et brændende fugleskræmsel stavrede det frem mod Richard, der jog spyddet mod dets bryst. Han skubbede gespenstet over mod klippeskråningen og gav det et kraftigt stød. Det brændende skelet tippede ud over klippeafsatsen, faldt ned, ramte klipperne og skiltes i mindre dele. Dets brændende hoved fløj osende gennem luften, ned på stranden og rullede ned, ud i vandkanten.

Der var stadigvæk en glød i kraniets ene øjenhule, da sirenen snoede sig frem gennem det våde sand. Hun svingede sin meterlange fiskehale som en pisk og ramte kranieskallen med et højlydt smæld, hvorefter kraniet hvirvlede op mod klipperne og ramte de hårde sten med et hult gok. Flækket og uden pløkker trillede skallen ned i sandet og lå stille.

Han gravede et dybt hul i sandet og lagde den forkulde kranieskal ned i hullet, omsvøbt af dets brændte frakke og knogler. Svedig og øm i ryggen klappede den gamle hippie på graven med hænderne.

“Nu er den gamle fyrpasser begravet.” Han trampede med sine fødder på sandet.

“Vi ses igen, spøgelsesmand,” sang sirenen. Hun snoede sig i bølgerne som en søslange, og forsvandt fra havets overflade.

“Huset overtager jeg,” pustede han, og gik op af klippekraningen. Han trådte ind i stuen og satte sig foran pejsens sidste ild. Indhyllet i et gammelt uldtæppe tørnede hippien ind på en gammel sofa.

Sirenen svømmede ude i det sorte ocean. Hun gled ned i dybet, forbi farvestrålende koralrev, og snoede sig ind i en snæver spalte i klipperne. Sprækken var akkurat bred nok til, at hun kunne komme igennem. Makreller og sortfisk svømmede forbi hende. Sirenen bugtede sig gennem huller i sten, frem til en stor tempelgrotte på havets bund. Tunge stensøjler støttede grottens loft. Store stenblokke dannede en høj mur op af vandet. Hun svømmede gennem smukke kanaler fyldt med havvand og gled op af vandet. Hun håbede, at han altid kunne bo oppe i huset. Sådan ønskede hun sig fremtiden.

En rusten stemme rungede gennem grottens stille luft. “Aldrig, aldrig mere må du se ham igen, sirene.”

Levende kridtstreger blev tegnet på klippevæggen af en usynlig hånd. Omridset af en oldings ansigt trådte frem. “Sådan står det skrevet i livets store historiebog.”

Stemmen lød befalende, hvorefter stenansigtet trådte frem igen.

“Snart vil han vågne i sin egen verden.” Ansigtets hårde røst efterlod et tungt ekko, der sprang mellem klipperne.

“Du må ikke vise dig for ham mere, sirene. Først når tiden går i stå for ham, engang når han bliver rigtig gammel, så kan du hente ham.”

“Det er hans Majestæts vilje.”

Tung om hjertet plaskede sirenen med sin fiskehale i vandet, og adlød trist.

Den gamle hippie vågnede ved daggry og trak tæppet væk. Han rejste sig fra sofaen og kiggede på den kolde pejls. Han skridtede søvnigt over til vinduet og så solen stige op i horisonten. En trappe førte ned til et kælderrum. Her fandt han konserves, kaffe, sukker og mere mad. Støvede trækasser indholdte forråd. Han fik husets ovn varmet op og tilberedt et varmt måltid mad. Han studerede nøje det gamle kort inde på fyrpasserens kontor. Han undrede sig hvor han befandt sig, men kortets tekst var ulæselig. “Mare Mortuum” stod der skrevet med latinske bogstaver over havområderne. ‘De dødes hav’, betød det. Han fandt en blok papir i skrivebordets øverste skuffe. Blyanter, penne og blækhus lå i næste skuffe.

Han sad i sofaen foran den buldrende pejls. En uge var forløbet. Hver dag havde han besøgt grotten med den grønne sø, men sirenen viste sig aldrig. Han forsøgte at tegne hendes ansigt op med blyanterne. Hendes øjne, næse, mund og kindben. Blyantstregerne flød ned på papiret med lynets

hast, og blev til kød og læber. Efter en time var portrættet tegnet færdigt. Sirenens kønne ansigt strålede op fra papiret. Hendes øjne glimtede og hendes røde hår faldt ned om skuldrene. Bag hendes hoved bølgede havet.

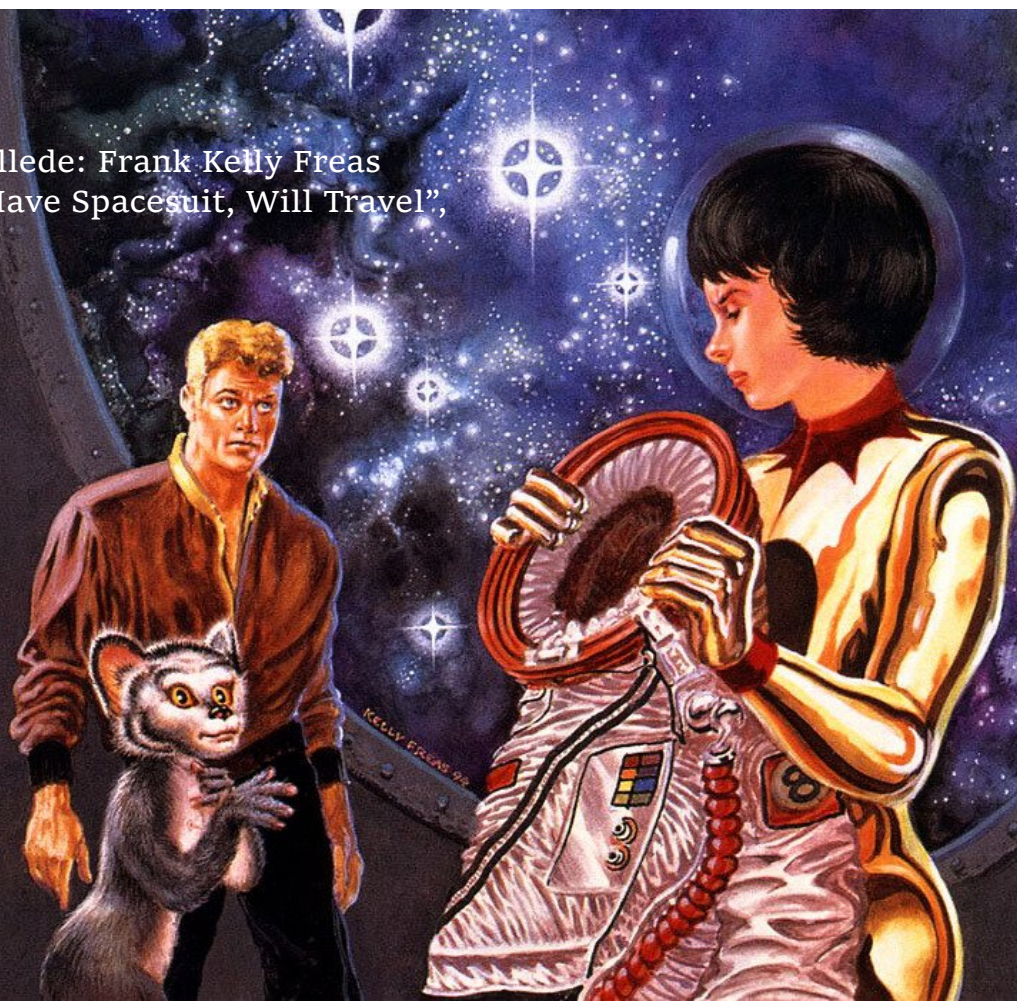
Han lagde blyanterne fra sig og holdt tegningen frem for sig. "Det glimter af sjæl," tænkte han og rejste sig op fra sofaen. Forbavset blev den gamle hippie, da han så sig omkring. Han stod tilbage i sin lejlighed på Nørrebro med tegningen i sin hånd. Han rev papiret af blokken og satte sig ned i sofaen igen. Fastfrosset på papiret kiggede sirenen fra en fjern verden, hinsides tid og rum.

ANMELDELSER

Bøger

*Se flere anmeldelser på Himmelskibets anmelderblog,
Himmelskibet.dk/anmelderblog*

Billede: Frank Kelly Freas
"Have Spacesuit, Will Travel",

Nøglen til korncirklerne

Roman af Jørgen Moranis

Indian Hawk, 2018

343 sider, kr. 249,00

En af mine forfatterkollegaer i seniorgruppen i Dansk Forfatterforening sendte for nogle år siden et manuskript til Gyldendal, men fik afslag. Senere fik han at vide af en god bekendt med tilknytning til forlaget, at afslaget skyldtes, at det ville kræve flere redaktørtimer at rette manuskriptet til, end Gyldendal ville investere.

På den ene side kan jeg godt forstå, at et stort forlag skal tænke økonomi af hensyn til deres aktionærer. På den anden synes jeg indimellem, at de er nogle 'tøsedrenge' der er bange for at tage chancer. Derved går læserne uden tvivl glip af mange udmærkede danske romaner på bekostning af de 'sikre' udenlandske, som forlagene hellere excellerer i.

Heldigvis er der en del af de forfattere, der får afslag af de store forlag, som enten udgiver selv eller på medudgiverforlag. Til dem hører Jørgen Moranis, der med garanti også ville have fået afslag, hvis han havde sendt sit ma-

nuskript til *Nøglen til korncirklerne* ind til et af de store forlag. Ikke fordi spottet er dårligt. Tværtimod, for med gode beta- og korrekturlæsere ville det være blevet en perfekt roman.

Nu er bogen, som Jørgen Moranis har udgivet på sit eget forlag Indian Hawk, blevet et upoleret produkt, som jeg rent sprogligt vil sammenligne med en gammel Ford-vogn, der koldstarter og ikke rigtig vil i gang. Ind imellem er det nemlig som om Jørgen har haft lidt svært ved at komme i gang med et kapitel. Teksten er tung og hakkende. Men så efter et par sider begynder teksten at glide, præcist som Ford-vognens motor begynder at spinde, når den er blevet varm. OK, ind imellem forekommer der et mindre udfald, men ikke noget alvorligt. Derfor er der heldigvis lange stræk, hvor det bare er en sand fornøjelse at køre med.

Min anbefaling af *Nøglen til korncirklerne* er derfor følgende: Læs bogen, lad dig underholde af den spændende handling i vidt forskellige lande og miljøer, og se gennem fingrene med at sproget til tider ikke er så elegant. Hvis du ikke som jeg er navigatøruddannet, vil du formodentlig ikke opdage, at det er Jørgen i hvert fald ikke, men lad dig som nævnt fængsle af plottet og nyd den spændende handling.

Bortset fra at der mangler forskydning, er bogen nydeligt sat op, og der er meget tæt på ingen stavfejl, så den del af korrekturlæsningen har været helt perfekt. Men, hvor min egen svaghed, som du sikkert allerede har op-

daget, er den, at jeg har det med at konstruere nogle til tider megalange sætninger, så er Jørgens den stik modsatte.

Jeg har efterhånden anmeldt en del bøger, og til dig der ikke kender min stil, skal jeg røbe, at jeg læser bogen mindst to gange, inden jeg skriver en anmeldelse.

Du kan se at der ikke er ret langt til slutningen af min anmeldelse og er derfor begyndt at undre dig over, at jeg, I modsætning til mange andre anmeldere, ikke for længst er begyndt at skrive noget om handlingen. Den har jeg ikke tænkt mig at uddybe, for så tager jeg jo toppen af fornøjelsen fra dig som læser. I stedet skriver jeg, som du allerede har konstateret, om teknikken, både på plus- og minussiden, så forfatteren også får noget ud af anmeldelsen.

Dog kan jeg godt, uden at jeg dermed går på kompromis med det, som jeg netop har skrevet, røbe, at handlingen, der er en forfriskende blanding af science fiction og spiritualisme, primært foregår i to perioder med ca. 70 års mellemrum. Plottets hovedspor levendegøres af at foregå i yderst forskellige miljøer og fører bl.a. de danske hovedpersoner til Malta, Indien, Jugoslavien og Sydengland, der, som mange sikkert ved, er kendt for sine enormt flotte og meget komplicerede korncirkler.

I et parallelt handlingsspor er hovedpersonerne engelske søfolk, der udsættes for nogle endog meget dramatiske og spændende hændelser, både når de er i havn og på deres færd over verdenshavene. Rigtig god fornøjelse.

Du kan læse forfatterens egen præsentation af bogen på hans [hjemmeside](#).

Johannes Lundstrøm

Blodets bånd

Roman af Christian Kronow

Illustr. af Kim Herlig Holm

Mellemgaard, 2018

293 sider

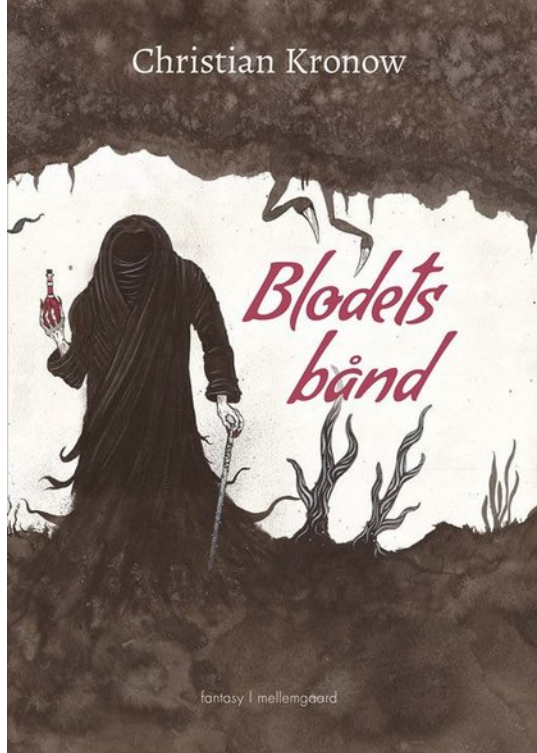
ISBN: 978-87-7190-925-8

Fantasy, sagn og myter

Den 13-årige Saxo bor alene sammen med sin far. Han har aldrig kendt sin mor, der døde kort efter hans fødsel. Saxos far arbejder på skolebiblioteket, men for nogle måneder siden var han ude for en ulykke, og nu sidder han i kørestol. Siden ulykken har faren været nervøs, og på sin 13 års fødselsdag finder Saxo ud af hvorfor.

Saxo har så længe, han kan huske, haft et tilbagevendende mareridt om en kvinde, der bliver dræbt. Nu viser det sig, at det slet ikke er en drøm, men et minde! Saxos mor var blodmagiker i et parallelt univers kaldet Orator, hvor hun havde evnerne til at vække figurerne fra de gamle sagn til live og holde den parallelle verden fri fra monstre. Efter at hun blev dræbt, har faren skjult Saxo, men nu har den onde magiker, Brage, fundet dem.

Saxo har meget svært ved at tro på historierne om trolde og magikere, og ikke mindst at faren skulle være en slags hemmelig agent. Men da han pludselig står ansigt til

ansigt med en trolld, er han nødt til at acceptere fakta. Så da oratoragenten Bitten bliver dødeligt såret, må Saxo og faren sammen med sagnfiguren Holger Danske tage til Orator for at redde Bitten og standse Brage.

Blodets bånd er dansk fantasy, der tager udgangspunkt i danske myter og sagnfigurer og fører dem ind i nutiden, hvor oratoragenter bruger plasmapistoler og granater til at bekæmpe trolde og andre eventyrlige væsner. Romanen er Christian Kronows debut, og jeg synes, han er sluppet godt fra det. Tempoet er støt stigende gennem historien, som er fyldt med action og også lidt humor.

Jeg kan godt lide ideen om at genbruge vores gamle sagn, som ofte er både blodige og underholdende. Og jeg er helt på linje med Christian Kronow, som i et interview opfordrer til at "pille lidt i vores egen navleuld". Mange af de gamle sagn og myter har noget eviggyldigt over sig, så hvorfor ikke udnytte den skattekiste af fortællinger i stedet for altid at se mod USA efter inspiration?

I *Blodets bånd* hører vi bl.a. sagnet om Beowulf og hans kamp mod Grendel, historier om Holger Danske, om trolden fra Lønne og mange andre mytiske skabninger. Det er både farverigt og spændende, og jeg er sikker på, at målgruppen +12 år vil leve sig helt ind i historien.

Blodets bånd er illustreret af Kim Herlig Holm. Der indledes med et kort over Orator, som det hører sig til i en rigtig fantasyroman, mens flotte afdæmpede akvarel-tegninger pryder enkelte kapitler undervejs. Jeg må indrømme, at jeg ikke kendte illustratoren på forhånd, men

han kan klart anbefales. Tjek eventuelt hans [hjemmeside](#) og nyd flere af hans monstre.

Også andre forfattere har ladet sig inspirere af den danske kulturarv. Bl.a. har Teddy Vork udgivet *Diget* i 2010, om drengen Knud der bliver begravet levende som offer til guderne og beroliger sig selv ved at genfortælle de gamle sagn. I Kenneth Bøgh Andersens *Den store djævelkrig* har den nordiske mytologi også en plads. Og i 2017 udgav Lars Kramhøft fantasyromanen *Djævelens hjerte*, der har middelalderens Danmark som kulisse. For blot at nævne nogle få.

Selvom jeg ikke som sådan tilhører målgruppen, var jeg vældig underholdt af *Blodets bånd*. Sproget flyder let, og historien er spændende. Og så er jeg som sagt vild med at forfatteren giver vores gamle sagn nyt liv.

Jette S. F. Holst

Den Forbudte Bred

Roman af Stine Dreyer

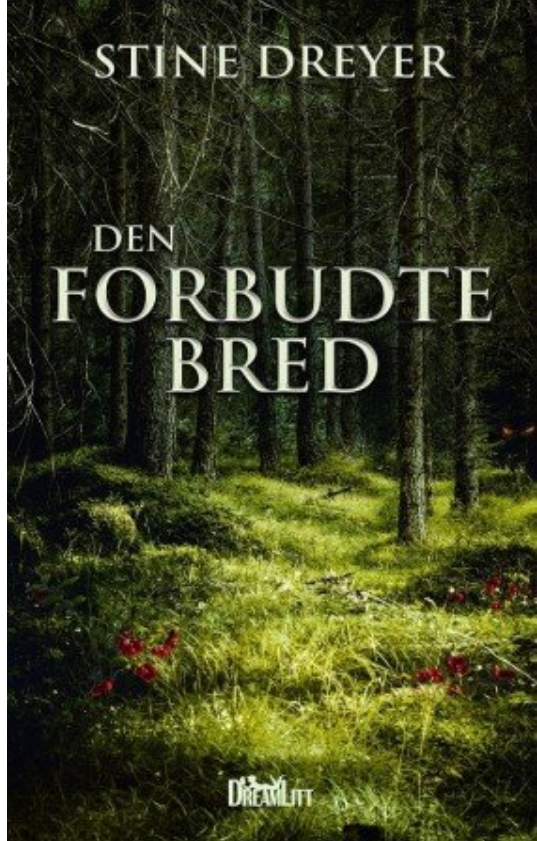
DreamLitt, 2017, 255 sider

Meira vil ikke lytte til alle andre. Hun trodser reglerne og går over på den forbudte bred. Der er forsvundet mange mennesker der. En fremmed, fortryllende mand tager fat i Meira og fører hende til et mystisk parallel-univers. Her er der ingen vind, solen går aldrig ned, og græsset er unaturligt grønt. Meira glemmer hvor hun kommer fra. Hun bliver jagtet af en flok udyr til en palisade. Her bliver hun samlet op og sat på en tømmerflåde.

Meira bliver hurtigt indkvarteret i lejren. Hun får lov til at bo i Casners hytte. Casner bor lidt væk fra lejren. Han har et stort ar i ansigtet. Forholdet mellem Meira og Casner udvikler sig hurtigt, og de kan næsten kaldes et par.

Volind opfører sig mærkeligt. Meira prøver at komme i kontakt med ham, men han er stum. Casner bryder sig slet ikke om ham og har endda udstødt Volind fra lejren.

Grønne er lejrens helt, han vandrer i skoven og prøver at finde en udgang. Når han kommer hjem, bliver han

fejret og forgudet. Meira bryder sig ikke om ham og har en mistanke om at han skjuler noget.

Jussi og Leona bor sammen i den største hytte, da de er en form for overhoveder i lejren. Dem der bestemmer, er dem der kom til skoven først.

I lejren kan de kun huske fem søvndøgn tilbage i tiden, derfor har de etableret en bog kaldet "frisk hukommelse". Her skriver beboerne alt hvad der er værd at huske ned. Deres tilværelse går med at bygge palisaden op og så se den blive ødelagt af udyrene, for derefter at bygge den op igen.

Det eneste spiselige i hele skoven er bær. Leona er lejrens kok, og hun prøver at variere kosten med bærtærte, bærgrød og bærvin. Meira bliver hurtigt træt af bær og får den fikse idé at de jo bare kan spise udyrene. Casner støtter op om ideen, og de får hurtigt bygget en fælde, men deres geniale ide kommer til at koste dyrt.

Meira og Casner bliver hurtigt kastet ud i et hæsblæsende eventyr. På deres vej møder de bl.a. halvguder og udyr i lange baner.

Meira er en virkelig sej hovedperson, som er propfyldt med gode ideer. Hun går altid i hendes yndlings-skinddragt, men bliver hurtigt klar over at den frister mændene. Meira er meget imod at friste mændene og vil derfor slet ikke have kjole på, hendes skinddragt er dog mere sexet. Hun ender også med at klippe sig korthåret. Jeg beundrer Meiras gåpåmod, da hun er klar på alle udfordringer hun møder på hendes vej i *Den Forbudte Bred*.

Jeg ved godt at man ikke skal dømme en bog på omslaget, men den her bog har en virkelig flot forside. Det gjorde virkelig at jeg fik lyst til at læse bogen. Bianca Giese har virkelig formået at afspejle bogens indhold i et enkelt billede. Man føler man går ind i bogen igennem skoven, på forsiden. Det er virkelig godt!

Bogen passer godt til alle aldre. Den er skrevet i et let forståeligt sprog, så alle kan være med. Det er en virkelig spændende handling. Historien minder mig lidt om *Maze Runner*; de bliver også fanget et mystisk sted og kan intet huske. Det er et vildt spændende plot som jeg bliver meget optaget af. Det er en vis spænding ved at finde ud af hvorfor disse personer er havnet hvor de nu er. Alt i alt er det en virkelig god bog.

Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Ea Marie Løfstedt

Det sukker så tungt udi skoven

Novellesamling af Astrid Ehrencron-Kidde

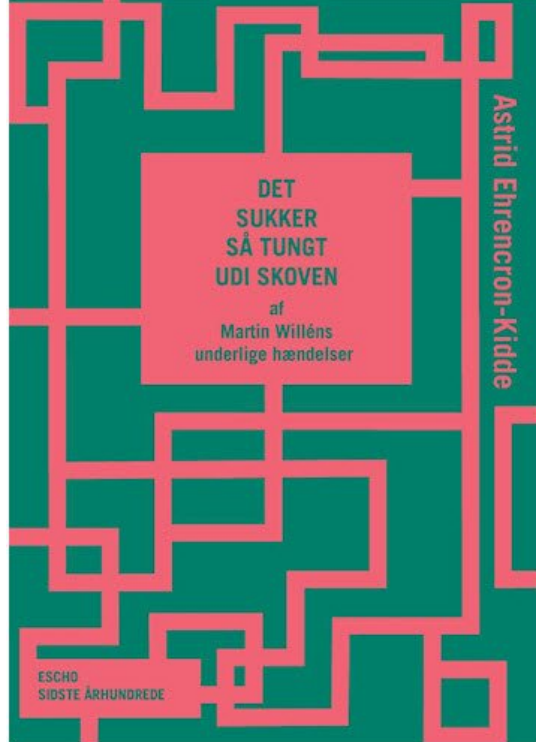
Forlagene Escho & Sidste Århundrede 2018, 214 sider

Det sukker så tungt udi skoven er en samling udvalgte noveller om vandringsmanden Martin Willén forfattet i perioden 1909-1924 af Astrid Ehrencron-Kidde (1871-1960). Historierne følger alle

Martin Willén, som oftest på hans ture gennem det svenske landskab i midten af 1800-tallet, men også under hans studieophold i England.

Det er nærmest gotiske spøgelseshistorier på randen af en magisk virkelighed, hvor usete kræfter nogle gange lader deres indflydelse forme Martin Willéns oplevelser. Novellerne veksler mellem hans egne sære oplevelser og historier, han får fortalt af andre, og som han fortæller videre. Nogle af historierne genfortæller han for os langt senere i sit liv, hvor han er kommet godt op i årene.

Fælles for historierne er, at det er små, skæve skæbnefortællinger. Det er ikke hårdt pumpet action, ej heller gys, som svælger i det ækle, men derimod spøgelseshistorier, som gennem et stærkt sprog skaber levende billeder

for ens indre blik og lader historierne blive hængende længe efter, man har lagt bogen fra sig. Det er historier, som skal opleves for deres sprog, og den stemning, de leverer. Sæt noget passende musik på anlægget, læg telefonen væk og lad dig fordybe i de simple, men stærke historier. Det er historier om spøgelse, hypnotisører, folk drevet til vanvid af kærlighed og ulykkelige hændelser, som ekkoer på tværs af tiden, og som samles op af den sensitive Martin Willén, som tager os med på eventyr i den svenske natur mellem små landsbyer og i kosmopolitiske London.

Jeg vil ikke forsøge at beskrive de enkelte historier. Dertil er de hurtigt læste, og det vil være synd at afsløre indholdet af dem på forhånd. Blot vil jeg bemærke, at novellesamlingen åbnes og lukkes på forbilledlig vis, som gør historierne værd at læse i den rækkefølge, som udgiver har valgt at give dem. Forfattet i begyndelsen af 1900-tallet og givet et let bedaget sprog for at afspejle fortællerens egen periode fra midten af 1800-tallet har udgiver undladt at foretage for store sproglige tillempelser. Det har bevaret den sproglige kraft, som Astrid Ehrencron-Kidde har indlejret i sine tekster, og denne tidskapsel af en udgivelse er en ren nydelse at dykke ned i.

Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Morten Greis Fakkelskov

Djævlens Hjerter

Roman af Lars Kramhøft

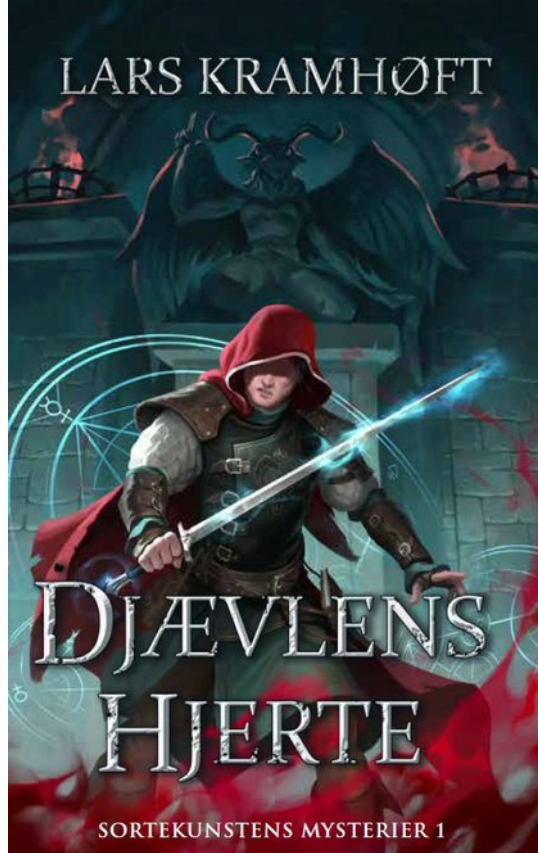
Ulven og Uglen, 2017

371 sider

Damian Drakensten lever et liv i luksus som lensherrens Magnus Drakenstens søn. Damian gør alt, hvad han kan, for at leve op til hans fars forventninger. Hans far er den mand der samlede Hadrún len under den kongeløse tid. Magnus har haft succes gennem hele livet, og Damian ser meget op til ham. Senere finder Damian ud af, at hans far har en meget upålidelig kilde til sin egen succes.

Historien foregår i Nordjylland i middelalderen. Valdemar Atterdag har som den første konge samlet landet. Kirken har meget magt, og under overfladen lurder mystiske mørke kræfter. Hekseafbrændinger finder sted over hele landet, og mange uskyldige piger bliver brændt levende. De magthavende samles og dyrker sort magi i hemmelighed.

Damian har altid troet, at det er ham der skal overtage Hadrún len. Men en dag finder han ud af, at hans far har helt andre planer med ham. Damian bliver nødt til at flygte fra Hadrún slot, hvor han er vokset op. Det eneste han får

taget med sig, er hans fars hellige sværd Lysbringer og hans elskede hest Malaki. Han ender på landevejen, hvor han møder et par omrejsende skuespillere. Blandt dem er narren Dompap, truplederen Jean Peloquin, dværgen Smut og taterpigen Esme. Damian bliver hurtigt forelsket i Esme. Damian lader som om han er en skuespiller med hukommelsestab. Gruppen af skuespillere mangler en, da en af medlemmerne har forladt dem. Damian får lov til at rejse med dem.

Sammen rejser de rundt på markedspladser i Jylland og optræder. Magnus' soldater er dog efter Damian, og det sætter skuespillerne i fare. Derfor beslutter Damian og Esme at fortsætte alene. På deres rejse møder de Hektor, Dagmar og Gisla, som hjælper dem. Gisla er alkymist og sammen har de tre dannet en hemmelig forening; en forening der vil vælte monarkiet og som er inspireret af de græske guder.

Damian og Esme rejser mod Ribe for at finde smeden Roak. Roak er den smed, der smedede Lysbringer. Han arbejder med at lave hellige våben, der kan nedkæmpe demoner. Damian og Esme finder hurtigt ud af at Roak ikke har rent mel i posen.

Damian er vant til at have alt. Han har levet i en overflod af rigdom og lækker mad. På hans rejse opdager han hvordan det er ikke at have mad. Han oplever sult. Han går gennem en udvikling, der får han til at have medlidenhed med de fattige. Det, synes jeg, er godt for historien.

Esme er tater. Hun har grønne øjne og brunlig hud. Hendes folk er nomader, og hun er endt i Danmark. Hun er

ikke meget for at tale om sin fortid, men lukker sig op for Damian. Hun har været slave på en herregård, men endte med at flygte, da gårdejereren tog hendes mødom. Hun levede på gaden i et par år indtil hun mødte de andre skuespillere. Esme er en virkelig sej person, der vil gøre alt for at forsvare sig selv (og Damian!).

Djævlens Hjerte er en bog der handler om kærlighed, venskab og sort magi. Den beskriver middelalderen i Danmark på en god og detaljeret måde. Den har en god handling og er skrevet med et godt og varieret sprog. Den kan læses af næsten alle, dog ikke mindre børn. Jeg synes dog ikke at bogen var vildt fangende og spændende hele tiden.

Djævlens Hjerte er første bind i serien sortekunstens mysterier, og jeg glæder mig allerede til at høre mere om Damian.

Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Ea Marie Løfstedt

Inkarnation

Mestenes-serien, bog 1

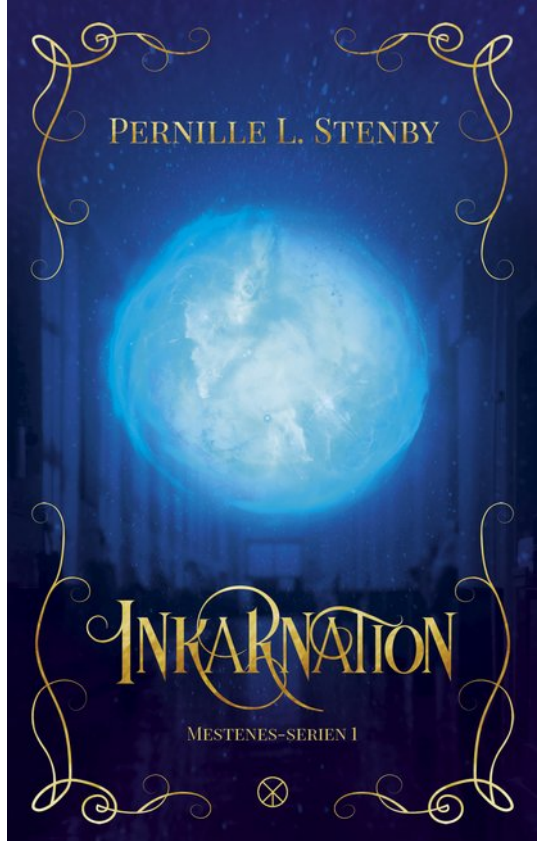
Roman af Pernille L. Stenby

Ulven og Uglen, 2018

432 sider

Da hun vågner, er det eneste hun kan huske tågen og at der i tågen er en der kalder på hende. Hun husker ikke noget, end ikke sit eget navn, men sedlen hun har om foden siger "Mestenes". Dette må være hendes navn. Hun begiver sig ud af rummet og rundt i den bygning hun befinder sig i, for at prøve at finde tilbage til tågen.

Mestenes er blevet genoplivet fra de døde, men alting er uklart, sågar om det er hendes egen krop, hun er blevet vækket i. Hun er vågnet på Roevel Akademi, en uddannelsesinstitution for unge der alle har specielle færdigheder, om det så er at kunne sanse eller at kunne dræne energi. Hele institutionen er i en midlertidig undtagelsestilstand, da der er *skiftere* løs. Det er mennesker der har skiftet til andre former, mere dæmoniske former, og som nu er fri i gangene. Dette, sammenholdt med at der nu mangler et lig, giver uro på akademiet.

Mestenes finder hurtigt en professor som fornemmer at der er noget specielt ved hende, men hun er meget i tvivl om hans tilbud om at hjælpe er oprigtigt og hvad hans motiver er. Han får givet hende identifikationspapirer så hun ikke skal være helt så bange for at blive afsløret.

Hun møder også drengen Axten, og der opstår straks en kemi imellem de to. Da han hører hendes historie, tilbyder han at hjælpe hende med at komme tilbage til den tåge hun husker. De har dog travlt, for det ritual han har i tankerne, skal finde sted inden 24 timer. Det er dog ikke alle der er lige begejstret for det nye venskab. Axtens ældste veninde ikke er begejstret for konkurrencen om hans opmærksomhed.

Bogens bagside og salgstekst nævner at den indeholder LGBTQ-elementer (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer). Jeg kan godt forstå at dette fremhæves, da det nok kan være med til at skille bogen ud fra den store mængde af ungdomsfantasy der udgives, men omvendt så vil jeg helst ikke have vidst det på forhånd, da det er med til at afslører en af boges 'forvirrende' elementer.

Dette er en ungdoms-urban fantasy-bog, som godt nok indeholder magiske elementer, men også computere og mobiltelefoner. Alting er forvirrende omkring Mestenes, og de ting som for et øjeblik siden var det hovedpersonerne troede på, viser sig at hænge sammen på en anden måde. Denne forvirring er også det der gør bogen spændende, da man som læser ikke ved mere en Mestenes gør og derfor også skal regne ud hvordan tingene hænger sammen. Alt

afsløres selvfølgelig ikke, da dette kun er bind ét i en ny serie.

Thomas Winther

Den uægte

**Grafisk roman af Jesper Wung-Sung & Palle Schmidt
Høst & Søn, 2018, 104 sider**

Den 17 årige Joakims største passion er at løbe, og faktisk er det kun når han løber at han føler at han er sig selv. Han er så dygtig og hurtig en løber at der bliver lagt mærke til ham. Efter et løb hvor han endelig har vundet over den tidligere lokale mester, bliver han kontaktet af en mystisk mand som gerne vil give ham et tilbud om at gøre ham til den største stjerne. Joakim ender med at tage med til mødet og den medfølgende løbetest. De vil give ham et stipendium til et eliteuniversitet hvor der vil være en løbeturnering med de bedste løbere. De ønsker dog ikke kun at træne ham op til at vinde løbet, han skal også afsløre at en af modstanderne er en robot.

Historien finder sted i en verden meget lig vores, dog med den forskel at historiens verden har rejst sig efter en ødelækkende krig imellem menneskene og den teknologi og de robotter vi har udviklet. Mennesket vandt krigen, men der er stadig robotter der lever i skjul, og da man ikke tør tage for meget teknologi i brug, så skal der andet til at

afsløre dem. Håbet er nu at robotten vil afslører sig selv i løbet.

Joakim tager mod tilbuddet (og missionen), også selvom det betyder han må rejse fra sine forældre og sin kæreste. Den løber der er under mistanke for at være en robot, er pigen Jennifer. Joakim finder dog hurtigt sympati for hende, og jo bedre han lære hende at kende, jo mere finder han ud af hvor ens de er. Med den sympati han får for hende, vil han så kunne fuldføre missionen?

Man følger Joakims dilemma igennem historien op til det store og afgørende løb. Historien handler meget om at finde sig selv, samt finde rundt i, og sortere i, de oplysninger man bliver givet af andre.

Det er en interessant science fiction-setting, med en verden der virker til at være kommet sig fantastiks godt efter en ødelæggende krig og hvor en hverdag kører stille og roligt igen, men hvor der alligevel er rester fra krigen der gemmer sig.

Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Thomas Winther

Den Magiske Sten

Forbandelsen over Laitana 1

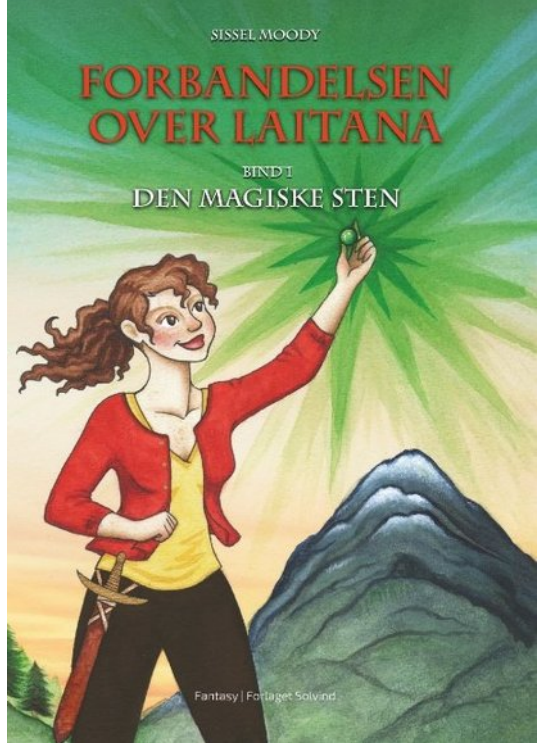
Roman af Sissel Moody

Forlaget Solvind, 2017

466 sider

Linea har ingen venner. Hun går på gymnasiet, men glæder sig aldrig til at komme derhen, da hun bliver mobbet. Hun har intet at glæde sig til efter skole. Hun bruger meget tid derhjemme med sin plejesøster Naja, sine brødre Martin og Mikkel, sin mor Ninna og sin far. Linea elsker at læse fantasybøger og at tegne de væsener hun møder i bøgerne. En dag ser hun en vaskeægte fe uden for sit vindue. Den lægger et brev på hendes skrivebord og flyver hurtigt væk igen.

I brevet står der, at en mand ved navn Lurany fra Laitana har brug for Lineas hjælp. Han henter hende hurtigt og tager hende med til Laitana. De flyver derhen i en karet trukket af fire hvide enhjørninger. I Laitana har den onde heks Exma lagt en forbandelse over landet. Linea er den eneste der kan bryde forbandelsen. Hun er frelseren der ved at røre ved den magiske sten kan bryde forbandelsen. I Laitana er der mørkt og forladt. Linea møder nogle af oprørerne: Nuga, Viola, Tim og Sim. De er virkelig venlige og er

meget søde ved Linea. Viola har vinger, og Sim kan forvandle sig til en flagermus. Viola bliver hurtigt Lineas bedste veninde. Sammen rejser de gennem Laitana. De går gennem sumpområder, ørkener og farlige skove. De har kurs mod Jappa-bjerget, hvor den magiske sten befinder sig. På deres vej gør Exma alt der står i hendes magt for at standse dem. Hendes to hjælpere, tvillingerne Natvia og Natro, hjælper hende og sætter hurtigt en kæp i hjulpet for de optimistiske oprørere.

Linea går gennem en vild udvikling. I starten har hun ingen selvtillid. Hun er træt af sit udseende og er slet ikke tilfreds med sig selv. Hun bliver mobbet og har ingen at betro sig til. Igennem historien bliver hun mere og mere selvsikker. Hun får venner der holder af hende. Hun opdager at hun har masser af gode værdier, hun er venlig, modig, omsorgsfuld og imødekommende.

Universet er detaljeret. Det er fedt. Det er vildt. Det er fascinerende. Persongalleriet er bredt og varieret. Der er en god balance mellem antallet af onde og gode personer.

Bogen er god. Den har et fedt handlingsforløb, men sproget bliver hurtigt for ensformigt og kedeligt. De samme ord bliver gentaget meget ofte, og sproget er mest fortællende. Bogen slutter dog brat med en rigtig cliffhanger, som gør at man glæder sig til fortsættelsen. Den passer bedst til børn i 10-12 års alderen. Jeg blev dog ikke grebet af handlingen, da den gik for langsomt frem.

Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Ea Marie Løfstedt

Ellin

Miralins datter

Kongestenen 1-2

Romaner af Hanne Lykke

Rix

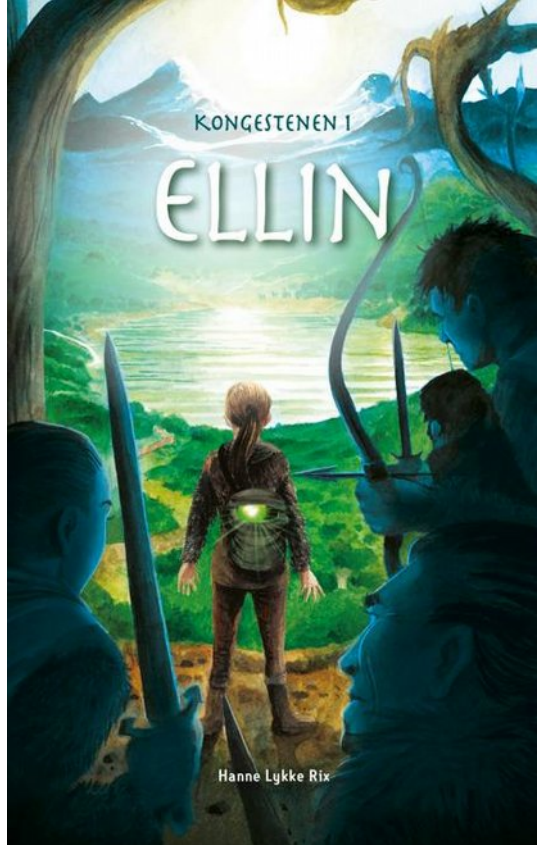
Forlaget DreamLitt, 2018

200 og 272 sider

En usleben diamant

I Hanne Lykke Rix' saga *Kongestenen* møder vi adelspigen Ellin, som af sin onkel Kong Miros bliver betroet den uvurderlige titulære ædelsten, da landet Okenos bliver angrebet af den onde Kong Droq. Ellin må i al hast og i forklædning bringe kongerigets symbolske hjerte – som måske er magisk – i sikkerhed hos sine slægtninge i det fjerne skovkongerige Furien på den anden side af bjergene. Ellins far er død, og kongen er død. Hun er det eneste håb. Men det er noget af en farefuld færd for en 13-årig pige! Således slås sagaen an. Det er, som man nok kan ane, et ret typisk ungdomsfantasy-plot. I hvert fald til at begynde med.

Men det skal man ikke kimse ad. Jeg hører i hvert fald til dem, der mener, at gode fortællinger – særligt fantasy – bygger på solide troper som alle kan genkende. Netop derfor er de rigtigt gode historier tidløse. Det interessante i

den kontekst er, hvorledes fortællingen bliver forvaltet. Hvordan en forfatter behandler den litterære arv, de varetager. Og det gør Hanne Lykke Rix faktisk ganske godt!

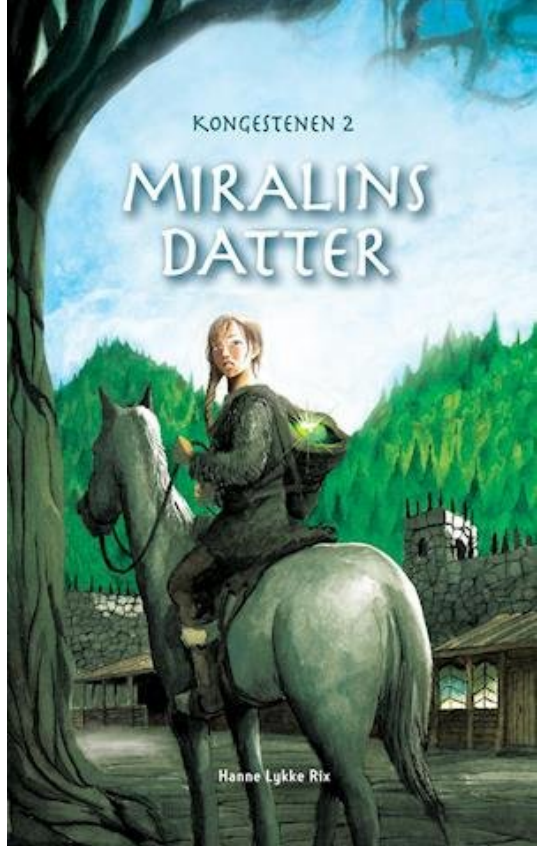
Lad det være sagt med det samme, at forfatterinden ikke er en stor stilist eller sprogkunstner. Jeg fangede undervejs i de to bøger flere mildest talt underlige anglicismer, der ikke findes på dansk: “[...] ubevægelig som et dyr der pludselig er blevet fanget i en skarp lysstråle” (like a deer in the headlights), “en lavranket officer” (low-ranking), “som et barn foran en skål farvestrålende godter” (a kid in a candy store). Der er også mærkelige selvmodsigelser som “et afbrændingsbål” og “en kortbenet dværg”. Det er mig også imod at bruge de engelske ord “token” og “timing” i en dansksproget fantasybog. Måske er jeg gammeldags – men er det ikke netop noget af det man gerne må være i en genre, hvis særkende er en ældre, anderledes kultur? I hvert fald hvis man selv har skrevet sig ind i den genre. Korrekt dansk er vel mindstemålet.

Et mere vellykket og forfriskende nybrud er dog, at *Kongestenen*, for mig at se, har et stærkt feministisk islæt. Alle de gode stærke heltemænd, alle Aragon’erne, er væk. Alle de gammelkendte mande-mænd er enten skurke eller døde. Alle de stærkeste og mest snarrådige personer i bøgerne er kvinder. Det er kvindernes valg, der former historien. Hovedpersonen Ellin nægter at lade nogle bestemme over sig – også der, hvor det ville være klogest. Og det er indtagende! Det er også modigt, hvorledes de to *Kongestenen*-bøger berører så voksne temaer. Særligt i anden bog, *Miralins Datter* – som klart er den bedste af de to.

Her skal Ellin finde sig tilrette ved sine slægtnings hof. Deres familie er mildest talt dysfunktionel. Jeg nævner i flæng: drab, drukken-skab, hustruvold, tvangsægteskab og (vistnok) voldtægtsforsøg. Så selvom serien (tilsyneladende) er rettet mod ungdomssegmentet, er den altså ikke lyserød. Og det er sejt tænkt, at bare fordi man er ung, skal man altså ikke pakkes ind i vat.

Okenos er en hård verden – også for hovedpersonen. Og det er godt, at Rix kan overbevise os om det.

Men for anmelderen fremstår Okenos-verden altså også stadigvæk en smule tåget, også efter to bøger. Vi får nævnt en mængde ting: gallauniformer, badetøj, husvinduer af glas, dørmåtter, et kontor og en forlovelsesring i en lille firkantet æske. Alt sammen i et univers, som så vidt jeg kan se, gerne skulle fremstå klassisk fantasy-middelalderligt. I stedet efterlades jeg med indtrykket af en fiktionsverden, hvis grundlæggende fælles kulturnormer (medgivet: der er variationer) aldrig bliver klart fasttømret. Som om verdenen kun er lige så middelalderagtig, som det passer forfatteren her og nu. Det svækker indlevelsen og vir-

ker ærgerligt inkonsekvent og som noget man i de givne tilfælde nemt kunne have skrevet sig udenom.

Når man har snakket om verdenen i en fantasybog, er en man også nødt til at sige noget om magi – for ellers ville fantasy blot være historisk fiktion. I *Kongestenen* tager den form af Ellins gådefulde (dag)drømme som hun nogle gange kan tyde, andre gange ikke. De giver hende fingerpeg både om fortiden og fremtiden. Nogen større indre systematik eller krav med hensyn til de magiske kræfter er svær at ane. Dette er irriterende – for så kan det godt bare gå hen og blive en genvej for forfatteren, så hovedpersonen nemmere kan løse plottet. Selve kongestenens magiske kræfter efterlades i det uvisse. Men lad os nu se. Magi er jo uforklarligt og serien er kun to bøger henne.

Alt i alt en god, gedigen fantasy-serie til unge anno 2018. Der spares ikke på noget. Godt nok er der knubs, men hele den grundlæggende essens spiller – både i forhold til en god ungdomsbog og i forhold til fantasygenren. Nogle gange kan det at udføre det simpleste, i virkeligheden være det sværeste – for dér kan alle se, når det går galt. Her virker det! Og forfatteren lader kun til at udfolde sit potentiale mere og mere som serien skrider frem.

Anmeldereksemplarer er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Aske Sparrebro

#moderneeventyr

Novellesamling

Forlaget Silhuet, 2018

244 sider

I 2017 udskrev forlaget Silhuet en novellekonkurrence med temaet: eventyr omskrevet til moderne tid. Resultatet er blevet til antologien *#moderneeventyr*, der indeholder ti gendigtninger af kendte eventyr til målgruppen +12 år.

Lad mig starte med at rose den iøjnefaldende forside, der nok skal fange målgruppens blik. Titlen er præget som et hashtag i guld, og fotoet af hånden, hvorfra der er trillet et rødt æble ud i sneen, signalerer tydeligt eventyret om Snehvide, men i et moderne, lækkert layout.

“Snehvide” er også samlingens første eventyr. Novellen er skrevet af Nicole Boyle Rødtne, der har udgivet et væld af børne- og ungdomsbøger siden sin debut i 2010. Derudover har hun medvirket i forskellige antologier for både børn og voksne, og “Snehvide” hører da også til blandt denne antologis bedste bidrag.

Her følger vi instagrammeren TeenQueen, der er den mest fulgte person på instagram. Men en dag dukker en ny

profil op - Snehvide - og pludselig er TeenQueens status truet. Rødtnes rammer bullseye med sin gendigtning, som både formår at placere eventyret i en ny og nutidig kontekst, men samtidig er loyal overfor originalen. Og så er jeg ret vild med slutningen.

Jeg er også nødt til at fremhæve A. Silvestris bidrag. Silvestri er som Rødtnes et kendt navn både som bidragsyder til forskellige antologier, såvel som til en lang række romaner og novellesamlinger. Her gendigter han H. C. Andersens eventyr "Historien om en moder".

En mor sidder på hospitalet og kigger på sin lille datter, der kæmper for sit liv i hospitalssengen. Det er nat, og en sygeplejerske kommer ind med en kop te til hende. Moren falder i søvn, og da hun vågner, er datteren væk. Det viser sig at sygeplejersken var døden, og nu sætter moren efter ham med hjælp fra forskellige, hun møder på vejen.

Umiddelbart lyder Silvestris novelle næsten for tro mod originalen, men også kun umiddelbart. For som altid leger Silvestri med sin tekst, så den rummer mere end man tror. Moren får f.eks. hjælp af den lille pige med svovlstikkerne og grantræet i sin jagt på døden; mens dødens have i Silvestris version er et tivoli fyldt med lyspærer. Eventyrets morale er dog stadig stærk, for som moderen sander til sidst: "Selvom man ved, at noget er rigtigt, kan det stadig føles forkert."

Endelig vil jeg fremhæve Lars Ahns bidrag. Også Ahn er et kendt navn, når det gælder bidrag til antologier, og senest har han vundet Dansk Horror Selskabs pris for Årets

Danske Horrorudgivelse 2017 for sin novellesamling *Den nat vi skulle have set Vampyros Lesbos*.

I “Prinsessen på ærten” følger vi en deltager i reality-programmet “Prinsesser på ærten”. Ti “prinsesser” har været igennem en udskillelse på vejen mod hovedpræmien som udover penge er en prins. I vores moderne verden er prinsesserne dog ikke nødvendigvis så forhippede på ægteskab, og jeg nød den uventede slutning.

“Prinsessen på ærten” er umiddelbart mindre genkendelig end f.eks. Silvestris novelle, men jo længere ind i historien, jeg kom, jo bedre forstod jeg Ahns idé, og resultatet er en spændende gendigtning men også en vellykket novelle i sig selv.

Jeg kunne også have omtalt Maja Møllers “Det er ganske vist”, Tenna Vagners “Den lille pige med svovlstikkerne” og Beatrix M. G. Nielsens “Alice i Eventyrland”, som alle tre ligeledes er innovative og overraskende gendigtninger, der i den grad flytter eventyret til en kontekst som nutidens unge genkender.

Det er i det hele taget skægt at se, hvor forskelligt forfatterne har tolket opgaven med at gendigte et eventyr. Nogle har fulgt det originale eventyr i opbygning og morale, mens andre har taget elementer fra originalen og skabt en ny fortælling. Et par stykker når måske ikke helt niveauet, men generelt er historierne dog gode, og jeg er sikker på, at målgruppen vil føle sig fint underholdt af disse ti moderne eventyr.

Forlaget Silhuet har tidligere udgivet antologien *Sku ikke hunden på hårene* med noveller om ordsprog, og i skri-

vende stund indkalder de historier om kærlighed (og problemer dermed) på Internettet.

Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget

Jette S. F. Holst

Indhold:

- Nicole Boyle Rødtne: “Snehvide”
- Lea Kala Landgren: “Den grimme ælling”
- Beatrix M. G. Nielsen: “Alice i Eventyrland”
- Maja Møller: “Det er ganske vist”
- A. Silvestri: “Historien om en moder”
- Jacob F. H. Petersen: “Kejserens nye klæder”
- Lars Ahn: “Prinsessen på ærten”
- Tenna Vagner: “Den lille pige med svovlstikkerne”
- Annette Skibby: “Svinedrengen”
- Sigrid Groth: “Tommelise”

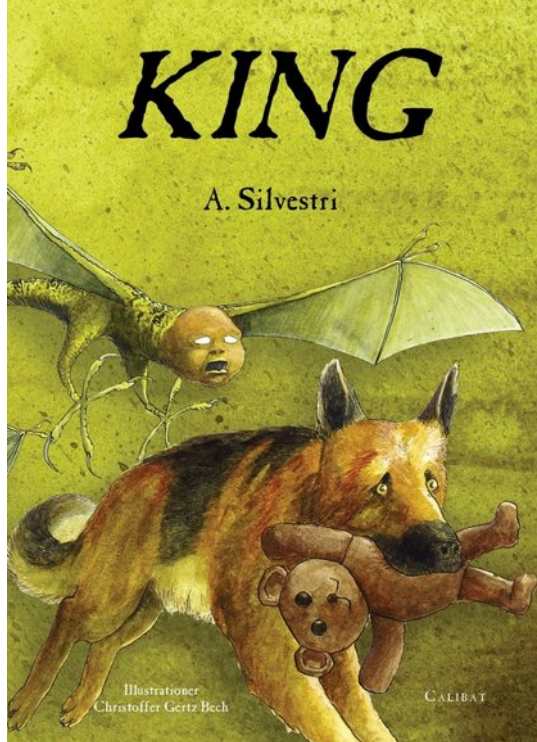
King

Roman af A. Silvestri
Illustreret af
Christoffer Gertz Bech
Calibat, 2018, 24 sider

Calibat har igennem længere tid fået illustreret en stribe noveller fra forskellige forfattere og udgivet dem som selvstændige bøger, hvor den valgte historie så har kunnet komme i centrum, og den er ikke blevet væk i en novelle samling. På Silvestris blog kan man læse at King er en omskrivning af teksten “Brune Bamse” fra hans debutsamling *Køtere dør om vinteren*.

Drengen Simon har en dejlig drøm hvori han leger med sin bamse og sin schæferhund King. Drømmen ændrer dog drastisk karakter da et *noget* bryder ind og truer, og King begynder at knurre. Simon vågner, og til hans skræk, ser han at et monstret står i hans værelse. Simon stikker af, ud af huset, og løber i sin flugt ud på den store vej. Han når lige at se at monstret nærmest løber igennem Simons mor uden at hun ser ud til at registrere hvad der sker.

Laust vågner med en fornemmelse af at der er noget galt. Hans kone Pernille ligger ikke i sengen, men han antager at hun nok er i kælderens for et meditere (hvilket

Laust ved er et udtryk for at hun er utilfreds). Han skynder sig ind på børneværelset som er tomt. Han stirrer i frygt ud af vinduet og synes at han kan skimte noget i grøften ved den store vej, noget der får hans verden til at bryde sammen. I det samme kommer King løbende ind på værelset hvor den griber Simons bamse, hvorefter den styrter ud af vinduet og fortsætter i fuld fart.

Laust løber mod sin søns krop, mens King stormer afsted efter den del af Simon som monstret var efter, og hunden er klar til at kæmpe til døden for den lille dreng.

I hvert af bogens afsnit følger vi handlingen fra et af den lille families medlemmer, om det så er Simons flugt, Lausts frygt eller Kings jagt, så er det meget intenst og giver en historie som man er nødt til at læse ud i ét for at få det hele med. Så snart jeg havde læst den, startede jeg forfra med det samme for at få alle detaljer med, for selvom historien er lineær, så er der alligevel helt fra starten lagt spor ud til hvordan det hele hænger sammen og hvorfor den lille dreng af plaget af et monster.

De afsnit af bogen hvor vi følger King, er godt nok skrevet fra hundens perspektiv, men der er ikke forsøgt at tilskrive hunden menneskelige egenskaber eller overvejelser; den drives af sin trang til at beskytte. Dette er samtidig med til at gøre disse afsnit endnu mere intense, da det her er hundens instinkt der driver handlingen videre.

Bogen er rigt illustreret, og illustrationerne er med til at bygge den helt rette stemning omkring fortællingen.

Da bogen kun indeholder denne ene historie, er det en novelle og ikke en roman, og endnu en gang vises det hvor

perfekt novelleformatet er til at fortælle en horrorfortælling, da den hurtigt og effektivt kan stige i intensitet og så holde dette ind til historiens afslutning. God horror sidder i kroppen af læseren efter endt læsning, og det gør denne historie bestemt, for det kan godt være den ligner en børne/ungdomsbog, men den er bestemt mere end det. Det er en fængende og ond historie med drømme der ikke går i opfyldelse, men med mareridt som gør.

Anmeldereksemplar venligt stillet til rådighed af forlaget.

Thomas Winther

Tusmørkebørn

Skaberens Våben 1

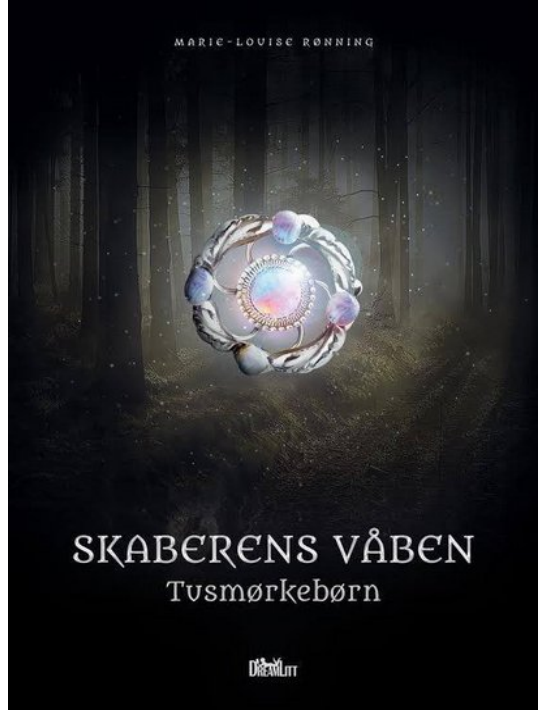
Roman af

Marie-Louise Rønning

Forlaget Dreamlitt, 2017

523 sider

Marie Louise Rønning udgav *Lysets Kvinder – Helbrederen* tilbage i 2105 på forlaget EgoLibris (anmeldt i *Himmelskibet* 48), men har nu genudgivet romanen i en revideret og udvidet udgave på forlaget Dreamlitt. Romanen er første del af en trilogi. Handlingen i romanen begynder ligesom *Helbrederen* med at Matthew Rivers og hans to makkere (kaldet søskende) Will og Eva starter på Frederiksborg Gymnasium. Matthew er et “eksklusivt blandingsprodukt af en fuldblodsvampyr og en engel af dansk afstamning” (s.13), og derfor tilhører han disse såkaldte *tusmørkebørn*. Matthew havner i samme klasse som Victoria Engelbrandt, der bor sammen med sine plejesøstre og er sammen med dem en del af ‘Lysets Kvinder’. Lysets Kvinder er en orden som bekæmper vampyrer. Matematiklæreren Johannes tvinger Victoria og Matthew til at sidde ved siden af hinanden. Her har Marie - Louise Rønning udeladt disse sætninger fra *Helbrederen*: “Det mindede hende om en af de ungdomsknaldromaner, hun

læste som teenager. En af dem hvor hovedpersonen blev tvunget til at sidde sammen med ærkefjenden, kun for at ende i hans arme halvtreds sider længere fremme.” Mere modvilligt end i *Helbrederen* bliver Victoria tiltrukket af Matthew, skønt han er halv vampyr. Men det lille afsnit er måske udeladt fordi forfatteren ønsker en mere seriøs roman og ikke en ‘ungdomsknaldroman’.

Mødet med Matthew får Victoria til at tænke at alt ikke er så sort og hvidt som hun troede. Det bliver diskuteret godt i bogen. Men ellers er bogen spændende at læse, og den er bedre og mere helstøbt end *Helbrederen*. Vi får mere at vide om Victoria og hendes baggrund. Det viser sig at den anderledes end Victoria troede. Og romanen forklarer mere end *Helbrederen* om baggrundshistorien, om Rådet, den hvide heks osv. Og får bedre temaet frem, om at alting ikke er så sort og hvidt. Sproget er let flydende, og der er nogle gode metaforer, f.eks. denne på s. 38: “Ville deres venskab blive opløst som disen på en sensommermorgen?”, og på s. 155: “Folk flokkedes om kantinens kaffemaskine som en flok gnuer om savannens eneste vandhul.”

En kedelig ting er dog at der er fejl hele vejen igennem bogen, af denne type: “Den blåøjet igle” (s. 121) i stedet for den blåøjede igle. De skulle være fanget i korrektoren. Men ellers skal romanen nok skabe lykke blandt målgruppen. Handlingen fangede undertegnede, selvom jeg ikke tilhører målgruppen.

Jóannes á Stykki

Öjvind Kramers monstre – og andre grumme gys

Novellesamling af
Jonas Wilmann
KAOS, 2018
180 sider

Jonas Wilmanns seneste ungdoms- og børnehorrorbog består af fire historier, der alle er inspireret af H.P. Lovecraft. Der er stor forskel på forfattere der forsøger at ramme Lovecrafts stil og tone, og de der ikke forsøger at efterligne, men har ladet sig inspirere, og stadig fortæller historien på deres egen måde. Historierne i *Öjvind Kramers monstre* hører til i den sidste kategori, hvor man sagtens kan se elementerne hvor inspirationen er hentet fra Lovecraft, men hvor man heller ikke er i tvivl om at det er en forfatter der ikke forsøger at skrive i en stil der ikke er hans egen.

I titelnovellen finder et par drenge en slags tyggegummi med en ny type klistermærker. Der er tegninger, eller rettere malerier, af monstre på klistermærkerne. Illustrationerne er dog så livagtige og foruroligende at specielt den ene dreng begynder at blive påvirket af dem.

“Iä! Didrik-Svendsen” er et genoptryk fra Cthulhu-mythos samlingen *Lyden af vanvid* (H. Harksen

Productions, 2010). Har vi ikke alle haft chefer, eller hørt om chefer der er nærmest dæmoniske? I denne novelle er der noget dæmonisk på spil, samt en chef der er i besiddelse af den forbudte bog *Necronomicon*.

I "Betonskoven" har et par drenge sneget sig ind på et område hvor de egentligt ikke må være. Det er også langt fra første gang de gør det, men de må snart sande at der måske er god grund til at holde sig væk fra dette område.

I den sidste novelle er en musiker løbet tør for inspiration. Eller det vil sige, så er det længe siden han løb tør, og han er da også langt fra fortidens popularitet. Da han får fingrene i en ny guitar, finder han dog inspirationen igen, og han spiller nu toner og riffs som intet man har hørt før i denne verden.

Alt i alt en fin samling af små grusomme historier. Kender man sin Lovecraft, så er det intet problem at se hvor inspirationen stammer fra, men det er ikke historier der på nogen måde forudsætter at man har læst Lovecraft. Til gengæld så fortæller Wilmann i bogens efterord om inspirationen, så denne bog kunne være med til at give nye læsere lyst til at kaste sig over Lovecrafts historier.

Thomas Winther

Ad nauseam

Roman af Daniel Henriksen

Valeta, 2018

255 sider

Kan man vende tilbage til sit normale liv efter man har været i hænderne på kyniske menneskehandlere der har tortureret dig og dræbt andre foran dig? Og blot fordi du er sluppet væk, og dem der mishandlede dig er døde, betyder det så at der ikke længere er nogen efter dig og at du dermed kan forvente at beholde de penge som du tog fra forbryderne?

I romanen *In absentia* fulgte vi en mand der havde modtaget en dødsdom af lægerne, og han beslutter sig for at dræbe de mennesker han ikke kunne lide, såsom bankmanden der ikke ville låne ham penge. Efterfølgende vil han begå selvmord, og han har sågar kisten klar. Han ender dog med at blive blandet ind i en underverden hvor menneskeliv ikke regnes for meget, og hvor tortur er hverdagskost.

Ad nauseam er efterfølgeren, og her er vores hovedperson på hospitalet og er ved at komme sig efter de kvæ-

AD NAUSEAM
DANIEL HENRIKSEN

SPÆNDINGSROMAN | VALETA

stelser han har fået under torturen. Han har nu besluttet sig for ikke at ville begå selvmord længere, mest fordi det er gået op for ham at hans kone rent faktisk elsker ham og at hun vil blive knust hvis han dør. Da han kommer ud fra hospitalet, vil han dog stadig lige følge op på om de han tidligere har dræbt, nu også rent faktisk er døde. Han hjemses af deres spøgelser, men efterhånden som han opsøger gerningsstederne og sikrer sig at der ikke er noget der leder tilbage til ham, så forsvinder spøgelserne. Noget der dog ikke forsvinder, er den kriminelle organisation hvis penge han har; penge som de vil have igen. De bortfører hans kone Stine for at få ham til at tilbagelevere pengene. Han stoler dog ikke på at hverken Stine eller han overlever selvom han leverer pengene tilbage, så han må prøve at finde en måde hvor han kan redde dem begge.

Det kunne jo lyde til at dette var en krimi, eller en bog med en actionhelt der tager kampen op imod den kriminelle underverden. Det er dog langt fra det som denne bog er. Der er ikke meget helt over hovedpersonen, og her rejser man sig ikke blot to minutter efter man er blevet tortureret. På samme måde som den første bog, så er dette en bog der er voldelig og blodig, men som ikke forherliger dette. Den handler om konsekvenser ved de valg man tager og de ting der sker, og at ting kan have konsekvenser som rækker langt ud over hvad man forestiller sig. Bogen følger fint op på den første bog, og læste man *In absentia*, bør man også læse *Ad nauseam*.

Thomas Winther

Mistelten87?

Roman af Anders Jørgen

Mogensen

Escho, 2017

203 sider

En mand har kidnappet sit barn og skjuler sig nu hos sine forældre, uden at de dog ved at barnets mor ikke er indforstået med opholdet. Manden er psykisk ustabil og bevæger sig ned i en galskab, og bevæger sig ud og ind af forskellige virkelighedsplaner.

Oftest vil galskaben udvikle sig i løbet af en bog, men allerede fra starten af denne bog får den fuld gas med vanvidsbeskrivelser af hvordan manden opfatter tingene omkring sig, og man skal som læser prøve at holde styr på myriader af grafiske beskrivelser af hans sindstilstand.

Dette er ikke en bog for alle, og selv de der er til denne type fortælling, slipper ikke let igennem bogen, da den kræver en indsats og en koncentration fra læseren.

Jeg skal ærligt indrømme at jeg måtte bruge flere forsøg for at komme i gang med bogen, da jeg hele tiden blev tabt og gik i stå. Jeg blev dog ved med at vende tilbage til den, også fordi forfatterens tidligere bog *Virkeligheden er ikke virkelig*, heller ikke var helt let tilgængelig, men den

havde alligevel fanget min interesse og virkeligt været indsatsen værd.

Selvom jeg gerne så flere bøger der udfordrer læserne, så må jeg erkende at *Mistelten*⁸⁷? ikke er en bog for mig. Ofte når jeg sidder med bøger som ikke rigtigt fanger og som jeg derfor har svært ved at læse færdigt, så vælger jeg ikke at skrive en anmeldelse af dem, simpelthen fordi jeg hellere vil bruge tiden på at læse andre bøger og skrive om dem. I lang tid havde jeg egentligt besluttet mig til at opgive både at læse bogen og at anmelde den, men der var alligevel et eller anden ved den der gjorde at jeg ikke slap den og vendte tilbage til den. På samme måde var der også et eller andet ved den der gjorde at jeg følte et behov for at omtale den (for en anmeldelse kan dette næppe kaldes), da den fortjener at blive omtalt så den kan finde sit publikum; et publikum der nok skal være derude.

For lige at få et indtryk af om det bare var mig der gav for let op, så søgte jeg efter andre anmeldelser. Jeg vil derfor gøre noget uvant, og ikke selv prøve at anmelde bogen yderligere, men derimod anbefale at man går ind på bloggen [Fra Sort Sand](#) og læser anmeldelser derinde, da den kommer bedre omkring bogen end jeg ville kunne.

Et afsluttende ord til forfatteren: Bliv endeligt ved med at udfordre os som læsere.

Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Thomas Winther

The Tucson Time Traveler – and other stories

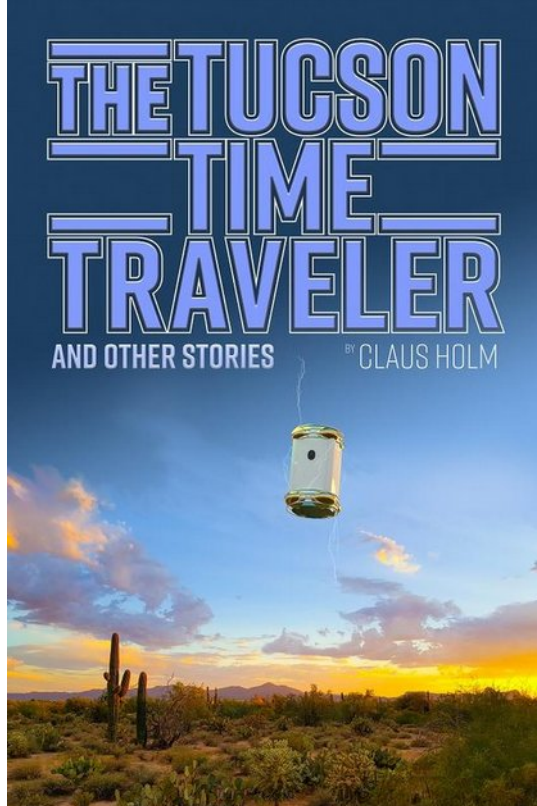
Novellesamling af Claus Holm

CreateSpace, 2018

176 sider

Hvordan ville verden se ud hvis der var en som rejste tilbage i tiden og dræbte Hitler inden han kom til magten? Det er et spørgsmål som er blevet behandlet før. Men hvad nu hvis der var yderligere en som rejste tilbage for selv at tage den magtposition som Hitler så ikke fik, hvordan ville verden så se ud? Det er meget passende at en samling med titlen *The Tucson Time Traveler* starter med en tidrejsehistorie. Der er flere noveller om tidsrejser i samlingen, alle omkring forskellige aspekter af emnet.

I novellen “The Tucson Time Traveler” er den tidsrejsende meget bevidst om at undgå tidsparadokser, men hans forsøg på at rejse tilbage i tiden og forhindre en katastrofe giver et helt andet udfald end forventet. I et sidste forsøg på at forhindre katastrofen, forsøger han nu at få sin hukommelse slettet, for derved at forsøge at forhindre at tidsmaskinen nogensinde bliver opfundet.

Andre af novellerne er ikke direkte tidsrejser, men de tilgår emnet i andre former. I “Tamagotchi” har en familie mistet deres barn, men baseret på filmoptagelser og andet materiale om barnet bliver der skabt en fysisk projektion af barnet, som forældrene kan bruge til at fylde tomrummet – men vil en kopi nogensinde kunne dette? Dette kan man godt betragte som et forsøg på at rejse tilbage i tiden, men de må sande at det er svært at få tiden igen.

En novelle der måske har et tidsrejseaspekt, er novellen “I Love Her From The Mirror”; dette forbliver dog uklart. En enspænder er flyttet ind i en lejlighed, og det går op for ham at det store spejl der hænger på den ene væg, er et tovejspejl. Han kan se ind i naboledigheden, men hende der bor der, kan ikke se ind til ham. Han begynder at iagttage hende, men opsætter visse regler for sig selv for at respektere hendes privatliv. Men hvorfor er dette spejl der, og hvem har hængt det op; kan det være en fra fremtiden der ønsker han skal have en viden om hende?

I “The Killer Inside” begynder en mand at gøre ting der slet ikke normalt ville falde ham ind, men i dette øjeblik er helt naturlige for ham. Og hvad nu hvis et menneske blev vurderet til at have så lille en indflydelse på verden og historien at man godt kan eksperimentere med ham? Men det kunne jo være at eksperimentet gjorde at manden netop endte med at få en stor indflydelse på den fremtidige historie.

Ud over disse noveller er der yderligere fire science fiction-noveller i samlingen, og så er der en spøgelseshistorie, som på en sær måde også er en form for tidsrejse, for

et spøgelse er på en gang fanget i sin egen tid, mens tiden omkring det fortsætter.

I alt indeholder samlingen ti forskellige science fiction-historier, hvoraf flere som nævnt kan ses som nogle der behandler forskellige tilgange til tidsrejser. Ved at der er denne sammenhæng, kommer samlingen til at fremstå mere helstøbt, end hvis det blot var ti helt forskellige noveller. Samtidig, ved at det er meget forskellige tilgange, kommer novellerne heller ikke til at virke som gentagelser af hinanden.

Claus Holm er dansk, men har skrevet bogen på engelsk; et engelsk der flyder fint. Hvis man skulle have fået lyst til at læse en smagsprøve på samlingen, så er den første novelle, "The Hitler Dilemma", lagt ud på forfatterens [hjemmeside](#) til fri download.

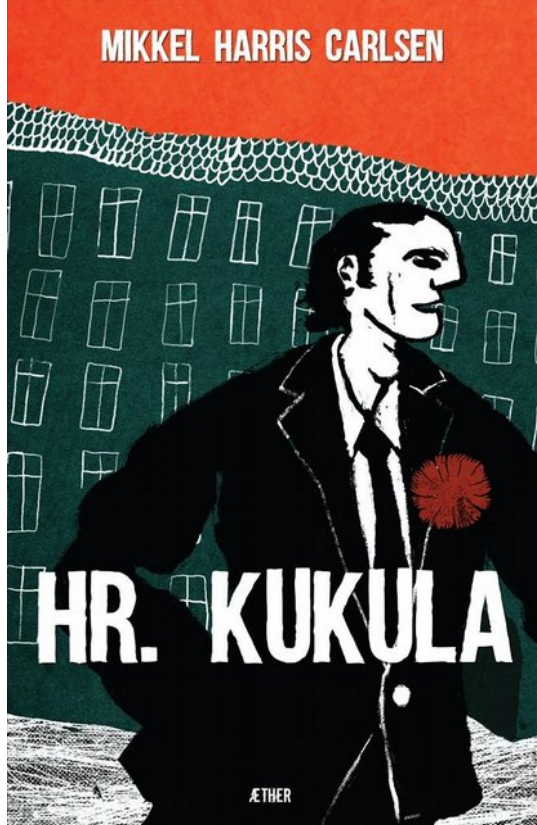
Thomas Winther

Hr. Kukula

Roman af
Mikkel Harris Carlsen
 Forlaget Æther, 2018
 142 sider

Mikkel Harris Carlsen har udgivet flere samlinger af skæve og groteske historier. Den fortælleverden han bevæger sig rundt i, kan vel bedst betegnes som en realistisk virkelighedsverden, hvor afstikkere til det groteske og overnaturlige fuldt ud accepteres af de der oplever dem. Personerne bliver nok forstyrret af at der sker noget grotesk, men ikke af at det der sker, er af overnaturlig karakter.

I *Hr. Kukula* er der faktisk kun få overnaturlige elementer, mens det groteske finder sted i hverdagsrummet. Et eksempel er beskrivelsen af et restaurantbesøg hvor de andre gæster flår tøjet af hovedpersonen og fordriver ham, da de tror han ikke behandler en hund ordentligt, mens det faktisk var hunden der bed ham. Denne overreaktion passer ind i dette fortælleunivers, men omvendt så har det ingen konsekvenser for det videre forløb af historien. I en anden fortælling bliver Hr. Kukula tilbageholdt af politiet,

der ikke bare sætter ham i en celle, men lukker ham inde i en kiste. På næste side er dette glemt, og vi er videre til næste mærkelige situation fra hans liv (en situation hvor det måske er en ældre udgave af ham selv som redder ham ud af at være fanget i tågen). I en anden er der et bæst af en havmåge der snupper hans indbundne eksemplar af H.G. Wells-bogen *Doktor Moreaus Ø* ud af hænderne på ham. I hans jagt på bogen og bæstet finder han et bibliotek der indeholder alle de favoritbøger han havde i sin fars bibliotek, men på samme måde som hans fars bibliotek er gået tabt, så vil dette mystiske bibliotek heller ikke forblive tilgængeligt.

Bogens handling finder sted på forskellige tidspunkter i hovedpersonens liv, mens man kun sjældent får en fornemmelse af hans alder og årstallet. Det sidste nedslag i hans liv er dog i år 2051, hvor han er blevet en gammel mand og sidder på et museum og betragter billederne som vi har betragtet nedslagene i hans liv.

Generelt så består bogen af mange små beskrivelser på en 3-4 sider hver, der hver omhandler en episode i Hr. Kukulas liv, uden at de flettes synderligt sammen, og man føler derfor heller ikke at man følger en udvikling igennem hans liv, men mere at man får lov til blot at følge ham i små udsnit. De mange små kapitler gør dog også at jeg endte med at læse bogen af flere omgange, for selv med sine kun godt 150 sider, så gjorde de meget korte handlingsstykker at jeg ikke orkede at læse for mange af dem af gangen. Men læst i mindre stykker er den en fin lille forunderlig bog, der dog på ingen måde er lige så grotesk

og eksperimenterende som Mikkel Harris Carlsens tidligere bøger, men som jeg også skrev i anmeldelsen af hans bog *M (Himmelskibet 51)*, så er det bestemt kun godt at forfattere forsøger flere ting og ikke bare skriver den samme bog igen og igen.

Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Thomas Winther

XXIX

HR. KUKULA PÅ MUSEUM

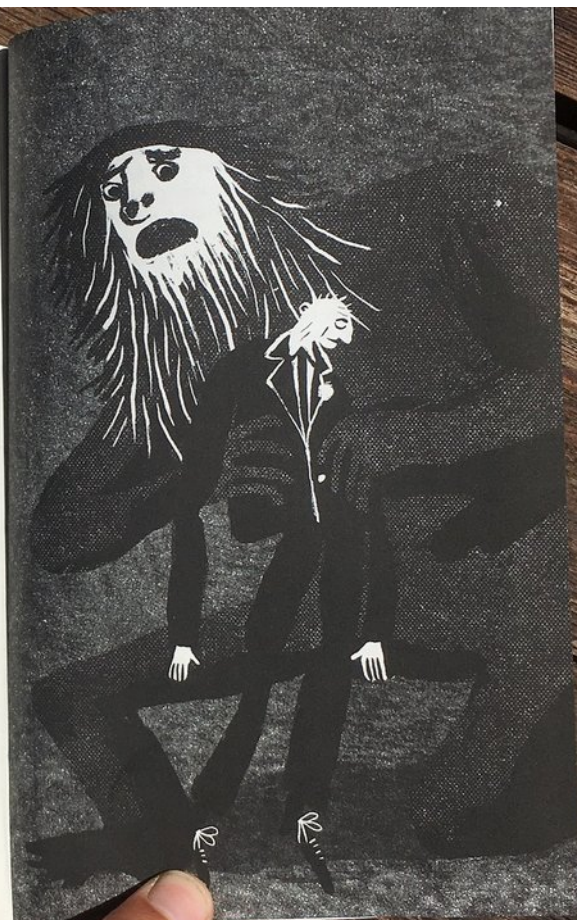
I foråret 2051 kunne man hver mandag formiddag se en ældre, stateligherre ihvidhabit med en blodrød plasticblomst i knaphullet spadsere rank af sted gennem Madrids gader for at besøge Museo Nacional del Prado, kun delvist støttet til en spadserestok med et håndtag af ibenholt. Afstanden mellem hans hjem og museet var overkommelig, selv for hans nogenogfirsårige knogler, men murbrokkerne fra de sammenstyrtede bygninger og revnerne, der gable i asfalten som glubske hajer, vanskeliggjorde hans vej, ligesom det allestedsnærværende askestøv, der fik solen til at blegne som en døende gadelampe, tilsudsede hans klæder og fik ham til at hoste. Han mødte aldrig nogen på disse udflugter og var end ikke klar over, om man stadig kunne træffe et andet menneske i byen.

Når han nåede frem til museet, ville han i forvejen have besluttet sig for, om han skulle nøjes med at studere et enkelt yndlingsværk eller trisse rundt på må og få og lade tilfældet råde. I de seneste uger havde han dog koncentreret sig om Francisco Goya, ét hovedværk ad gangen; 3. maj 1808, *En spadseretur i Andalusien, Den nøgne Maja*, portrættet af Ferdinand den 7. m.fl.

Billedet, han denne formiddag havde udvalgt til nøje granskning, var et, han længe havde udsat, nemlig *Saturn fortærer sin søn*, et af de fjorten såkaldte 'sorte malerier', som kunstneren havde malet på væggene i sit hus lidt uden for Madrid i en tilstand af livslede og fortvivlelse over forholdene i sit elskede Spanien.

Da den gamle mand havde fundet frem til salen, hvor disse værker var ophængt, fejede han grus og småsten af bænken med sin stok og satte sig. Efter omhyggeligt at have duppet sveden af sit ansigt med et lommerørklæde lænede han sig forover med hænderne samlet om stokken og lod sig falde hen i andægtig kontemplation af værket.

På billedet var titanen Kronos, som romerne kaldte Saturn, i færd med at æde en krop, der pudsigt nok tilhørte et

February Fiction

Af A. Rune og A. Silvestri
Forlaget SMSpress, 2018

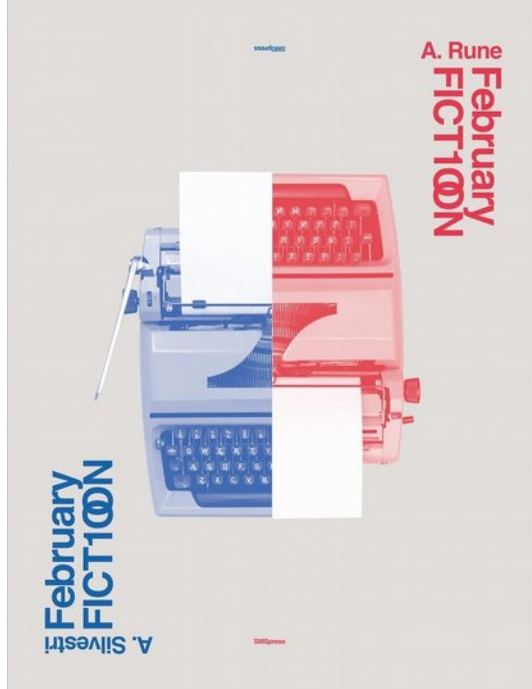
Man kan vel bedst kalde *February Fiction* for en skriveudfordring som forfattere kan give sig selv. I udfordringen er der opstillet [5 regler](#):

- Historien må maksimalt være på 100 ord.
- Du skal tilstræbe, at der er en begyndelse, en midte og en slutning.
- Historien skal deles med nogen – digitalt eller analogt.
- Du skal bruge #februaryfiction, når du deler digitalt.
- Gør det hver dag eller hver uge, men gør det hele februar.

Udfordringen kan netop bruges af de der gerne vil skrive noget mere end hvad de får gjort i hverdagen, og ved at underlægge sig disse rammer kan de få gang i skriveriet.

Samtidig med at nogen kan bruge det til at få gang i skriveriet, så bruger andre det til at udfordre sig på at fortælle mikrofiktion.

Det er forfatteren A. Rune der startede dette skrivefællesskab i 2016, og bl.a. A. Silvestri har været med til at skrive og dele historier. De har nu sammen gennemgået

deres produktioner og samlet 100 udvalgte fiktionsstykker i bogen *February Fiction* (eller *February Fict100n* som det er skrevet på boges omslag).

Det at der kun er en sammenhæng imellem meget få af historierne, gør at det ikke er muligt at bringe et handlingsreferat eller fortælle noget om hvad bogen handler om. Der er ingen genrekonventioner i reglerne, og novellerne begiver sig også godt rundt i forskellige fortælleuniverser og stilarter. Det er derfor en bog som med fordel kan læses over flere omgange, specielt fordi der er nogle af stykkerne som fortjener at man reflekterer over dem, hvilket man ikke får gjort hvis man blot springer hurtigt fra den ene korte tekst til den næste. Det er således en bog man bør tage sig tid med, men gør man det, så finder man ud af at det bestemt er muligt at fortælle sammenhængende historier med få ord.

Thomas Winther

Den Universelle Alliance – Kampen for at overleve

**Roman af Kasper Endelt
Mellemsgaard, 2017
168 sider**

Ved bogens start er jorden blevet ødelagt. Historiens fortæller er en arkivrobot, som fortæller historien om den invasion af Jorden der endte med at den menneskelige race næsten blev udryddet af en race af rumvæsner, der bedst kan beskrives som en krydsning imellem en gorilla og en komodovaran. Den historie der fortælles, fokuserer dog på de overlevende og deres kamp for at bekæmpe invasionen og at finde en ny plads til mennesket, når vi nu ved at der er andet liv i universet, og heldigvis er det ikke alle der er derude som prøver at udslette os. Historien er bygget op af en lang række meget korte afsnit som er sammenstykket af øjenvidneberetninger og dagbogsnoter, fra overlevende og fra soldaterne der kæmpede imod invasionen.

Opsplitningen i de meget korte afsnit gør desværre at historien var svær for mig at blive fanget af, da flowet i historien ikke fungerede ordentligt. Jeg gik i stå i bogen flere

gange, og når jeg satte mig med den igen, havde jeg svært ved at huske hvad der egentligt var sket, da historien ikke ordentligt havde fanget mig. På trods af nogle gode ideer, så var dette ikke en bog for mig.

Thomas Winther

Tidsparken

Novellesamling af
Christopher Priest
Science Fiction Cirklen 2017

259 sider

Omslag:

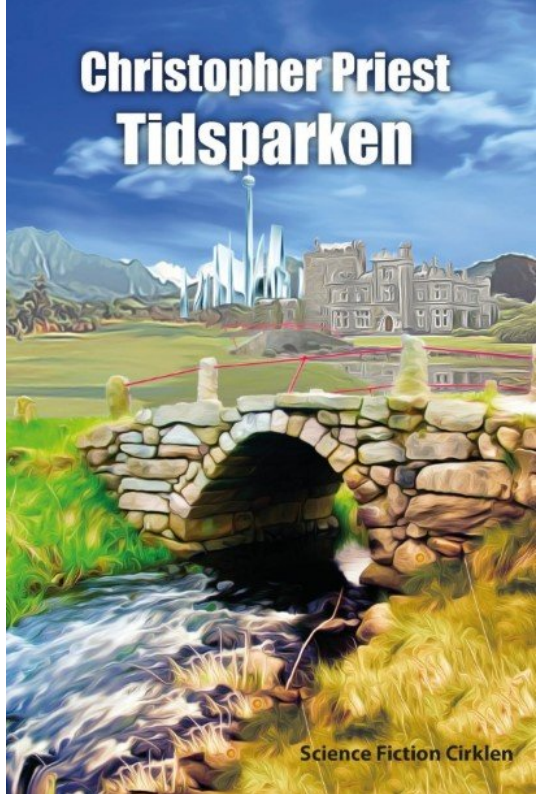
Manfred Christiansen

[Forfatterens hjemmeside](#)

Tidsrejser, samfundskritik og overførsel af bevidsthed er blandt temaerne i Christopher Priests novellesamling *Tidsparken*. Udgivelsen hører til Science Fiction Cirklen serie 'Internationale topnavne', og et kig på Priests forfatterskab afslører da også, at han har modtaget et hav af priser samt endnu flere nomineringer.

Nærværende samling indeholder et udvalg af Priests noveller udgivet fra 1971 ("Hukommelse og straf") til 2009 ("Futouristic.co.uk"), samt et uddybende efterord af Niels Dalgaard der sætter forfatterskabet i perspektiv.

Bagsideteksten afslører, at Priest tilhører den nye bølge inden for britisk science fiction og altså ikke er så teknologisk fascineret, men har en mere humanistisk tilgang til genren. Når han f.eks. i "Hukommelse og straf" skriver om en politisk fange, der får overført sin bevidst-

hed til en computer for at få 'korrigeret sin opførelse', er det derfor ikke teknologien, der er interessant, men fangens reaktioner og opførelse på korrektionen.

Helt uden teknik og videnskab er novellen "En nøgen kvinde" fra 1974. Novellen udspiller sig i et samfund, hvor der er langt flere mænd end kvinder, og hvor kvindens rettigheder afhænger 100 % af hendes moralske opførelse – hvis standard naturligvis er blevet defineret af mænd. Hovedpersonen har været sin mand utro, og som straf skal hun være nøgen, hver gang hun bevæger sig ud i samfundet. Oven i købet er det tilladt for mænd at voldtage hende, men ikke at hjælpe hende, så længe hun er nøgen. Novellen er stærk samfundskritisk men – desværre – stadig aktuel, for mens jeg skriver denne anmeldelse, kører #metoo kampagnen på de sociale medier.

Selv i novellen "Tidsparken", hvor rejser i tid ikke blot er muligt, men bruges så folkeligt som til søndagsudflugter, er det hverken tidsparadokser eller hvordan det er teknisk muligt, Priest beskæftiger sig med. I stedet er fokus på, hvad tiden gør ved hovedpersonen – hvordan tiden ændrer vores identitet. Oveni laver Priest i denne novelle en periodekrølle. For selvom man kan sende rumskibe af sted, kører man i f.eks. i hestevogne, og hovedpersonens nutid beskrives i det hele taget meget victoriansk.

Jeg er en doven læser, og det er desværre ikke særlig tit, jeg læser ikke-oversat science fiction. Derfor er jeg glad for Science Fiction Cirkelns serie med udgivelser af internationale forfattere, vi ellers ikke ser på dansk. Christopher Priest er således et spændende bekendtskab, og

flere af novellerne greb mig straks. Alligevel må jeg nok indrømme, at enkelte af novellerne var lidt for æteriske efter min smag og blev først forståelige, efter at jeg havde læst Niels Dalgaards efterord, som sætter dem i kontekst med genrens temaer og problematikker. Det er ikke nødvendigvis dårligt, men det kan være en 'show stopper', hvis man ikke er forberedt.

Hvis man er til science fiction med fokus på science, er Christopher Priest ikke manden. Er man til gengæld til udforskning af menneskelig identitet, politiske problemstillinger og tid som tema, så er han et rigtig interessant bud. For mig har *Tidsparken* i hvert fald været en spændende tur ind i et anderledes, men fascinerende forfatter-skab, jeg gerne vil udforske nærmere.

Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Jette Holst

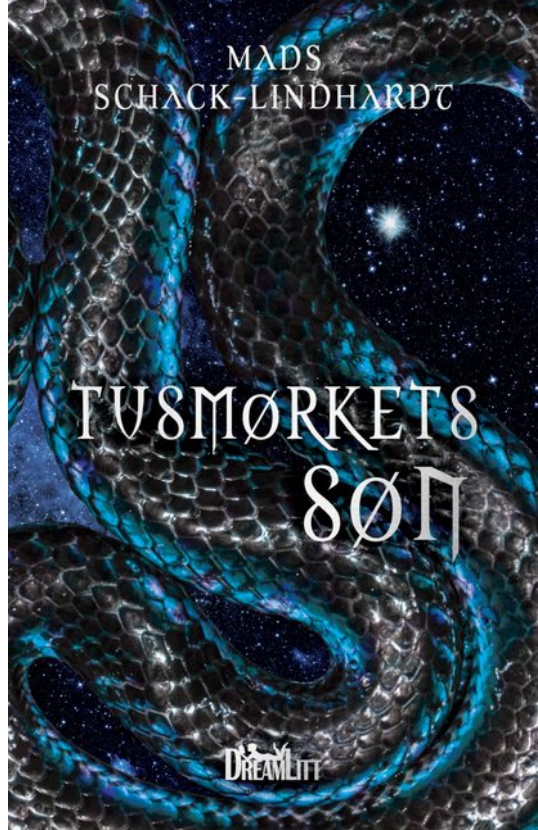
Tusmørkets Søn

Roman af
Mads Schack-Lindhardt
DreamLitt, 2018
347 sider

Taykyn er elver, men han er ikke som de andre i hans klan. Hans søster Mykidah og ham er nemlig halvt tusmørkeelver. Søskendeparret mistede deres mor, da de var meget små. Taykyn skal overtage hele klanen, efter hans far, men det føler han sig ikke klar til.

En dag kommer Tusmørkeelverne og hærger deres by. De vil enten have Taykyn eller Mykidah med sig, da de bærer på en meget eftertragtet hemmelighed. Taykyn ofrer sig for sin søster. Han bliver ført til tusmørkeelvernes dystre palads, Duur-Biendith. Her bliver han straks smidt ned i deres slavelejr, hvor han lærer at kæmpe sig til respekt.

Igennem hans ophold i Duur-Biendith bliver Taykyn ondere og ondere. Han lærer virkelig at kæmpe som en tusmørkeelver. Ondskaben fra Duur-Biendith tager langsomt over, og han glemmer lige så stille sin søster.

Taykyn og hans nye ven Kelsash går på jagt i de glemte grotter, under paladset, hvor de finder hemmeligheder om det sagnomspundne tempel, som alle tasmørkeelverne leder efter.

Under et besøg i Taykyns gamle landsby lykkes det Taykyn at flygte fra tasmørkeelverne. Herfra drager han ud på en rejse, hvor han må rode op i sin races ukendte fortid.

Taykyn er som sådan en ret fed hovedperson. Han går virkelig igennem en udvikling, der vil noget. Han starter med at være usikker på sig selv og en smule træt af det hele. Senere hen bliver han en stærkere person, som virkelig tror på sig selv. Han lærer også at bruge alle sine evner som tasmørkeelver, hvilket gør han ret så god i kamp.

Tasmørkets søn er en fantasybog med et supergodt univers. Jeg blev dog ret forvirret når der blev beskrevet byer og områder. Der ville det have været godt med et kort, som der er i så mange fantasybøger.

Det er ret så unikt med en fantasybog, hvor det meste omhandler elvere. De eneste andre racer man møder, er dværge, drager og orker. Men det er helt klart elverne, der spiller den centrale rolle. Det virkede enormt lækkert og forfriskende at læse noget, som kun omhandler denne mystiske race.

Mads Schack-Lindhardt referer i bogen til sin bog *Tir-Nâzarals Arving*; der bliver nemlig nævnt den verden som den bog kredser om. Det var ret sjovt at opleve som læser, men noget man kun lægger mærke til, hvis man har læst hans andre bøger.

Det var en virkelig god historie, men med et meget omfattende plot. Der skete hele tiden noget. Det virkede enormt trættende i længden. Jeg savnede at man dvælede ved de små ting. Men det ville måske gøre historien kedelig. Jeg synes bare, at der skete for meget på for kort tid. Det var som om man skulle stresse igennem historien. Det ville måske have været bedre at skære noget af handlingen. Simpelthen at korte ned, så plottet blev forsimplet. Det ville gøre bogen mindre hæsblæsende, og måske endda bedre?

Dette er klart en historie, som kan læses af alle! Den er jo som sådan god. Der er et fedt persongalleri og et fedt univers. Det eneste der er er lige det der plot...

Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Ea Marie Løfstedt

Zoltars Krypt

Roman af Helle Perrier

Calibat, 2018

264 sider

Mike er en helt normal dreng, der går i syvende klasse. Hans bedste ven Niller og ham spiller et virtual reality spil kaldet *Zoltars Krypt*. Spillet er bygget op i en fantasyverden med elvere, dværge, trolde mennesker, troldmænd og dæmoner. Mike og Niller er begge level

43. De har begge en drøm om at komme til level 100. Den eneste måde, man kan komme til level 100 på, er hvis man finder og besejrer troldmanden Zoltar. Først skal man finde nøglen til hans krypt. Derefter har man to dage til at finde krypten. Man er under et stort pres, for alle andre spillere kan se, at man har nøglen. Det er enormt sjældent, at nogen finder nøglen. Den er kun blevet fundet to gange i spillets historie, hvor krypten aldrig blev åbnet.

Ved et uheld finder Mike nøglen. Alle spillere er efter ham. Opgaven ser næsten umulig ud. Men med hjælp fra Niller, Bacon, Wanda og Executer er det hele lidt nemmere. Sammen rejser de igennem de smukkeste landskaber og

møder mange farlige dyr på vejen. Når de samarbejder, kan de nedkæmpe de fleste udfordringer.

Wanda er en smuk elver på level 99. Hende og Mike mødtes for længe siden, og de er tit på eventyr sammen. Wanda er vildt god til at bruge sin magi i kamp. Hun forsvarer altid Mike og vil meget gerne hjælpe ham med at finde Zoltars krypt. I virkeligheden hedder hun Rosa og går en klasse under Niller og Mike.

Niller er i spillet en stor og smuk nordisk kvinde ved navn TheDude, hvilket er lidt ironisk. TheDude har en trofast følgesvend ved navn Bacon. Bacon hjælper altid i kampene, men ender med at dø op til flere gange. Så er det jo godt, at det bare er et spil.

Executer er en giganorm idiot. Han har købt sig til det meste i spillet med rigtige penge. Det eneste han synes er sjovt, er at tyrannisere alle de andre i spillet. Han er især efter Mike og Niller. Wanda får dog Executer overtalt til at hjælpe dem med at finde krypten. Men Executer har en betingelse. Han vil have Zoltars stav, der gør ham uovervindelig. Det er de andre lidt utilfredse med. De kan bare ikke klare det uden ham.

I den virkelige verden hedder han Dennis og går i niende klasse. Han er en rigtig mobber, der giver Niller og Mike buksevand. Derfor er de to drenge ikke særligt begejstrede for at få hjælp fra Dennis, men de har virkelig brug for hans hjælp. Han er nemlig også på level 99.

Zoltars Krypt er et meget smukt spil. Det er inddelt i alle mulige forskellige verdener. Ved at læse bogen, får man virkelig lyst til at se de steder i spillet. Der er marker

fyldt med gigantiske roser, mystiske sumpe, savanner med mærkværdige dyr, bundløse frosne søer og meget mere.

Jeg blev helt vildt grebet af denne bog. Fortællingen virkede enormt fangende, selvom sproget var meget let. Bogen er skrevet som letlæsningsbog til børn i alderen 9-10 år. Temaerne i bogen om mobning og det med at slippe væk fra virkeligheden, er ret så relevante for den aldersgruppe. Bogen kan helt klart læses af alle. Ideen med det her computerspilsunivers er helt vildt god!

Anmeldereksemplaret er venligt leveret af forlaget.

Ea Marie Løfstedt

Vi vågner i Sibirien

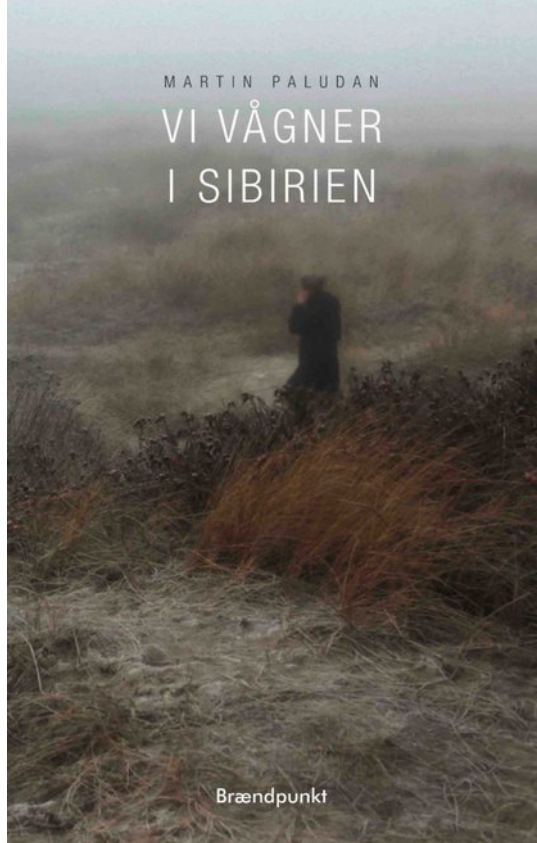
Roman af Martin Paludan

Forlaget Brændpunkt, 2017

Jeg troede som udgangspunkt, at denne kortroman var en slags dansk vinkel på noget post-apokalyptisk. Det er det ikke, men derimod nok snarere et studie i besættelse. Det er med andre ord mere i familie med klassisk socialrealistisk litteratur og jeg er den helt forkerte anmelder...

Historien starter med en prolog, der ud fra en tidsmæssig logik vidst burde være en epilog. Her får vi beskrevet et Danmark, der er ved at dø, formentlig pga. Golfstrømmens ophør og den deraf følgende isvinter. En nærmere videnskabelig forklaring kommer ikke. Hovedpersonen (alting er skrevet i første person) underviser på et universitet i Århus, imens verden er ved at gå under – ikke med et brag, men med lidt klynken, som man siger.

Hele starten virker underligt påklistret og bærer præg af at være skrevet på et andet tidspunkt end resten (og mangler i modsætning til det øvrige lidt korrektur).

Efter ca. 20 sider springer vi, så vidt jeg kan bedømme (?!) en 5-10 år tilbage i tiden, hvor forfatteren som vi fulgte i pro(epi?)-logen, begynder sin erotiske besættelse af en kvindelig studiekollega. Hun er en køn, klassisk revolutionær enhedsliste-type, der vil forandre samfundet, og han er en defaitistisk, introvert ateist, der drømmer om at skrive 'Den store Roman'. Politisk er han nok det man vil kalde neutralt småborgerlig, så der er lagt i kakkelovnen til en del opgør. Det kan jeg for så vidt rimelig nemt forholde mig til, men de diskussioner de har, bliver desværre ikke uddybet, så man kan få et indtryk af deres synspunkter. Det er noget man snarere kan fornemme, hvis man kan genkende disse typer.

I løbet af resten af romanens i alt ca. 130 sider følger vi så disse tos forhold med jalousi, parforholdskriser og politik, mest på det personlige og lidt på det samfundsmæssige plan.

Sprogligt er denne roman rimeligt litterær, og man mærker at forfatteren er uddannet i dansk og retorik. Det vrimler med finurlige sproglomster og sekvenser, hvor man ærligt talt er i tvivl om hvad der er noget som vores jeg-person drømmer og hvad der er virkeligt. Her hjælper det heller ikke at der skiftes mellem nutid og datid på tidspunkter, hvor jeg i hvert fald ikke ville have gjort det.

Personligt sad jeg lidt med en fornemmelse af, at meget af kærlighedshistorien er lige lovlig selvbiografisk, eller at det er en historie som forfatteren kunne tænke sig var selvbiografisk, men det er nok bare mig.

Som konklusion vil jeg sige, at dette ikke er en roman for dem, der interesserer sig for science fiction-aspektet af handlingen, men hvis man vil læse en litterær kærlighedsroman der ikke er for lang og hæver sig over de gængse kærlighedsromaner, så er det sikkert et fint udgangspunkt.

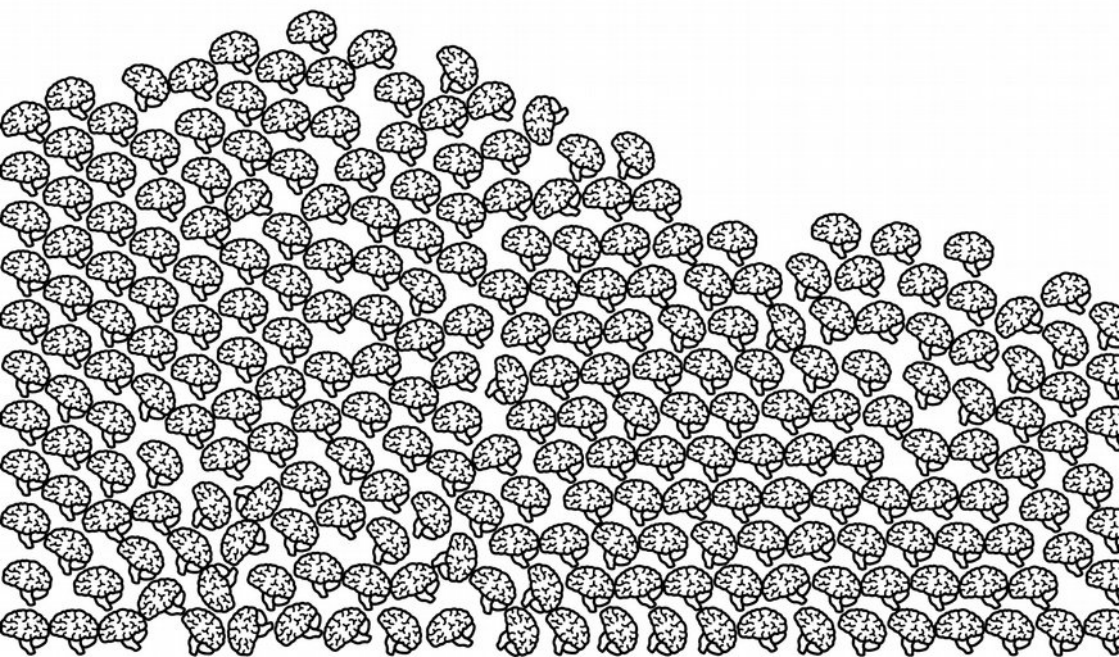
Anmeldereksemplaret er venligt stillet til rådighed af forlaget.

Niels Gjerløff

DEN FANTASTISKE VIRKELIGHED

Af Flemming R.P. Rasch

På årets Eastercon (i den hyggelige lille midtengelske by Harrogate) hørte jeg et foredrag om hvorfor så mange forkaster hvad videnskaben fortæller os. Den noget kedelige konklusion på foredraget var at vi alle er underlagt mekanismer, som gør os mere tilbøjelige til at tro på vores egne overbevisninger og fordomme end på en velargumenteret sag. Det var i hvert fald sådan jeg huskede det.

Det vi ikke ved at vi ikke ved

Selv om vores hjerner er fantastiske biologiske vidundere, så er der grænser for hvad de kan rumme. Ingen kan vide alt. Men alligevel kan vi hurtigt danne os en mening om alt. Der er bare det problem at vores viden har store sorte områder som vi ikke kan se. Det fænomen kaldes *hypocognition*. Det er noget der så at sige er helt sort for os. To psykologer fra University of Michigan skrev for nyligt en artikel om det. Som eksempel nævner de blandt andet historien om en amerikansk forretningsmand der i 1806 troede han havde fået en rigtig god ide, og fyldte et skib op med is, som han ville sælge til beboerne på øen Martinique. På Martinique havde man aldrig hørt om is, og faktisk var beboerne så uforstående overfor hvad isen var og hvad den skulle bruges til, at det ikke lykkedes manden at sælge isen før den var smeltet.

Et andet eksempel er hvordan folk opfatter farver. Det viser sig, at hvis man har få ord for farvenuancer i et sprog, har man svært ved at skelne mellem dem. Nogle sprogforskere er gået så vidt som at postulere at det kun er i kraft af sproget at vi kan forstå noget som helst. (Den så-

kaldte Sapir-Whorf hypotese; blandt andet brugt af Samuel Delany i romanen *Babel-17* og Ted Chiang i den historie som blev til filmen *Arrival*). Det er dog ikke en teori der holder hele vejen, men vores sprog betyder meget for hvordan vi opfatter verden. Det samme gælder det vi har arbejdet med og sat os grundigt ind i. En ekspert ser simpelthen verden anderledes inden for deres ekspertfelt.

Så hvad gør vores smarte hjerner så når vi møder noget vi ikke ved noget om, men heller ikke ved at vi ikke ved noget om? De finder på. Hvis der er noget kendt som ligner, så bruger de det. Om det så passer på det ukendte, ved hjernen så heller ikke, når den intet ved om det. På den måde kan den komme frem til det berømte svar fra dronningen på hvad befolkningen skal gøre når den mangler brød. De kan da bare spise kage! Begrebet sult eksisterer slet ikke for hende, så hun svarer som om det var hende selv der var udgået for brød, men selvfølgelig stadig havde rigeligt at spise.

Et yderligere problem med hypocognition er når der er noget vi ikke ved at vi ikke ved, men bruger noget vi ikke ved at vi ved til at forstå det med. Det kræver nok en nærmere forklaring: Den viden vi har, behøver ikke at være noget vi kan genkalde os, for at vi kan bruge den. Det kaldes *implicit viden*. For eksempel at køre på cykel. Det er ikke sikkert vi kan forklare præcis hvordan vi holder balancen på cyklen, men alligevel ikke har problemer med det. Det samme kan gælde den kultur vi er vokset op i. Der er ting som 'enhver ved', uden at vi kan forklare hvorfor vi ved det. Når vi så prøver at bruge det på andre kulturer,

som vi kan være hypocognitive overfor, er der meget lille chance for at vi opdager vores fejltagelse. Så tænk lidt over det, næste gang du synes at dem fra den anden kultur er helt forrykte.

Et beslægtet fænomen er *hypercognition* (dvs. overforståelse i stedet for underforståelse). Her drejer det sig om viden man er godt inde i, men fordi man er godt inde i det, bruger man det til noget det ikke passer til. Et eksempel kan være den af økonomer meget brugte 'rational man' hypotese, hvor man antager at mennesker altid opfører sig rationelt og ud fra hvad der bedst kan betale sig for dem. Hvis økonomerne derefter bygger deres økonomiske modeller på den antagelse, kan deres beregninger blive helt forkerte. (Mange universitets-økonomer er efterhånden opmærksom på dette, men det tager tid at få den viden ud til alle der beskæftiger sig med økonomi).

Hypercognition kan også være at eksperter sætter deres egen faglige viden højere end viden fra andre fag, der beskæftiger sig med nogle af de samme ting. For eksempel kan en økonom og en antropolog, der studerer det samme land, have vidt forskellige måder at se det på. Det er derfor man ofte får et meget bedre resultat med tværfagligt samarbejde. Det er lidt paradoksalt at den gruppe eksperter vi har sat til at komme med anbefalinger om hvordan vi skal udvikle vores samfund, de såkaldte Vis-mænd, udelukkende består af økonomer.

Hypercognition kan også forekomme i eksperters egne fagområder, hvis de er specialister i en lille del af det. Det kan for eksempel være en speciallæge, som er tilbøjelig til

at stille en diagnose på det han/hun er specialist i, hvis symptomerne ikke er helt klare. Også her kan der være gode argumenter for at læger med forskellige specialer arbejder sammen om at behandle en patient.

Enden er nær!

Vi er blevet vant til at diskussionen om den globale opvarmning handler om hvor vidt temperaturen vil stige med en, to eller tre grader – groft sagt. Det er måske derfor så mange stadig mener at det er et lille problem, som der ikke er nogen grund til at bekymre sig om. Et par grader fra eller til er da ikke slemt. En gruppe videnskabsfolk fra Europa, USA og Australien har prøvet at tænke lidt videre over hvor slemt det er. Og de er nået frem til at det godt kan vise sig at være meget slemt.

De der benægter menneskeskabt global opvarmning, bruger ofte argumentet at klimaet på Jorden har ændret sig naturligt gennem vores planets lange historie. Det er ganske sandt. Faktisk har klimaet svinget mellem meget kolde og meget varme perioder. Ikke et par grader fra eller til, men i størrelsesordenen femten grader. I de varme perioder er isen ved polerne smeltet og har somme tider været helt væk. Det har blandt andet betydet at vandstanden i havene har ligget omkring 60 meter over det nuværende niveau.

De dårlige nyheder er så at denne skiften mellem varme og kolde perioder kan blive påvirket af vores forholdsvis beskedne globale opvarmning. Tænk på det som at Jordens klima kan være i to tilstande, varm eller kold.

Begge to ganske naturlige for vores planet. Begge to er tilstande som er stabile og varer ved i millioner af år, hvis ikke der sker noget som ændrer tilstanden. Nu er vi så ved at pille så meget ved naturen, at Jordens klima risikerer at skifte tilstand fra koldt til varmt.

Det som forskerne har kigget på, er alle de ting som kan forstærke eller begrænse global opvarmning. De nåede frem til at hvis temperaturen stiger mere end de ca. to grader man har sat som mål for bestræbelserne for at begrænse global opvarmning, vil opvarmningen accelerere, og klimaet vil skifte tilstand til en varm periode, også selv om vi senere prøver at bremse opvarmningen. Vi falder ud over afgrunden, som politikerne sagde dengang vi var på økonomisk gal kurs.

I forhold til verdens undergang i katastrofefilm vil et skift i klimaet til en sådan 'varm Jord' ske forholdsvis langsomt. Måske kan vi nå at flytte væk fra de byer i kystområder hvor de fleste af os bor nu, inden de bliver til undervandsbyer. Hvis ellers de som bor der, er interesseret i at vi flytter ind hos dem. Danmark vil mere eller mindre forsvinde fra landkortet. Så måske det var bedre om vi fik stoppet den globale opvarmning i tide. Det haster nemlig ret meget nu. Måske det ikke bliver os selv der kommer til at opleve konsekvenserne af ikke at gøre nok, men de kommende generationer vil arve problemer af en størrelse som sikkert vil få dem til at tænke på os som de tosser der ødelagde deres planet.

HARLAN ELLISON

1934-2018

Af Stig W. Jørgensen

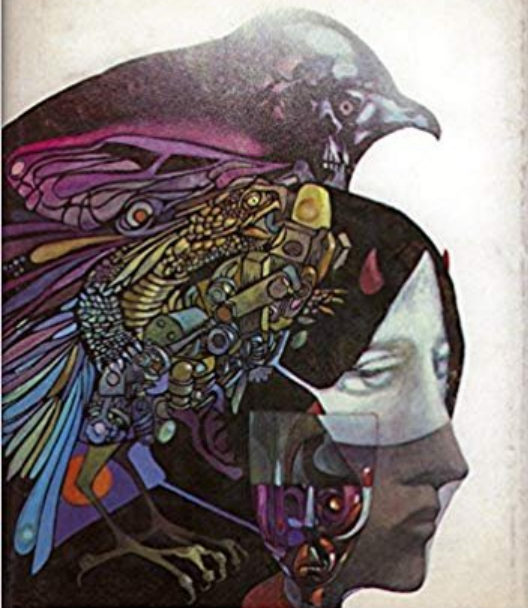
Den farverige og kontroversielle amerikanske forfatter Harlan Ellison døde 28. juni i år. Harlan Ellison blev født 27. maj 1934 og voksede op i en middelklassefamilie i Ohio. Ellison afsluttede aldrig noget formel uddannelse. Han gik halvandet år på Ohio State University, men blev smidt ud i 1953, angivelig på grund af et sammenstød med en lærer, der mente, at han var talentløs og aldrig ville blive forfatter.

Forfatter blev han ikke desto mindre. Tidligt i karrieren skrev han realistiske romaner. Debutromanen *Web of the City* (oprindeligt *Rumble*, 1958) handler om ungdomsbander i New York. Med sin fokus på en utilpasset “vred ung mand” var bogen meget 50’er-tidstypisk, og det er vel, hvad der er at sige om disse tidlige romaner: absolut ikke dårlige, men heller ikke bemærkelsesværdige, netop fordi andre i samtiden skrev noget lignende med større gennemslagskraft. Senere helligede Ellison sig helt de kortere former – noveller og kortromaner, foruden manuskripter til film, tv og tegneserier, samt journalistik og anmeldelser. Mere end 1700 publikationer blev det til.

Som (novelle)forfatter havde Ellison tre åbenlyse styrker. For det første var han genial til at finde på titler, som gjorde én nysgerrig efter, hvad den pågældende historie dog kunne handle om: “With Virgil Oddum at the East Pole”, “Adrift Just Off the Islets of Langerhans”. For det andet var han fremragende til åbningslinjer, der fangede læseren. I den forbindelse (som i andre) spekulerede han helt bevidst i chokeffekter og kunne således indlede en historie med “The King of Tibet was having himself a fat, white wo-

DEATHBIRD STORIES

by Harlan Ellison

man” eller “They flushed the niggers from underground bunkers”. Sidst, men ikke mindst, opretholdt han altid et imponerende sprogligt drive, hvilket betød, at også de idémæssigt mindre interessante af hans tekster altid var gennemført underholdende. Det er svært at anbefale en enkelt bog af Harlan Ellison, da hans bedste historier naturligt nok fordeler sig over adskillige novellesamlinger. *Deathbird Stories*

(1975), med et samlende tema om moderne ‘guddomme’ (eller afguder), fremstår dog som et hovedværk, og der er også gode ting at finde i f.eks. *The Beast that Shouted Love at the Heart of the World* (1969) og *Shatterday* (1980).

Mange af Ellisons historier var science fiction, andre snarere fantasy eller horror eller bare weird fiction; rigtig mange var, hvad man kunne kalde realisme med et tvist. Selv foretrak Ellison betegnelsen speculative fiction. Det er en udmærket betegnelse for hans værker, alt den stund at den ofte bruges som overbegreb for de fantastiske genrer, nærmest synonymt med fantastik. For Ellison handlede det dog også om, at han som så mange andre forfattere gerne ville undgå at blive sat i bås som science fiction-forfatter og derfor foretrak en anden genrebenævnelser. Især var

han dog en af de mest indædte og højlydte modstandere af betegnelsen *sci-fi*, som han fandt nedladende, eller som han i bedste fald mente, burde reserveres til kulørte og trivielle værker.

Hvad man end vælger at kalde Ellisons historier, vakte de op igennem 1960'erne stigende opmærksomhed i science fiction-kredse, og især i tiden omkring 1970 vandt han talrige genrepriser for sine noveller og kortromaner, såvel læsernes pris, Hugo'en, som science fiction-forfatterforeningens pris, Nebula'en.

Der er kun udkommet tre historier af Ellison på dansk, og de er alle prisvindere fra denne periode. I magasinet *Månedens bedste science-fiction*, som Frits Remar redigerede i midten af 1970'erne, udkom: "Uhyret, der skreg sin kærlighed ud over verden hjerte" (*Mbsf* nr. 11, 1976, efter "The Beast Who Shouted Love at the Heart of the World", 1968), en eksperimenterende og svært tilgængelig historie med en struktur – og en tidsopfattelse – der ikke er lineær, men snarere kan sammenlignes med eger og nav i et hjul; "Jeg har ingen mund, og jeg må skribe" (*Mbsf* nr. 10, 1976, efter "I Have No Mouth, and I Must Scream", 1967), en mareridtsagtig fortælling om en almægtig computer, der holder de sidste mennesker kunstigt i live for at pine dem i en helvedesagtig situation; samt Ellisons mesterværk, "Fortryd, Harlekin!' sagde Tiktakmanden" (*Mbsf* nr. 8, 1976, efter "'Repent, Harlequin!' Said the Ticktockman", 1965), en usædvanligt veloplagt sort komedie om et superbureaukratisk samfund, hvor forsinkelser straffes med afkortelser af ens livslængde, og en bajads, der kaster grus i maskineriet.

Der er ingen tvivl om, at Ellison så denne samfundsforstyrrelse som et forbillede – han var selv en ‘Harlekin Ellison’, der med sine skrivelser og sin ofte provokerende optræden udfordrede herskende normer og stak en kæp i hjulet på *the powers that be*.

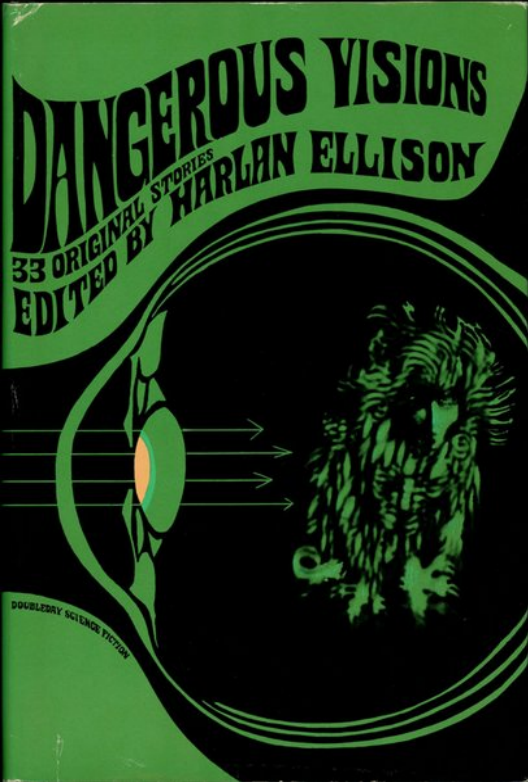
En prisvindende historie fra samme periode, men aldrig oversat til dansk, er kortromanen *A Boy and His Dog* (1969). Bag den overlagt naive titel gemmer sig en grum fortælling om en ung mand og hans telepatiske hund i et postapokalyptisk landskab. Den blev filmatiseret i 1975 af L.Q. Jones (med den unge Don Johnson i hovedrollen, hvorfor filmen senere fik videodistribution herhjemme med den forunderlige ‘danske’ titel *Mad Don*). På trods af sin udtalte modvilje mod den kulørte *sci-fi* skrev Ellison selv talrige manuser til film- og især tv-produktioner. Mest berømt er “The City on the Edge of Forever” (1967), der har ry som den bedste episode af den originale *Star Trek*-serie. Et andet kendt eksempel er den canadiske tv-serie *The Starlost* (1973-74), der foregår ombord på et generationsrumskib. Ellison stod bag konceptet og de første

manuskripter, men et forringet budget (der bl.a. førte til middelmådige special effects) og ændringer i historien fik ham til at trække sig fra projektet i protest. Ellison lod til at have et stærkt ambivalent forhold til de visuelle medier. Fra som ung at betragte tv som et udmærket medie, hvis potentiale blot ikke blev udnyttet, endte han snarere med at opfatte tv som fordummende og undertrykkende per se. Det forhindrede ham dog aldrig i at arbejde med tv, optræde i tv eller anmelde tv.

Ellison spillede også en betydningsfuld rolle som antologiredaktør. Jeg vil gerne fremhæve en bog, der er lidt glemt i dag: *Medea: Harlan's World* (1985). Til dette projekt fik Ellison 'hårde' science fiction-forfattere som Larry Niven og Hal Clement til at hjælpe med at udarbejde en verden. Disse og andre forfattere, heriblandt Frank Herbert, Kate Wilhelm, Robert Silverberg og Ellison selv, skrev så historier, der alle foregik i den pågældende verden på den samme fiktive måne. Det blev startskuddet på de *shared world*-antologier, der blev så populære inden for science fiction og fantasy i slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne. *Medea* er stadig langt mere ambitiøs og interessant end mange af de kommercielle succeser, der fulgte.

Berømt er derimod antologien *Dangerous Visions*, som Ellison redigerede i 1967 (og i øvrigt lod illustrere af Leo & Diane Dillon, som han havde et livslangt samarbejde med). På dette tidspunkt var britisk science fiction præget af den eksperimenterende new wave koncentreret omkring Michael Moorcocks magasin *New Worlds*.

Med *Dangerous Visions* kom den nye bølge til USA. Det er dog svært at tale om en amerikansk new wave som en egentlig eller selvstændig bevægelse – de relevante amerikanske forfattere indgik i et vist omfang i miljøet i England, f.eks. udkom Ellisons ovennævnte *A Boy and His Dog* i *New Worlds*. Ikke desto mindre var *Dangerous Visions* en banebrydende antologi af blivende interesse. Ellison havde bedt bidragyderne om at sende

ham historier, de ikke kunne få optaget i de traditionelle magasiner, fordi de for 'farlige', beskæftigede sig med tabubelagte emner som sex og religion, var for politiske, eller blot for litterært eksperimenterende. De historier, der i samtiden blev opfattet som mest provokerende, er ikke nødvendigvis de mest interessante at læse i dag, hvor normerne har ændret sig, men antologien rummer ikke desto mindre mange fremragende tekster. *Dangerous Visions* blev i 1972 fulgt op med *Again, Dangerous Visions*, der ikke var lige så epokegørende, men i andre henseender måske en endnu bedre bog med mere jævn kvalitet. Antologien præsenterede mange forfattere, der skulle få betydning op

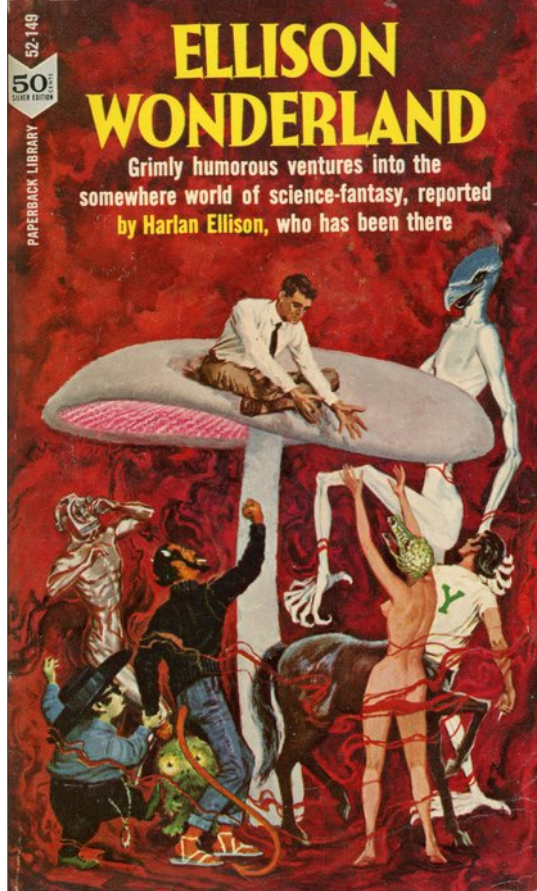
igennem 1970'erne, som Gene Wolfe, Barry Malzberg og James Tiptree.

Det var planen, at der skulle udkomme en tredje og sidste antologi, *The Last Dangerous Visions*, men projektet voksede tilsyneladende Ellison over hovedet. Det sidste troværdige bud på en udgivelse var, da Berkley Books i slutningen af 1970'erne overtog rettighederne med henblik på at udsende bogen i tre bind. Ellison insisterede frem til slutningen af sin karriere på, at han stadig arbejdede på bogen og havde planer om en udgivelse. Det blev han upopulær på, dels blandt skuffede læsere, der ventede forgæves, dels blandt forfatterkolleger, der gerne ville købe rettighederne til deres historier tilbage, så de kunne udgive dem i andre sammenhænge, hvilket Ellison modsatte sig, idet han insisterede på, at projektet stadig var igangværende. Den britiske forfatter Christopher Priest (som to gange har været gæst på Fantasticon) var så utilfreds, at han skrev en hel bog om sagen, *The Book on the Edge of Forever* (1994).

Det hører med til historien om Harlan Ellison, at han også var god til at skaffe sig fjender på halsen. Han var en bramfri herre, og ofte mere temperamentsfuld, end godt var. Det er muligt, at den konflikt, der fik ham bortvist fra Ohio State University som ung, omfattede fysisk håndgemæng, og igennem tiden har der været flere episoder, hvor han blev beskyldt for at rode sig ud i slagsmål. Han lagde flere gange sag an mod folk, som han mente, havde krænket ham, og han førte også flere retssager om plagiat. Mest berømt er sagen om James Camerons film *The Terminator*

(1984), som Ellison hævdede, brugte ideer fra et manuskript, Ellison havde skrevet i 1960'erne. Der blev (til Camerons fortrydelse) indgået et forlig i sagen.

Harlan Ellison kæmpede indædt for, at forfattere skulle tage sig betalt for deres arbejde og ikke acceptere noget form for gratis eller uautoriseret anvendelse af deres tekster. Også dette princip forfulgte han med stor nidkærhed. Han lagde således også sag an i 2000, da nogen uden tilladelse havde delt nogle af hans noveller i en nyhedsgruppe på internettet – også mod internetudbyderen, som han mente burde have forhindret delingen. Denne fremfærd bragte ham i principiell konflikt med yngre forfattere som internetaktivisten Cory Doctorow. Ellison opfattede folk som Doctorow, der stillede deres tekster gratis til rådighed på nettet, som skruebrækkere, der modarbejdede alt, hvad han havde kæmpet for. Kredsen omkring Doctorow opfattede omvendt Ellison som en ronkedor, der ikke fattede den moderne mediesituation og moderne forretningsmodeller, og hvad vigtigere var, gjorde sig til aktiv talsmand

for netop den form for internetovervågning og i sidste ende censur, de selv kæmpede imod.

Harlan Ellisons død kom ikke som en overraskelse. Hans helbred havde været for nedadgående, siden han i midten af 1990'erne gennemgik en hjerteoperation, og i 2010 erklærede Ellison i vanlig djærv stil: "The truth of what's going on here is that I'm dying. I'm like the Wicked Witch of the West - I'm melting." Ellison deltog derefter i sin sidste science fiction-kongres og trak sig tilbage fra det offentlige liv. Samme år vandt Harlan Ellison sin sidste Nebula for novellen "How Interesting: A Tiny Man". Det er svært at fortolke denne pris som andet end en sympatitilkendegivelse over for den døende Ellison, og det er ærgerligt: Der var mange andre noveller, der fortjente en pris igennem årene, og denne form for sentimentalitet var slet ikke i Ellisons ånd.

Den amerikanske litterære scene har mistet en unik og ofre højtråbende stemme. *He had a mouth, and he did scream!*

DEN SNUBLENDE KLOVN, DEN FØLGENDE NAR

Af Kenneth Krabat

Kenneth Krabat er efterhånden en gammel kending i Himmelskibet. Han er forfatter og digter, født 1963 i København. Han debuterede som digter i tidsskriftet Hvedekorn i 1985 og i bogform 1987 med digtsamlingen ...Naiv? Sagde det nøgne barn. 1996 blev han blandt de første danske forfattere, som begyndte at udgive på nettet og i ebog – oftest via sit eget domæne menneske.dk. Har fra 1996 udgivet visse egne e- og netdigtsamlinger på Forlaget Se, sne!, samt en del digte og prosa som podcasts. Fra 1987 mange bidrag til digtantologier, og fra 2007 særligt fokus på bidrag til antologier med danske science fiction-forfattere. Han er oversat til engelsk, tysk, kroatisk, slovensk og italiensk

“Hvornår kom du ned?” græd hun.

Hun græd altid. På hendes balkon skinnede solen aldrig, og hun foretrak det sådan. At være ude af solen. Med verdens ende nær, hvem ville ønske at se den ende?

Han, derimod, elskede at være deroppe. I et land mere udviklet end Tunesien ville toppen af den højeste bygning være et penthouse, men udsynet fra det flade tag var ubrudt i alle retninger. Sandstormene fra Syd i lodrette bølger næsten på højde med huset, den foreløbende vind som et nåleprikkende tæppe mod hans ansigt. Havet.

“Der var ingen gas,” sagde han. Ingen gas, ingen madlavning. Hans udtale var frisk, men det bekymrede ham faktisk. Nedbrydningsprocessen i biotanken, nu fodret med kroppene af hundene han havde fundet, burde have givet mere metan, men næsten intet var gået ind i kompressionstankene. I deres værksted havde han siddet og ventet på, at analysen af bunkens forrådnelse skulle blive færdig.

“Jeg vil ikke være her,” sagde hun, hendes kinder fugtige.

“Jeg ved det,” sagde han. Men forstod faktisk ikke. Hun havde aldrig gjort forsøg på at rejse, ligesom flertallet af de andre, af sted mod Havet eller de punkterede vakuumrør mod Vest og Øst, eller tilmed mod Syd, ind i kontinentet under Stormene.

Hans eftertryk tydeligt, “Der Er Ikke Mere Gas,” fik hende endelig til at se op, men nærværet forlod hendes øjne. “Madlavning betyder intet,” sagde hun. “Vi kan spise kage.” Og så fnisede hun.

Han vidste aldrig, om hendes ræsonnement tilhørte en anden virkelighed eller om hun blot citerede tilfældige kulturelle artefakter, men han havde sluttet fred med det. Hendes selvtilfredshed irriterede ham af og til, men når de havde elsket, og hans egen usikkerhed vendte tilbage, fandt han kun hendes usammenhæng ganske rimelig. Og så ville han bringe hende te på balkonen og deltage i studiet af hendes samling af gamle papirpostkort fra verdens mange byer, uendelige mængder af nye detaljer at opdage, han påståelig om alt hørtsagt, hun som bare opfandt alting igen på ny.

Han ville fixe gassen og bage en kage. Ingen varm te, ingen suppe af deres hjemmeavl, ingen stege af optøede kroppe fra kødlagrene under bygningen holdt nedfrosne af konvektion, ingen ekstra varme i de kolde ørkennætter ... det var utænkeligt, at han kunne undgå at fixe gassen; der var stadig mel. Og både stevia og jordbær at finde blandt urterne på de øverste nordøstvendte balkoner. Kakao havde han. To æg fra udmavrede kyllinger. Dog intet fedtstof for tiden ... men han kunne udsuge en smule fedt fra sine baller igen. Hvilket hun måske ville bemærke og ikke bryde sig om. Men hun ville få kage. Om så hun ville benægte nogen sinde at udtrykke et behov.

Kagen, halvt spist, blev til en fluerede på hendes balkonbord. Før de kunne nå at klække, eller hun begynde at nippe til den igen, gav han den til bioen.

Sammenbruddet i biobunken var nedslående. Han havde tjekket tanken selv for tegn på udsivning, men svaret var så enkelt som en udmarvning af nedbrydningseffektiviteten – trods tilstrækkelig med bakterieaktivitet. Mangel på variation burde dog ikke være en faktor her, og til at begynde med var hans eneste tanke, at tab-af-formål på en eller anden måde havde slået rod i bunken. Men livet burde da basalt set fortsætte evigt, burde det ikke?

Han byttede hovedparten af sine duer for en sørgmodigt udseende, mælkegivende ko på sin sidste kalv. Han drak direkte fra yveret, og så længe han kunne malke den, lavede han oste og yoghurt og inficerede forsyningsprocessen med sit eget spyt. Og som altid kastede han op og sked og pissede det hele ud i biobeholderen. Hun, derimod, ville kun have den mindste lille dråbe råmælk i sin te, om end hun fortsat lod ham give sin afføring og urin videre til bakterierne. Men da han overbragte hende de gode nyheder – at metantankene snart var fulde igen – drejede hun sin balkonstol væk fra ham.

Dér mistede han næsten hovedet. Var hun ikke interesseret? Ville hun gerne dø? Men mangel på metan var jo ikke dét, der ville slå dem ihjel. Mangel på variation kunne dræbe. Mennesker. Planeter. Ikke alle. Nogle.

Forberedelserne tog flere måneder; af alle udfordringer var at fylde tankene nu den mindste. Han fodrede tillige biomassen med en død nabo, hvilket den tog godt imod.

Manglen på opvarmning om natten, timerne han brugte på at lave mad på spejlreflektionskogesteder på

taget, at han hele tiden havde noget ... hun kommenterede intet længere. Selv ikke, da hun vågnede af sin bedøvede søvn i den blidt svingende gondol under hans hjemmelavede varmluftballon, åbnede hun munden. Men hendes øjne sagde det hele: Hvad Har Du Gjort?!

Med ballonen holdt i vinden opregnede han listen i sit hoved og gengældte imens hendes blik.

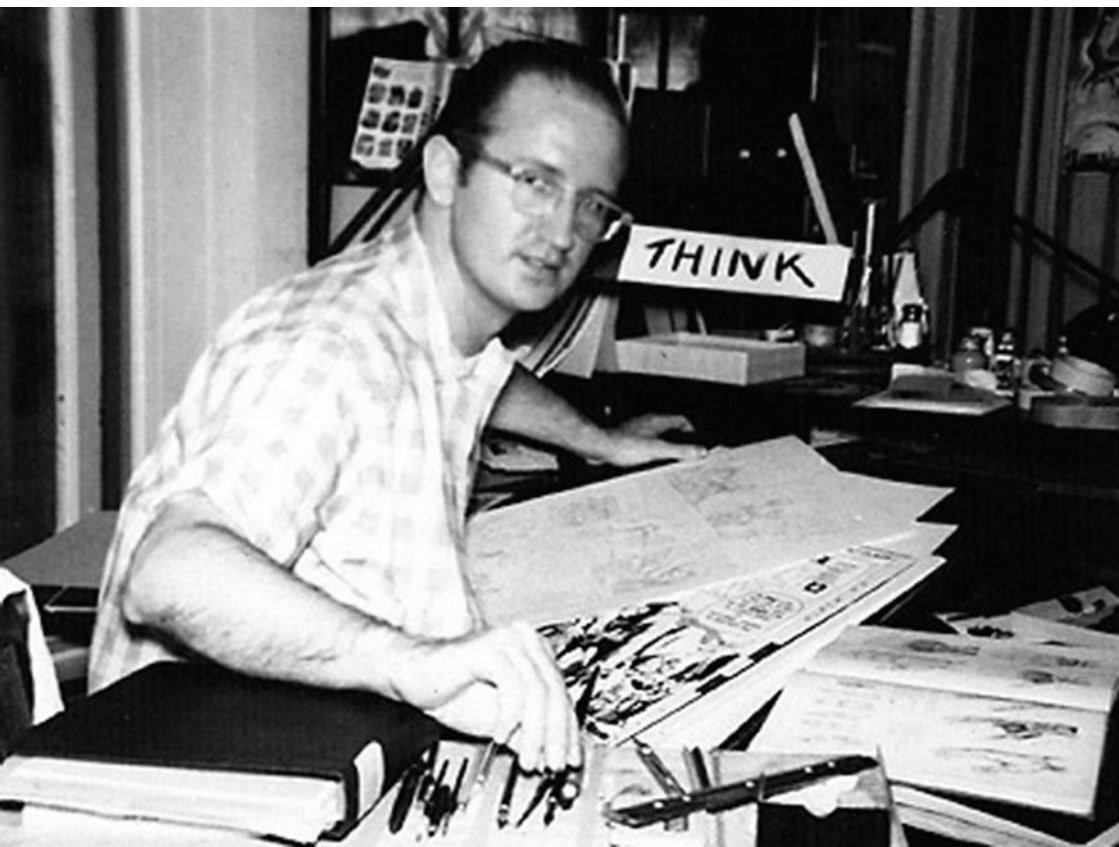
Billede: Klaus Æ. Mogensen

STEVE DITKO

1927-2018

Af Klaus Æ. Mogensen

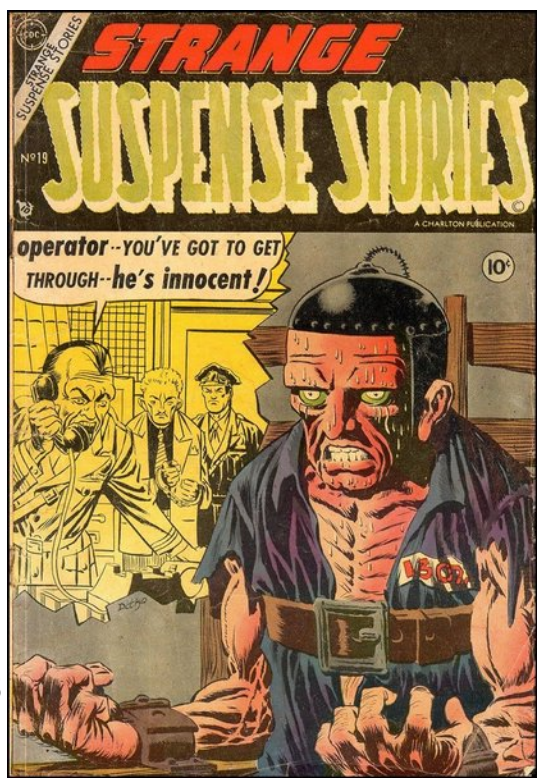

Den store amerikanske tegneserieskaber Steve Ditko er død, 90 år gammel. Ditko er især kendt for sammen med Stan Lee at være medskaber af teenagesuperhelten *Spider-Man* og troldmanden *Doctor Strange*, men hans metier ud i tegneserier strakte sig langt ud over det.

Steve Ditko blev født i 1927 som søn af slovakiske indvandrere. Ditko var allerede som barn meget interesseret i tegneserier; en interesse der ikke blev mindre da Bob Kanes *Batman* og Will Eisners *The Spirit* begge debuterede i 1940. I 1945 meldte han sig til hæren og gjorde tjeneste i Tyskland efter krigen. Her tegnede han tegneserier for en militær avis, og det blev starten på en livslang karriere som tegner.

Tilbage i USA opdagede Ditko at hans barndoms idol, Batman-tegneren Jerry Robinson, underviste på en tegneskole i New York. Ditko flyttede straks dertil og meldte sig til skolen med økonomisk støtte fra et militært program for veteraner. Her mødte han for første gang Stan Lee, der dengang arbejdede som redaktør for Atlas Comics, forløberen for Marvel.

Ditko startede sin karriere som professionel tegner i 1953 og arbejde blandt andet kort tid på en tegnestue dre-

vet af Joe Simon og Jack Kirby, der blandt andet havde skabt *Captain America*. I 1954 begyndte han et langvarigt samarbejde med det lille forlag Charlton Comics, hvortil han blandt andet i 1960 sammen med forfatteren Joe Gill skabte superhelten *Captain Atom*, der senere (sammen med Charltons øvrige superhelte) blev opkøbt af DC Comics.

Samtidig med arbejdet for Charlton tegnede Ditko en række korte science fiction- og horrorhistorier for Atlas

Comics, for det meste skrevet af Stan Lee. I 1962 bad Lee så Ditko om at medudvikle og tegne *Spider-Man*, baseret på Lees idé om en superhelt, der var en almindelig teenager snarere end en traditionel heroisk figur. Lee havde ikke været tilfreds med de sider hans faste samarbejdspartner Jack Kirby havde tegnet, og så fik Ditko chancen, og snart blev den spinkle antihelt Peter "Spider-Man" Parker Marvels mest populære helt, ikke mindst på grund af Ditkos enkle, men dynamiske streg. Sammen med Lee skabte Ditko et galleri af kulørte skurke, som Spider-Man skulle slås med, heriblandt Doctor Octopus, The Green Goblin, Sandman og the Lizard, som alle er blevet brugt i biograf-

filmene. Fra 1965 blev Ditko efter eget ønske krediteret som medplotter af serien.

I 1963 skabte Ditko og Lee så *Doctor Strange*, en superhelt med magiske evner, sandsynligvis inspireret af Vincent Prices figur i Robert Cormans film *The Raven*, der gik i biografen tidligere samme år. Historierne med Doctor Strange fik hurtigt et stærkt surrealistisk præg hvor den gode doktor besøgte fremmede dimensioner og mødte mærkelige og mægtige

magiske skabninger såsom den flammehovede Dormammu og den mystiske Eternity. Selvom serien aldrig blev voldsomt populær, viste den bedre end *Spider-Man* Ditkos kreative talent.

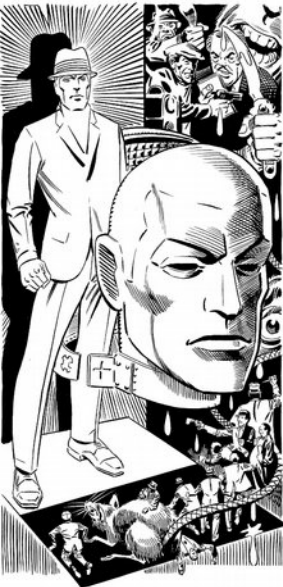
Der opstod gnidninger mellem Ditko og Lee, der vanskeliggjorde samarbejdet, og i 1966 forlod Ditko Marvel og vendte tilbage til Charlton Comics, hvor han blandt andet tegnede *Blue Beetle*, *The Question* og nye historier med *Captain Atom*. Han tegnede også 16 horrorhistorier til Warrens gysermagasiner *Eerie* og *Creepy* (der blev grundlaget for det danske blad *Gru*).

I 1967 skabte Ditko i Wally Woods inde-magasin *Witzend* sin meget personlige helt *Mr. A*, baseret på Ayn

M.R.A.

by Ditko

PEOPLE WILL TELL YOU THAT THERE CAN BE NO HONEST PERSON! THAT THERE ARE NO BLACKS OR WHITES... THAT EVERYONE IS GRAY! BUT IF THERE ARE NO BLACKS OR WHITES, THERE CANNOT EVEN BE A GRAY... SINCE GRAYNESS IS JUST A MIXTURE OF BLACK AND WHITE! SO WHEN ONE KNOWS WHAT IS BLACK, ONE... AND WHAT IS WHITE, GOOD, THERE CAN BE NO JUSTIFICATION FOR CHOOSING ANY PART OF EVIL! THOSE WHO DO SO CHOOSE, ARE NOT GRAY, BUT BLACK AND EVIL... AND THEY WILL BE TREATED ACCORDINGLY!

Rands filosofi om 'objektivism'; en filosofi som neoliberalister siden har skamredet, baseret på at et menneskes fremmeste formål er et fokus på egen lykke og skaberværk uden hensyntagen til andres behov. Ditko vendte tilbage til denne figur med mellemrum helt frem til 2009, men nogen kritisk eller kommerciel succes blev serien aldrig.

Fra 1968 begyndte Ditko at arbejde for DC Comics, hvor han medskabte de mindre kendte helte *The Creeper*

og *Hawk & Dove*. Han forlod dog hurtigt DC igen or at helige sig arbejdet hos Charlton og som tegner på Wally Woods indie-voksenserier *Cannon*, som Wood skrev og rettede.

Ditko vendte tilbage til DC i 1975 og skabte her den desværre kortlivede science fiction/superhelteserie *Shade, the Changing Man*, som han både skrev og tegnede. Personligt mener jeg at det er det bedste, Ditko har lavet, og er ked af at serien blev stoppet efter kun otte numre i det der senere blev kendt som "The DC Implosion" hvor forlaget i september 1978 på grund af voksende papirpriser med ét stoppede en tredjedel af deres serier, især de mere ekspe-

rimiterende (og interessant). Hos DC begyndte Ditko også et samarbejde med forfatteren Paul Levitz, senere chefredaktør for DC. Sammen skabte de fantasyhelten *Stalker*, som Wally Wood rentegnede over Ditkos layout, og rum-superhelten *Starman* (et navn denne figur har delt med flere andre DC-helte), som begge også kun fik kort levetid. Ditko tegnede også nogle numre af Levitz' *Legion of Super-Heroes*, som fik blandet modtagelse af fans på grund af den meget enkle og tegnefilmagtige streg.

I 1978 vendte Ditko tilbage til Marvel hvor han i korte perioder tegnede *Machine Man* og *Micronauts* og skabte sammen med forfatteren Tom Defalco figuren *Speedball*. Ditkos tegninger var imidlertid ikke længere på højde med hans bedste, og tidens stil havde flyttet sig meget fra den enkle tegnestil, Ditko favoriserede. Ditko nåede dog for Marvel at skabe figuren *Squirrel Girl*, som nu, mange år senere, er blevet en af Marvels mest populære serier.

I 1980'erne begyndte Ditko også at arbejde for de mange nye indie-forlag såsom Eclipse og Pacific Comics, men hans arbejde var ude af trit med tiden, og måske var

hans hjerte heller ikke i det længere. I 1988 holdt han op med at tegne tegneserier for de store, men selvudgav med mellemrum samlinger af korte historier, hvor han introducerede en håndfuld nye figurer, ofte med ro i hans tro på den objektivistiske filosofi. I hans sidste år trak han sig stadig mere tilbage fra offentligheden og var ikke involveret i udviklingen af filmene om *Spider-Man* og *Doctor Strange*.

Historien om Steve Ditko er om et menneske, der fik umådelig betydning for amerikanske superhelte-tegneserier, men efter alt at dømmes ikke var noget lykkeligt menneske. Han blev aldrig gift og fik ingen børn, og han var tilsyneladende ofte svær at arbejde sammen med. Hans legende var falmet længe før han døde, men de figurer han skabte især sammen med Stan Lee, vil blive husket indtil den sidste superhelt endeligt bliver lagt i graven – og lur mig om denne sidste helt vil blive hans medkreation *Spider-Man*.

HUGO AWARD 2018

Af Klaus Æ. Mogensen

Den mest prestigefyldte pris i science fiction- og fantasy-verden, Hugo Award, blev uddelt 19. august ved et show på årets Worldcon i San José, USA. Det er første uddeling siden reglerne for nominering blev ændret for at forhindre koordineret nominering med politisk motiv, som i det såkaldte *Puppygate*.

Forfatteren N.K. Jemisin slog i år rekord da hun for tredje år i træk vandt prisen for bedste roman med *The Stone Sky*, en fortsættelse af *The Fifth Season* og *The Obelisk Gate*, som vandt prisen i henholdsvis 2016 og 2017. Da *The Fifth Season* vandt, var det i øvrigt første gang at en amerikaner med afrikanske rødder vandt roman-Hugoen. Du kan se de øvrige vindere på næste side.

Billede fra Tor.com

HUGO AWARD

Hugo-vinderne 2018

- Roman: N.K. Jemisin for *The Stone Sky*
- Kortroman: Martha Wells for *All Systems Red*
- Langnovelle: Suzanne Palmer for “The Secret Life of Bots
- Novelle: Rebecca Roanhorse for “Welcome to your Authentic Indian Experience™”
- Relateret værk: Ursula K. Le Guin for *No Time to Spare: Thinking About What Matters*
- Grafiske værk: Marjorie M. Liu & Sana Takeda for *Monstress, Volume 2*
- Dramatisk præsentation, langt format: *Wonder Woman*
- Dramatisk præsentation, kort format: *The Good Place*-afsnittet “The Trolley Problem”
- Redaktør, kort format: Lynne M. Thomas & Michael Damian Thomas
- Redaktør, langt format: Sheila E. Gilbert
- Professionel kunstner: Sana Takeda
- Semiprozine: *Uncanny Magazine*
- Fanzine: *File 770*, red. Mike Glycer
- Fancast: *Ditch Diggers*
- Fanskribent: Sarah Gailey
- Fankunstner: Geneva Benton
- Bedste serie: Lois McMaster Bujold for *World of the Five Gods*

Samtidig med Hugo-priserne blev et antal relaterede priser uddelt. Rebecca Roanhorse vandt *John W. Campbell Award for Best New Writer*, og Nnedi Okorafor vandt *The World Science Fiction Society (WSFS) Award for Best Young Adult Book* for *Akata Warrior*. Desuden blev der uddelt *Retro-Hugoer* for de værker, man mener burde have vundet hvis priserne var blevet uddelt 75 år tidligere, altså 1943 i dette tilfælde:

- Roman: Anson MacDonald (Robert A. Heinlein) for *Beyond This Horizon*
- Kortroman: Anson MacDonald (Robert A. Heinlein) for *Waldo*
- Langnovelle: Isaac Asimov for "Foundation"
- Novelle: C.L. Moore & Henry Kuttner for "Twonky"
- Dramatisk præsentation: *Bambi*
- Redaktør, kort format: John W. Campbell
- Professionel kunstner: Virgil Finlay
- Fanzine: *Le Zombie*, red. Arthur Wilson "Bob" Tucker
- Fanskribent: Forrest J. Ackerman

Som man vil bemærke, var Retro-Hugoerne totalt domineret af mænd. Til gengæld er de moderne Hugoer i udpræget grad domineret af kvinder, som vandt alle fiktionskategorierne og flere dertil. Det burde affeje alle beskyldninger om at science fiction især er skrevet af og for mænd.

GARDNER DOZOIS

1947-2018

Af Klaus Æ. Mogensen

Den amerikanske redaktør og forfatter Gardner Dozois er død, 70 år gammel.

Dozois er især kendt som redaktør af antologiserien *The Year's Best Science Fiction* fra 1984 til 2018 (generelt anset som den bedste 'årets bedste'-antologier) og af *Isaac Asimov's SF Magazine* fra 1986 til 2004. Han vandt ikke mindre end 15 Hugo-priser og 35 Locus-priser som bedste professionelle redaktør. Selvom han var langt mindre aktiv som forfatter end som redaktør, vandt han to gange Nebula-prisen for bedste novelle; i 1983 for "The Peacemaker" og i 1984 for "Morning Child".

Dozois skrev også enkelte romaner, først *Nightmare Blue* (1975) sammen med George Alec Effinger, efterfulgt af hans første soloroman *Strangers* (1978) om den tragiske kærlighed mellem et menneske og en alien-kvinde i en galakse hvor menneskeheden har meget lille betydning.

Sammen med George R.R. Martin redigerede Dozois flere originalantologier med historier som *homage* til ældre science fiction, blandt andet *Songs of the Dying Earth* (2009) med noveller sat i Jack Vances *Dying Earth*-univers og *Old Mars* (2013) og *Old Venus* (2015) med noveller der foregår i gammeldags *planetary romance*-udgaver af de to planeter. Hans enkeltstående originalantologi *The Book of Swords* (2017) vandt Locus Award for bedste antologi tidligere i år; se mere næste side.

LOCUS AWARD 2018

Af Klaus Æ. Mogensen

Vinderne af årets Locus Award blev annonceret under den årlige Locus Awards Weekend, som blev afholdt 22-24 juni i Seattle, Washington.

Locus Award bliver uddelt på baggrund af en åben on-line-afstemning afstemning blandt læserne af nyhedsmagasinet *Locus* og har været uddelt siden 1971. Oprindeligt var prisen kun en liste der søgte at foregribe Hugo Awards eller vejlede afstemningen, men senere blev det en prestige fyldt pris i egen ret.

Se vinderne på næste side.

A graphic for the Locus Awards 2018. It features a large, stylized orange and red circular pattern resembling a globe or a network of lines. The text "LOCUS AWARDS" is written in large, white, sans-serif capital letters across the center. Below it, "JUNE 22-24, 2018" and "SEATTLE WA" are written in smaller, white, sans-serif capital letters. A horizontal white line is positioned below the date and location text.

LOCUS AWARDS
JUNE 22-24, 2018 SEATTLE WA

Locus-vinderne 2018

- Science fiction-roman: John Scalzi for *The Collapsing Empire*
- Fantasyroman: N.K. Nemesin for *The Stone Sky*
- Horrorroman: Victor LaValle for *The Changeling*
- Ungdomsroman: Nnedi Okorafor for *Akata Warrior*
- Debutroman: Theodora Goss for *The Strange Case of the Alchemist's Daughter*
- Kortroman: Martha Wells for *All Systems Red*
- Langnovelle: Samuel R. Delany for "The Hermit of Houston"
- Novelle: Linda Nagata for "The Martian Obelisk"
- Antologi: Gardner Dozios (red.) for *The Book of Swords*
- Samling: Ursula K. Le Guin for *The Hainish Novels and Stories*
- Magasin: Tor.com
- Forlag: Tor
- Redaktør: Ellen Datlow
- Kunstner: Julie Dillon
- Faglitterære værk: Alexandra Pierce & Mimi Mondal (red.) for *Luminescent Threads: Connections to Octavia E. Butler*
- Kunstbog: Douglas Ellis, Ed Hulse & Robert Weinberg (red.) for *The Art of the Pulp: An Illustrated History*
- Special Award 2018: Community Building & Inclusivity: Forfatterkurset Clarion West

NEBULA AWARD 2018

Af Klaus Æ. Mogensen

Nebula Award er en pris der uddeles af medlemmerne af den amerikanske forening af science fiction- og fantasyforfattere, Science Fiction and Fantasy Writers of America (SFWA). Der er altså tale om de professionelles pris til professionelle, til forskel fra Hugo Award og Locus Award, der uddeles på basis af en afstemning blandt fans.

Dette års pris blev uddelt på foreningens årlige konference, der blev afholdt i Pittsburgh, Pennsylvania 17.-20. maj.

Du kan se vinderne på næste side.

Billede fra SFWA.com

Nebula-vinderne 2018

- Roman: N.K. Jemisin for *The Stone Sky*
- Kortroman: Martha Wells for *All Systems Red*
- Langnovelle: Kelly Robson for “A Human Stain”
- Novelle: Rebecca Roanhorse for “Welcome to your Authentic Indian Experience™”
- Ray Bradbury Award (dramatisk præsentation: Jordan Peele for *Get Out*
- Andre Norton Award (ungdomsroman): Sam J. Miller for *The Art of Starving*
- Grand Master: Peter S. Beagle
- Kate Wilhelm Solstice Award (indsats for science fiction-fællesskabet): Gardner Dozois og Sheila Williams
- Kevin O’Donnell, Jr. Service to SFWA Award: Bud Sparhawk

BOGLISTE

Af Janus Andersen

Nyt fantastisk på dansk, februar til august 2018

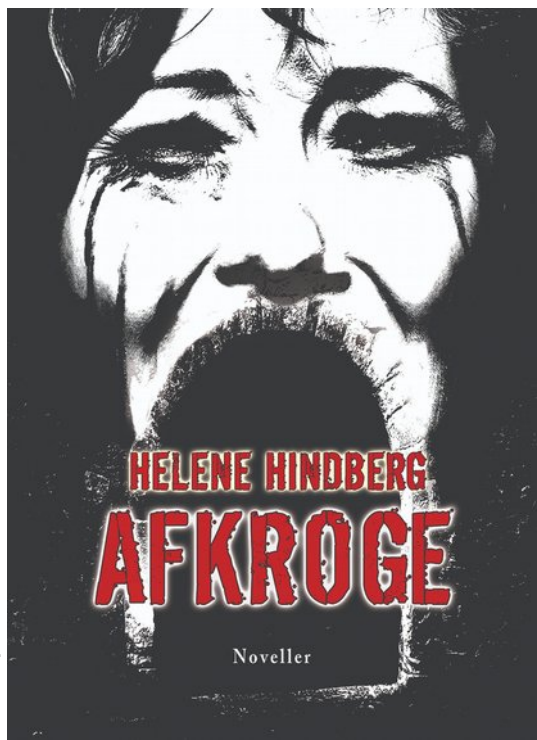

Skønlitteratur for voksne

- Abercrombie, Joe: *Den halve verden (Det splintrede hav, 2. bind)*. Gyldendal, 457 sider
- Alderman, Naomi: *Kraften*. Alhambra, 369 sider
- Andersen, H.C.: *Eventyr-Almanak – fortalt af Naturen*. Mediemuseet, Odense Bys Museer, 101 sider
- Anyuru, Johannes: *De vil drukne i deres mødres tårer*. Gyldendal, 338 sider
- Avdić, Selvedin: *Syv rædsler*. Jensen & Dalgaard, 188 sider
- Bauer, Belinda: *Klarsyn*. Jentas, 300 sider
- Bouchet, Sara Linderoth: *Savas vidner*. Lindhardt og Ringhof, 447 sider
- Buchwald, Tina: *Sibyllernes kamp i Vatikanet*. mellemgaard, 272 sider
- Effersøe, Sarah: *Sagesløse. Byen*, 72 sider
- Ehrencron-Kidde, Astrid: *Det sukker så tungt udi skoven: af Martin Wiléns underlige hændelser (Grotesker, 2)*. Escho, Sidste Århundrede, 214 sider
- Eika, Jonas: *Efter solen*. Basilisk, 159 sider

- Gabaldon, Diana: *Det brændende kors (Outlander, 5)*. Gyldendal
- Graunbøl, Ida Monrad: *Menneskedyret: digtroman*. Ekbatana, 174 sider
- Hamid, Mohsin: *Exit West*. Gyldendal, 234 sider
- Hindberg, Helene: *Afkroge*. H. Harksen, 235 sider
- Hobb, Robin: *Snigmorderens kald (Farseer-trilogien, 3)*. Cicero, 893 sider
- Hoffmann, Nils: *Dæmonens bagdør*. SPITZEN, 524 sider
- Holberg, Ludvig: *Niels Klim (Ludvig Holbergs hovedværker, 16)*. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab
- Howey, Hugh: *Blår*. DreamLitt, 614 sider
- Hågensen, Lisa: *Gæld til Djævelen (Hendes blå øjne, 2)*. DreamLitt, 287 sider
- Juul, Reimar Torkil: *Livet under solen*. Gyldendal, 120 sider
- Jääskeläinen, Pasi Ilmari: *Den skinbarlige sandhed om Lumikkos litterære selskab*. Jensen & Dalgaard, 334 sider
- King, Stephen: *Rosernes torne*. Hr. Ferdinand, 812 sider
- Kock, Erik: *Korsveje for Lu*. Armé, 110 sider

- Kofod, Dennis Gade: *Folkemøg*. Rosinante, 237 sider
- Krogsøe, Jacob Holm: *Randvad* (Gotisk krimi). H. Harksen Productions, 233 sider
- Lyneborg, Elisabeth: *Huset der ikke kunne glemme*. mellemgaard, 120 sider
- Messell, Kira Dreyer: *Skibbruden og andre fortællinger om udødelighed*. Spring, 195 sider
- Murakami, Haruki: *Mordet på kommandanten – en idé viser sig* (*Mordet på kommandanten*, bog 1). Klim, 423 sider
- Neutzsky-Wulff, Erwin: *Møde*. Erwin Neutzsky-Wulff, 495 sider
- *Når mørket kommer krybende*, redaktør: Lars Grill Nielsen. Enter Darkness, 74 sider
- Ravn, Olga: *De ansatte*. Gyldendal, 134 sider
- Reinholdt, Bo: *Mytografens griller*. Escho, 85 sider
- Ruiz Zafón, Carlos: *Åndernes labyrint* (*De Glemte Bøgers Kirkegård*). Lindhardt og Ringhof, 917 sider
- Rune, A./A. Silvestri: *FebruaryFiction*. SMSpress, 58/58 sider

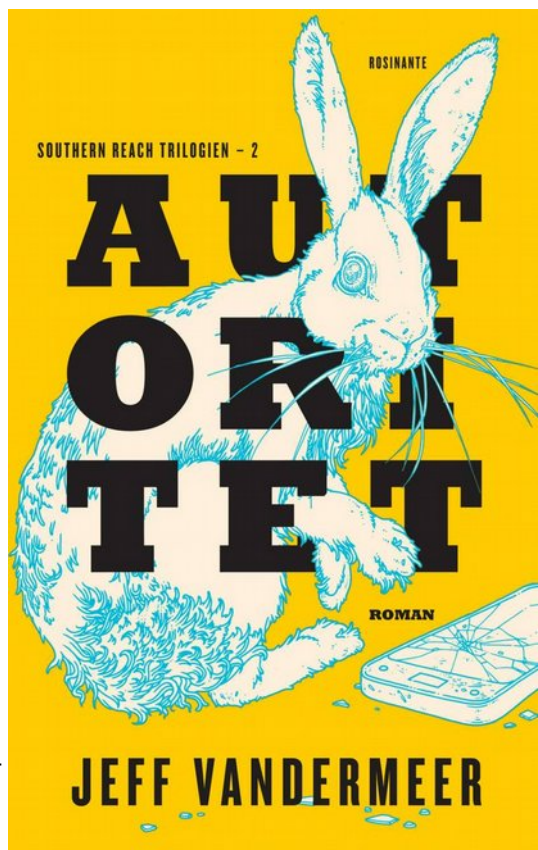
**DENNIS GADE
KOFOD**

FOLKEMØG

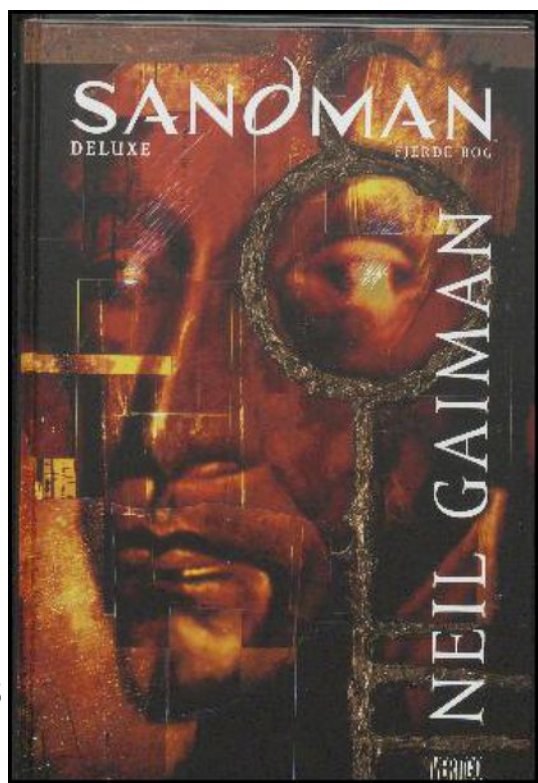
ROMAN ROSINANTE

- Sandemo, Margit: *Drømmen om en ven* (Sandemose-riem, 29). Jentas, 138 sider
- Saunders, George: *Lincoln i bardo*. Gyldendal, 353 sider
- Skinnebach, Lars: *Teotwawki: imens i Serbien – 99-2001*. Gyldendal, ca. 90 sider
- Swatman, Clare: *Før du forsvinder*. Flamingo, 292 sider
- VanderMeer, Jeff: *Autoritet* (Southern Reach-trilogien, 2). Rosinante, 362 sider
- VanderMeer, Jeff: *Udslettelse* (Southern Reach-trilogien, 1). Rosinante, 220 sider
- Vedsø Olesen, Anne-Marie: *Lucie*. Politiken, 338 sider
- Wangsgaard Jürgensen, Martin: *Thelema*. H. Harksen Productions, 213 sider
- Ward, J. R.: *Lykkens tinde* (*The black dagger brotherhood*, #15). Tellerup, 473 sider
- Ward, J. R.: *Sorgens dyb* (*The black dagger brotherhood*, #14). Tellerup, 435 sider
- Wichmann, Rasmus: *Enkemagerne*. H. Harksen Productions, 297 sider

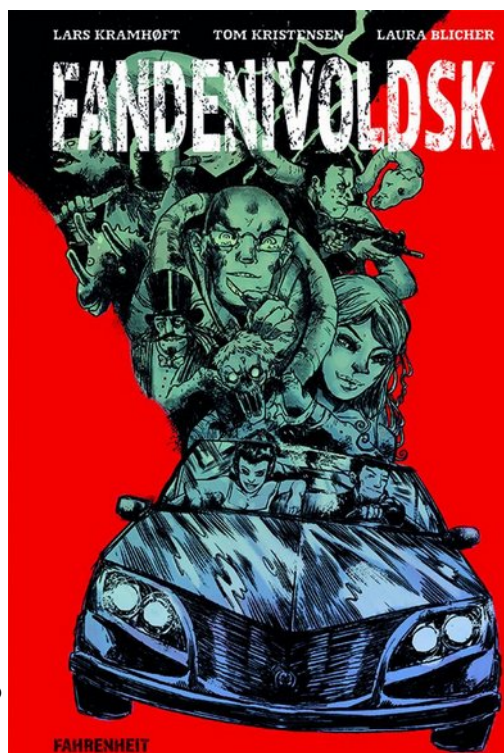

Tegneserier

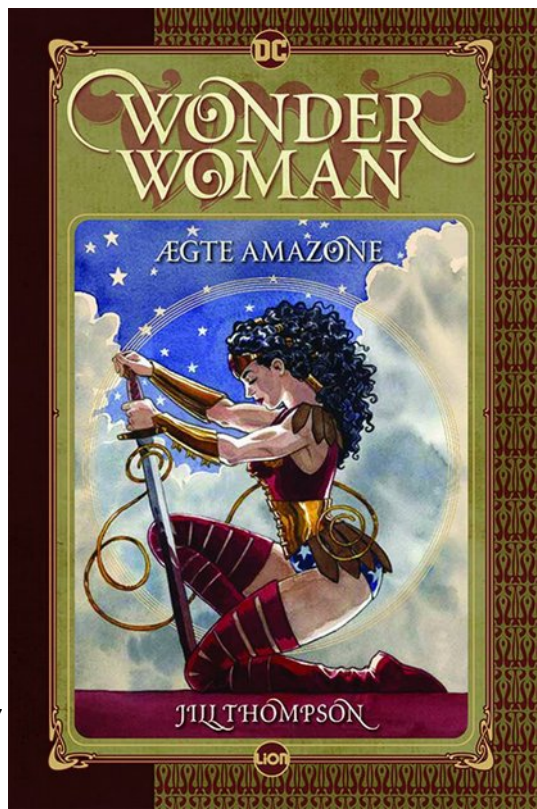
- Alice, Alex: *Gudernes skumring (Siegfried, 3)*. Zoom
- Andersen, Tage: *Den frosne by: planche 680-922, 1969-1973 (Willy på eventyr, 4)*. Willy-Centret
- Bratenstein, Jan: *Orkbrødrene (Ork-sagaen, 1)*. Comic-Factory, Fyns Antikvariat, 48 sider
- Carstensen, Bodil: *Snehvide*. Klematis, 36 sider
- Casali, Matteo: *Batman: Europa*. RW, 150 sider
- Gaiman, Neil: *Disede dage (Sandman deluxe, bog 4)*. RW
- Gaiman, Neil: *Korte liv (Sandman deluxe, bog 7)*. RW
- Gaiman, Neil: *Myter og refleksioner (Sandman deluxe, bog 6)*. RW
- Hermann: *Jeremiah – omnibus, bind 2: 1980-1982*. Faraos Cigarer
- Hermann: *Lort og lagkage (Jeremiah, 36)*. Faraos Cigarer, 46 sider
- Hermann: *Station 16*. Tegneseriekompagniet, 56 sider
- Hitch, Bryan: *Justice League Bog 1: Udslettelsesmaskinerne (DC-universet genfødt)*. RW
- Katzenelson, Bob: *Dina & Dino: inktober 2017*. Fahrenheit, 60 sider

- Kidde, Rune T.: *Den store Rune T. Kidde bog*. Alvilda, 232 sider
- Kirkman, Robert: *Stilhed før (The walking dead, 7)*. Fahrenheit
- Kramhøft, Lars: *Fandenivoldsk*. Fahrenheit, 105 sider
- *Kulkældereren*, 4. Tegnestuen Kulkældereren
- König, Ralf: *Sjabbars magi (Djinn Djinn, 1. del)*. Fahrenheit, 165 sider
- Lange, Katarina: *Dante på en time*. Multivers,. 270 sider
- Leloup, Roger: *Yoko Tsuno – robotter fra nær og fjern (Yoko Tsuno – integrale, 6)*. Cobolt, 164 sider
- Loisel, Regis: *De sidste vandringer (Den døde kæmpe, 7)*. Faraos Cigarer
- Madsen, Peter: *Vingeslag*. Bibelselskabet, 83 sider
- Marryat, F.: *Den flyvende hollænder (Fra tegneseriarkivet, bog 9)*. desAHJn, 246 sider
- Miller, Frank: *Batman dark knight III – herrefolket*. RW, 390 sider
- Nissinen, Jyrki: *Borgtron*. Fahrenheit, 110 sider
- Reynès, Mathieu: *Ago (Harmony, bind 3)*. Shadow Zone

- Rostrup, Henriette: *Søen*. Fahrenheit, 85 sider
- Smy, Pam: *Thornhill*. Høst & Søn, 541 sider
- Snyder, Scott: *Batman, bog 1: Jeg er Gotham (DC-universet genfødt)*. RW
- Tabary: *Iznogood – hvem har dræbt Kaliffen?* Zoom, 144 sider
- Tabary: *Iznogood – Iznogoods kumpan*. Zoom, 144 sider
- Thompson, Jill: *Wonder Woman – ægte amazone*. RW, 130 sider
- Tome: *Splint & Co. 1992-1999*. Zoom
- Vaughan, Brian K.: *Saga, vol. 7*. G. Floy Studio
- Vernes, Henri: *Bob Morane: Dinosaurernes tempel*. Zoom, 144 sider
- Walthéry: *Adgangskort til helvede (Natacha: de samlede eventyr, 4)*. Cobolt
- Will: *Villa Sorgløs. Det grønne stof. Tim i hopla (Tim & Thomas)*. Zoom, 144 sider
- Wung-Sung, Jesper: *Den uægte*. Høst, 104 sider
- Zidrou: *Borneos lys (Et ekstraordinært eventyr med Splint & Co.)*. Cobolt, 88 sider

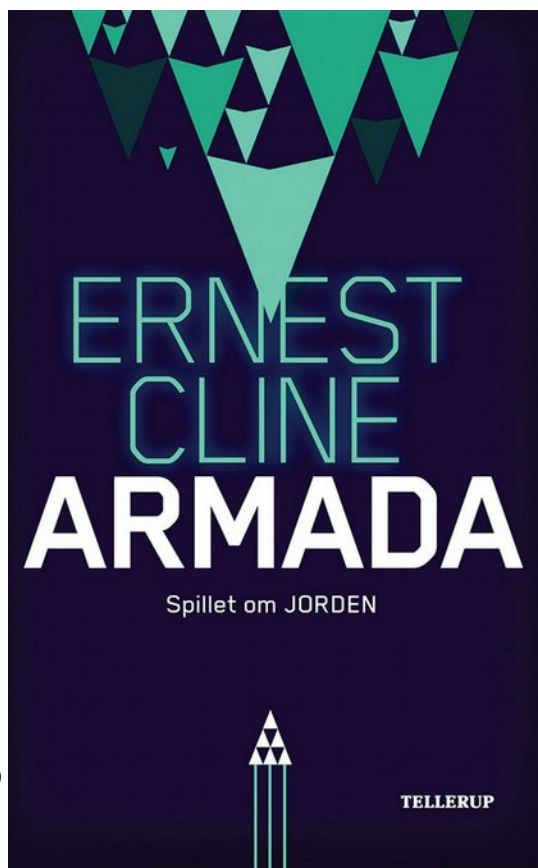

Ungdomsbøger

- Adeyemi, Tomi: *Children of blood and bone – solstenen* (*Children of blood and bone*, 1). Politiken, 509 sider
- Ahern, Cecelia: *Perfekt* (*Flosset*, 2). Politiken, 355 sider
- Albert, Melissa: *Hazel Wood*. CarlsenPuls, 396 sider
- Auxier, Jonathan: *Spirit animals – flammebølgen* (*Totemdyrenes fald*, bog 4) (*Spirit animals*, 11). Alvilda, 204 sider
- Bardugo, Leigh: *Det korruperte rige* (*Six of crows*, 2). CarlsenPuls, 532 sider
- Bardugo, Leigh: *Kragens kald* (*Six of crows*, 1). CarlsenPuls, 458 sider
- Bild, Lone Elmstedt: *Hvis bare det var en drøm*. Høst, 122 sider
- Bonde, Christina: *Izola – rejsen til Falkien* (*Izola*, 1). Tellerup, 376 sider
- Bracken, Alexandra: *Darkest minds – ond vilje* (*Darkest minds*, 1). Høst, 459 sider
- Brett, Peter V.: *Ørkenspyddet, del 1* (*Dæmoncyklussen*, 2). DreamLitt
- Brett, Peter V.: *Ørkenspyddet, del 2* (*Dæmoncyklussen*, 2). DreamLitt

- Canavan, Trudi: *Tusindårsreglen – magiens spor* (*Tusindårsreglen*, bind 2). Tellerup, 317 sider
- Canavan, Trudi: *Tusindårsreglen – stjålen magi* (*Tusindårsreglen*, bind 1). Tellerup, 266 sider
- Clare, Cassandra: *Skyggernes Herre* (*Mørkets magi*, 2. bog). Gyldendal, 748 sider
- Cline, Ernest: *Armada: spillet om Jorden*. Tellerup, 497 sider
- Dashner, James: *Dødsdoktrinen – livets spil* (*Dødsdoktrinen*, 3). Høst, 312 sider
- Dashner, James: *Dødsdoktrinen – tankens magt* (*Dødsdoktrinen*, 2). Høst, 307 sider
- Day, Julie M.: *Skyggen fra nord* (*Grænsen til Trafallas*, 2). Leatherbound
- Drewery, Kerry: *Dag 7* (*Celle 7*, 2). Gyldendal, 453 sider
- Eken, Cecilie: *Styrke* (*Karanagalaksen*, log 1). Høst, 235 sider
- Eybye, Pernille: *Banneret samles* (*Dragernes konge*, 3). Tellerup, 558 sider
- Fischer, Charlotte: *Ourea* (*Sjælevandreren*, 2). Facet, 383 sider

- Flanagan, John: *Vulkanøen (Våbenbrødre, bind 7)*. Gyldendal, 374 sider
- Foster, Alan Dean: *Star Wars – the force awakens (Star Wars)*. Alvilda, 260 sider
- Fry, Jason: *Star Wars – the last Jedi (Star Wars)*. Alvilda, 340 sider
- Hansen, Boris: *Panteons prøve, Del 1 (Panteon-sagaen, 3)*. Tellerup
- Heimdal, E. B.: *Salomons sang (Morgendagens børn, 2. del)*. Lindbak + Lindbak, 327 sider
- Johansen, Erika: *Tearlings skæbne (Dronningen af Tearling, 3)*. People's Press, 502 sider
- Johansen, Nikolaj: *Moderlandets drage (Transformationsmaskinen, 2)*. Calibat, 254 sider
- Kagawa, Julie: *Inferno (Sagaen om Talon, 5. del)*. HarperCollins Nordic, 352 sider
- Kirby, Matthew J.: *Gudernes skæbne (Last descendants – de sidste efterkommere, 3) (En Assassin's Creed-serie)*. Gyldendal
- Klaris, H. W.: *Åndehvisken*. Tellerup, 327 sider
- Ling, Kate: *Lyset fra de faldende stjerner (Ventura-sagaen, 2. bind)*. Gad, 321 sider

E. B. HEIMDAL

**SALOMONS
SANG**

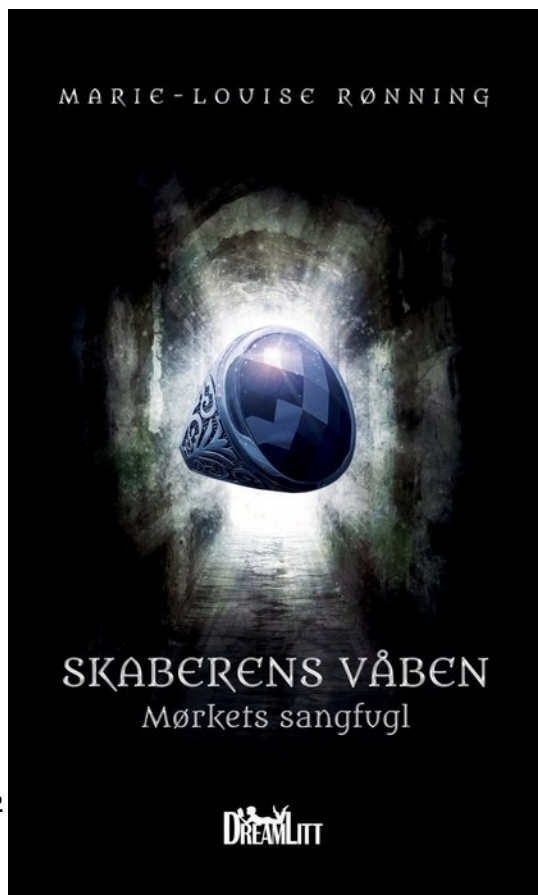
KÆRLIGHED
HAR
ALTID EN TABER

- Mead, Richelle: *Age of X – gudernes spil* (*Age of X*, nr. 3). Tellerup, 264 sider
- Mead, Richelle: *Age of X – Callista* (*Age of X*, nr. 2). Tellerup, 271 sider
- Mead, Richelle: *Age of X – hjemvendt* (*Age of X*, nr. 1). Tellerup, 263 sider
- Meyer, Marissa: *Cress* (*Lunar krøniken*, 3). Høst, 558 sider
- Mittet, Sidsel Sander: *Krøniken om Morika – stenløvens brøl* (*Krøniken om Morika*, 3). Facet, 464 sider
- Mortensen, John Kenn: *Små onde svin*. Høst, 315 sider
- Maas, Sarah J.: *Et rige af vinger og kaos* (*Et rige af torne og roser*, 3). Gyldendal, 760 sider
- Ness, Patrick: *Knivens stemme* (*Chaos walking*, bog 1), CarlsenPuls, 531 sider
- Nielsen, Jennifer A.: *Dødszonen* (*Horizon*, bog 2). Alvilda, 215 sider
- Riordan, Rick: *De dødes skib* (*Magnus Chase og de nordiske guder*, 3). Carlsen, 488 sider
- Roholte, Louise: *Evig vinter* (*Fire folk*, bind 1). mellemgaard, 159 sider
- Roholte, Louise: *Malstrøm* (*Fire folk*, bind 2). mellemgaard, 208 sider

- Roth, Veronica: *Delte skæbner (Dødens mærker, 2)*. Alvilda, 437 sider
- Rønning, Marie-Louise: *Mørkets sangfugl (Skaberens våben, 2)*. DreamLitt, 421 sider
- Schack-Lindhardt, Mads: *Tusmørkets søn*. DreamLitt, 347 sider
- Showalter, Gena: *Livsblod (Evig liv, 2. bog)*. HarperCollins Nordic, 439 sider
- Skye, Evelyn: *Zarens skæbne (Zarens spil, 2)*. Gyldendal, 410 sider
- Stiefvater, Maggie: *Drømmetyvene (The raven cycle, 2)*. Turbine, 515 sider
- Sølvsten, Malene: *Verden styrter: en Ravnenes hviskenfortælling*. Gyldendal, 140 sider
- Terry, Teri: *Afsløring (Mørkt stof, 2. bind)*. Gyldendal, 396 sider
- Westerfeld, Scott: *Styr tet (Horizon, bog 1)*. Alvilda, 279 sider
- Widell, Henrik: *Reinkarnatørerne – skumringsild (Reinkarnatørerne, 1)*. DreamLitt, 358 sider

FANTASTICON 2018

TEMA: STEAMPUNK

FREDAG, 21. SEPTEMBER 16.00 TIL SONDAG, 23. SEPTEMBER 16.00 ·
SERAPION ORDENENS LOKALER, FEREDRIKSBERG COPENHAGEN · WWW.FANTASTICON.DK

GUESTS OF HONOR:
LAVIE TIDHAR & JEANNETTE NG

ALSO: REMEMBERING URSULA K. LEGUIN & BRIAN ALDISS
AND CELEBRATING 200 YEARS OF FRANKENSTEIN!

ANGRY ROBOT AND LUX ARTIS SWEDEN, CALIBAT, URKRAFT, SCIENCE FICTION CIRKLEN, FORENINGEN FANTASTIK, AND OTHERS TO COME ...

BILLETTER (ÉN DAG: 150 KR. - ALLE TRE DAGE: 400 KR.)
KAN KØBES HER: WWW.ENKELBILLET.DK/FANTASTICON

LUXARTIS

Tegneserie
kollektivet
URKRAFT

